

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORIUM OKRĘGU SZKOLNEGO POMORSKIEGO

Rok VII

TORUŃ, dnia 10 kwietnia 1939 r.

Nr 4

T R E Ś Ć :

CZEŚĆ URZĘDOWA:

Poz.	Str.
70. O uprawnieniach do załatwiania spraw osobowych urzędników i funkcjonariuszów niższych, zatrudnionych w administracji szkolnej (Rozporządzenie Ministra W. R. i O. P. z dnia 24 lutego 1939 r.)	86
71. O zmianie rozporządzenia kierownika Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 3 lipca 1926 r. w sprawie praktyki przedegzaminowej kandydatów na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminariów nauczycielskich	87
72. O regulaminie egzaminu dojrzałości liceum ogólnokształcącego dla eksternów	88
73. O regulaminie przyjmowania uczniów do państwowych gimnazjów zawodowych	95
74. O regulaminie przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych	101
75. O przyjmowaniu uczniów szkół dawnego ustroju do państwowych liceów zawodowych	109
76. O regulaminie egzaminu dojrzałości w liceach zawodowych	109
77. W sprawie warunków prowadzenia prywatnych zakładów oświatowo-wychowawczych internatowych dla dorosłych, zwanych „uniwersytetami ludowymi”	115
78. O określaniu wartości inwentarza ruchomego, nabytego w markach, koronach i rublach	115
79. W sprawie egzaminów eksternów w zakresie gimnazjum ośmioklasowego	115
80. W sprawie zaliczania bezpłatnej praktyki w szkołach powszechnych do wysługi lat	116
81. O uprawnieniach do załatwiania spraw osobowych urzędników i funkcjonariuszów niższych zatrudnionych w administracji szkolnej okólnik Nr 15 Min. W. R. i O. P. z dnia 4 marca 1939 r.)	116
82. O opłatach radiofonicznych	118
83. O zmianie przepisów o specjalnym podatku od wynagrodzeń	120
84. Zaświadczenia z egzaminu wstępnego do liceum ogólnokształcącego	121
85. Organizacja państwowych zakładów obejmujących kilka szkół zawodowych	122
86. W sprawie taksy administracyjnej na Wyższych Kursach Nauczycielskich	122
87. W sprawie wynagradzania członków państwowych komisji egzaminacyjnych w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym	123
88. O trybie postępowania w zakresie wychowania fizycznego młodzieży szkolnej w Kuratoriach Okręgów Szkolnych	124

Poz.	Str.
89. W sprawie utworzenia Komitetu Kolonij letnich dla młodzieży szkolnej w Jastarni	126
90. Statut Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu	127
91. W sprawie zezwolenia na korzystanie młodzieży szkolnej z bibliotek oświatowych	128
92. Przyznawanie ulg w opłatach szkolnych dzieciom inwalidów wojennych	129
93. W sprawie rekolekcji dla młodzieży szkolnej	129
94. Komunikat w sprawie wystawy geograficznej w Genewie oraz wystawy prac uczniów z działu zajęć rękodzielczych w Rio de Janeiro	130
95. Konkursy na stanowiska dyrektorów państwowych szkół średnich ogólnokształcących i kierowników publicznych szkół powszechnych	130
96. Ruch służbowy	130

CZEŚĆ NIEURZĘDOWA:

97. Sprawozdanie z kolonii leczniczo-wypoczynkowej Kuratorium O. S. Pom. w Jastarni-Borze w r. 1938	131
98. Komunikat w sprawie kolonii leczniczo-wypoczynkowej Kuratorium O. S. Pom. w Jastarni-Borze w r. 1939	133
99. Na Dzień Lasu i Ochrony Przyrody	134
100. Komunikat w sprawie zmiany delegatów powiatowych Państwowej Rady Ochrony Przyrody	136
101. Komunikat w sprawie zbierania i hodowli roślin leczniczych w szkołach	137
102. Komunikat Komitetu Okręgowego Tow. Pop. Bud. Publ. Szk. Powsz. w sprawie unormowania pracy Kół Towarzystwa w Okręgu	137
103. Komunikat Zarządu Głównego L. M. K. w sprawie konkursu kolonialnego dla młodzieży szkolnej	144
104. Komunikat w sprawie Pierwszej Pomorskiej Wystawy Szkolnej L. M. K. w Toruniu	144
105. Komunikat w sprawie czasopisma „Rysunek w Szkole”	145
106. Komunikaty Związku Nauczycielstwa Polskiego	145
107. Komunikat w sprawie Targów Meblowych w Nowem	146
108. Wykaz dzieł nabytych przez Okręgową Bibliotekę Pedagogiczną K. O. S. Pom. w Toruniu	147
109. Nowe wydawnictwa	149

CZĘŚĆ URZĘDOWA

70.

ROZPORZĄDZENIE

**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego**

z dnia 24 lutego 1939 r. (BP-17189/38)

o uprawnieniach do załatwiania spraw osobowych urzędników i funkcjonariuszów niższych, zatrudnionych w administracji szkolnej.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 2, poz. 28).

Na podstawie art. 119 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 164) wraz z późniejszymi zmianami, oraz art. 26 ustęp 4 i art. 109 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr 20 z 1934 r., poz. 160) zarządzam co następuje:

§ 1. Przekazuje się Kuratorowi Okręgu Szkolnego, Kuratorowi Liceum Krzemienieckiego, Rektorowi państwowej szkoły akademickiej:

1) mianowanie na stanowiska służbowe II i III kategorii oraz na posady funkcjonariuszów niższych, o ile mianowanie nie zawiera awansu do wyższej grupy uposażenia;

2) dopuszczanie do służby przygotowawczej i do egzaminu praktycznego kandydatów na satnowiska służbowe II i III kategorii, przedłużanie lub skracanie w wyjątkowych przypadkach służby przygotowawczej na te stanowiska, zwalnianie od obowiązku odbycia służby przygotowawczej urzędników mianowanych do odwołania i pracowników kontraktowych zajmujących stanowiska II i III kategorii;

3) przenoszenie podległych funkcjonariuszów państwowych na inne miejsca służbowe w ramach przydzielonych etatów — z wyłączeniem urzędników, zajmujących stanowiska I kategorii;

4) rozwiązywanie stosunku służbowego na podstawie art. 62, 63 i 113 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej, z urzędnikami II i III kategorii mianowanymi do odwołania i funkcjonariuszami niższymi mianowanymi do odwołania oraz z praktykantami na stanowiska urzędnicze II i III kategorii;

5) zwalnianie ze służby na podstawie art. 65a ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej, urzędników II i III kategorii;

6) przyjmowanie zgłoszeń o wystąpieniu ze służby urzędników II i III kategorii, praktykantów na stanowiska urzędnicze II i III kategorii oraz funkcjonariuszów niższych;

7) wydalanie ze służby na podstawie art. 65, 71, 77, pkt. 5, oraz art. 89 i 114 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej, urzędników II, III kategorii oraz funkcjonariuszów niższych;

8) przenoszenie w stan spoczynku urzędników II i III kategorii oraz funkcjonariuszów niższych — oprócz przenoszenia w stan spoczynku po upływie stanu nieczynnego;

9) udzielanie zezwoleń na przyjęcie płatnego zajęcia ubocznego podległym funkcjonariuszom z wyłączeniem urzędników, zajmujących stanowiska I kategorii;

10) udzielanie podległym funkcjonariuszom w tej liczbie i inspektorom szkolnym urlopów:

- a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego) — płatnych do 6 miesięcy, bezpłatnych do 12 miesięcy,
- b) dla załatwiania spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych — płatnych do 2 miesięcy, bezpłatnych do 12 miesięcy,
- c) wypoczynkowych — w granicach postanowień art. 36 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej.

§ . Przekazuje się Wojewodzie Śląskiemu uprawnienia przewidziane w § 1 punkty 1 do 10, z tym zastrzeżeniem, że mianowanie i dopuszczanie do służby przygotowawczej, o których mowa w § 1 pkt 1 i 2 powinno być dokonane w granicach etatów osobowych przewidzianych na ten cel w budżecie Województwa Śląskiego.

§ 3. Postanowienia § 1 pkt 1, 3, 4, 5, 8 nie dotyczą urzędników II i III kategorii zajmujących stanowiska kierownicze.

§ 4. Przekazuje się Inspektorowi Szkolnemu udzielanie podległym funkcjonariuszom urlopów:

- a) dla poratowania zdrowia (na podstawie urzędowego świadectwa lekarskiego) — płatnych do 2 miesięcy,
- b) dla załatwiania spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych — płatnych do 14 dni,
- c) wypoczynkowych — w granicach postanowień art. 36 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej.

§ 5. Do wymiaru urlopów udzielanych w granicach § 1 pkt 10 wliczać należy czas trwania urlopów udzielanych dla tych samych celów na podstawie § 4.

§ 6. Z uprawnień przekazanych niniejszym rozporządzeniem można korzystać jedynie

z uwzględnieniem ogólnych wytycznych administracji personalnej ustalanych przez Prezydium Rady Ministrów i Ministerstwo W. R. i O. P.

§ 7. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1939 r.

Z dniem tym traci swą moc obowiązującą rozporządzenie Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 10 marca 1938 r. o uprawnieniach do załatwiania spraw osobowych urzędników i funkcjonariuszów niższych zatrudnionych w administracji szkolnej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 61), oraz wszystkie inne rozporządzenia, zarządzenia, okólniki i instrukcje w sprawach uregulowanych niniejszym rozporządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) W. Świętosławski.

71.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 1 marca 1939 r. (Nr II S-1416/39)

o zmianie rozporządzenia Kierownika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 lipca 1926 r. w sprawie praktyki przedegzaminowej kandydatów na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminariów nauczycielskich.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 2, poz. 29).

W rozporządzeniu Kierownika Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 3 lipca 1926 r. w sprawie praktyki przedegzaminowej kandydatów na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminariów nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 11, poz. 128) wprowadza się następujące zmiany:

§ 1. 1) § 4 wymienionego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Praktyka przedegzaminowa winna trwać przez dwa pełne lata szkolne. Kandydaci, posiadający stopień doktora filozofii lub ci, którzy po uzyskaniu niższego stopnia naukowego

wykażą się co najmniej roczną pracą w charakterze asystenta szkół akademickich, obowiązani są do jednorocznej praktyki przedegzaminowej. Liczba godzin nauki winna tygodniowo wynosić w zasadzie co najmniej 8; jedynie w wyjątkowych przypadkach Kuratorium może zmniejszyć ten wymiar do 4 godzin. Liczba godzin tygodniowych nie może w żadnym razie przewyższać liczby, wyznaczonej ustawowo, jako wymiar pracy nauczyciela etatowego szkoły państwowej.

Przepisy tego paragrafu uzupełniają i częściowo zmieniają przepisy, zawarte w § 1 lit. e) rozporządzenia z dnia 9 października 1924 r. w sprawie egzaminu państwowego na nauczyciela szkół średnich (Dziennik Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 18/140, poz. 185)“.

2) § 5 wymienionego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Praktykę przedegzaminową można odbywać tylko w tej szkole, która została wyznaczona przez Kuratorium Okręgu Szkolnego.

Praktyka przedegzaminowa powinna odbywać się w zasadzie w szkole średniej ogólnokształcącej (tak państwowej jak prywatnej); w wypadkach kiedy nie może być zorganizowana w szkole średniej ogólnokształcącej lub zakładzie kształcenia nauczycieli i kiedy względy organizacyjno-wychowawcze danej szkoły na to pozwalają, Kuratorium może zorganizować praktykę również i w szkołach powszechnych najwyższego stopnia organizacyjnego lub w szkołach ćwiczeń zakładów kształcenia kandydatów na nauczycieli oraz w średnich szkołach zawodowych, przy tym w tych ostatnich tylko w odniesieniu do przedmiotów następujących: języka polskiego, historii, geografii, ćwiczeń cielesnych i śpiewu (t. zw. przedmiotów ogólnokształcących w szkole zawodowej)“.

3) § 6 wymienionego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Kandydat, pragnący rozpocząć praktykę przedegzaminową, kieruje do jednego z Kuratoriów Okręgów Szkolnych najpóźniej do końca lipca:

- a) podanie w sprawie uzyskania stanowiska nauczyciela (etatowego lub kontraktowego) w szkole państwowej, które by mu pozwoliło odbyć praktykę przedegzaminową, albo
- b) prośbę o wskazanie mu szkół prywatnych, w których mogłyby odbywać tę praktykę, albo
- c) prośbę o zezwolenie na odbycie praktyki przedegzaminowej w szkole prywatnej, przez siebie wskazanej.

Do podania dołączyć należy: życiorys oraz dokumenty osobiste, wśród których powinny się znaleźć: 1) metryka urodzenia, 2) dowód oby-

watelstwa polskiego, 3) dyplom magistra filozofii lub inne świadectwo, stwierdzające spełnienie warunku z § 1 lit. d) albo § 35 lit. a), lub b) rozporządzenia z dnia 9 października 1924 r., 4) świadectwo lekarza urzędowego (powiatowego) o zdolności fizycznej do zawodu nauczycielskiego, 5) dowód odbycia służby wojskowej, względnie określenie stosunku do służby wojskowej“.

4) § 11 wymienionego rozporządzenia otrzymuje brzmienie:

„§ 11. Praktyka przedegzaminowa winna się odbywać w całości w jednym Okręgu Szkolnym; w przypadkach, zasługujących na uwzględnienie, praktykę, rozpoczętą w jednym Okręgu Szkolnym, można dokończyć w innym Okręgu Szkolnym za zgodą Kuratorium tego Okręgu Szkolnego“.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) W. Świętosławski.

72.

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 25 lutego 1939 r. (Nr II S-1310/39)

o regulaminie egzaminu dojrzałości liceum ogólnokształcącego dla eksternów.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 2, poz. 32).

§ 1. Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) ustanawiam regulamin egzaminu dojrzałości liceum ogólnokształcącego dla eksternów.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 września 1939 r.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) W. Świętosławski.

Załącznik do zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 25. II. 1939 r. Nr II, S-1310/39).

REGULAMIN egzaminu dojrzałości liceum ogólnokształcącego dla eksternów.

§ 1. Egzamin według niniejszego regulaminu zdają uczniowie klas drugich liceów prywatnych, nie posiadających uprawnień liceów państwowych, oraz eksterni.

Przez ucznia w niniejszym regulaminie rozumie się także uczennicę, przez eksterna — także eksternistkę, przez kandydata — także kandydatkę.

§ 2. Do egzaminu dojrzałości mogą być dopuszczeni kandydaci, którzy mają odpowiedni wiek, odbyli potrzebne studia przygotowawcze i sprawują się nienagannie.

O dopuszczeniu do egzaminu dojrzałości mogą się ubiegać kandydaci, którzy w chwili rozpoczęcia egzaminu mają co najmniej 17½ lat życia. Dowodem, stwierdzającym wiek kandydata, jest odpowiedni dokument, wydany przez urząd stanu cywilnego.

Dowodem odbycia potrzebnych studiów przygotowawczych są:

- a) świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego względnie czteroletniej szkoły zawodowej stopnia gimnazjalnego, lub innego zakładu naukowego, uznanego przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równorzędny,
- b) albo książeczka wojskowa, względnie inny dokument, stwierdzający odbycie obowiązkowej służby wojskowej, albo zaświadczenie organizacji wskazanej odpowiednimi przepisami, a stwierdzające, że kandydat odbył w niej przepisany kurs przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego oraz obóz letni z wynikiem dodatnim. Uczniowie szkół bez uprawnień szkół państwowych nie przedstawiają tego zaświadczenia.

Od obowiązku odbycia obozu letniego zwolnieni są kandydaci, którzy wykażą się zaświadczeniem lekarza urzędowego, stwierdzającym niemożność odbycia obozu.

Wymagania, wymienione w powyższych ustępach (§ 2 b) odnoszą się tylko do mężczyzn.

Dowodem nienagannego sprawowania się jest świadectwo niekaralności sądowej, wystawione przez kompetentną władzę miejsca zamieszkania. Dowodu nienagannego sprawowania się nie przedstawiają uczniowie klasy drugiej liceum bez uprawnień szkół państwowych, o ile w chwili zgłoszenia się do egzaminu są uczniami wymienionego liceum i uczęszczali do niego bez przerwy przez dwa ostatnie lata.

§ 3. Egzamin ma wykazać, czy kandydat osiągnął taki poziom wykształcenia i ogólnej dojrzałości umysłowej, jaki odpowiada wymaganiom programowym odpowiedniego wydziału liceum ogólnokształcącego, oraz czy jest przygotowany do podjęcia studiów w szkołach wyższych.

§ 4. Egzaminy organizują Kuratoria Okręgów Szkolnych. Egzaminy dojrzałości uczniów szkół bez uprawnień szkół państwowych odbywają się w maju — czerwcu, dla uczniów takichże szkół o ustroju semestralnym — nadto w styczniu — lutym, dla eksternów zaś — we wrześniu oraz w styczniu — lutym. Egzaminy odbywają się w szkołach średnich ogólnokształcących państwowych, a mogą się odbywać także w szkołach niepaństwowych, posiadających uprawnienia szkół państwowych; egzaminy absolwentów liceów bez uprawnień szkół państwowych mogą się odbywać tylko w wyjątkowych przypadkach w szkołach własnych. Terminy i miejsca egzaminów wyznaczają Kuratoria Okręgów Szkolnych.

§ 5. Kandydaci, pragnący otrzymać świadectwa dojrzałości liceum ogólnokształcącego, zwracają się z podaniem do Kuratorium Okręgu Szkolnego, na którego terenie uczęszczali ostatnio do liceum (uczniowie liceów bez praw) lub stale mieszkają (eksterni) — o dopuszczenie do egzaminu dojrzałości dla eksternów i o wskazanie im Państwowej Komisji Egzaminacyjnej.

Podania do Kuratorium należy wносить do dnia 31 marca, 15 sierpnia i 15 grudnia każdego roku. W podaniu należy wskazać wydział liceum, język obcy nowożytny oraz zakres materiału przysposobienia wojskowego (§ 8), z których kandydat ma zamiar zdawać egzamin.

A. Zgłoszenie uczniów szkół, które nie posiadają uprawnień szkół państwowych, powinny być załatwiane zbiorowo za pośrednictwem dyrekcji szkoły. Do zgłoszenia uczniów Dyrekcje takich szkół dołączają:

a) świadectwa ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego;

b) listę uczniów klasy II liceum z zaznaczeniem, z którego języka obcego nowożytnego każdy z nich pragnie zdawać egzamin;

c) wykaz lektury z języka polskiego i języków obcych nowożytnych, a w liceach z niepolskim językiem nauczania również z tego języka;

d) proponowane przez szkołę tematy wypracowań piśmiennych, a mianowicie — po 6 tematów wypracowań piśmiennych z języka polskiego i z języka obcego nowożytnego oddzielnie dla każdego wydziału, a nadto po 3 tematy wypracowań piśmiennych z tych przedmiotów, które wejdą w skład egzaminu piśmiennego danego wydziału liceum;

e) po 2 nienaklejone fotografie każdego kandydata, opatrzone jego własnoręcznym podpisem;

f) dowody wpłaconych należności za egzamin;

g) ewentualnie świadectwo lekarskie, o którym mowa w § 8.

Nadto przed rozpoczęciem egzaminu Dyrekcja szkoły przedstawia Komisji Egzaminacyjnej roczne wykazy ocen z klasy I i II liceum.

B. Eksterni wymieniają w podaniu wydział liceum oraz język obcy nowożytny, z którego pragną zdawać egzamin, a nadto — poza dokumentami, wymienionymi w § 2, dołączają do podania:

a) własnoręcznie napisany życiorys z zaznaczeniem odbytych studiów;

b) wykaz lektury z języka polskiego i języka obcego nowożytnego;

c) 2 nienaklejone fotografie, opatrzone własnoręcznym podpisem;

d) dowody wpłaconej należności za egzamin;

e) ewentualne świadectwo lekarskie, o którym mowa w § 8.

C. Przedstawienie danych niedokładnych lub niezgodnych z rzeczywistością (§ 2 i § 5) może spowodować niedopuszczenie do egzaminu lub skreślenie z listy zdających.

§ 6. Kuratorium Okręgu Szkolnego po stwierdzeniu, że kandydaci spełniają warunki, wymienione w §§ 2 i 5, wyznacza im Państwową Komisję Egzaminacyjną, terminy egzaminów i ustala tematy wypracowań oddzielne dla każdego wydziału, a mianowicie po trzy tematy z języka polskiego i z języka obcego nowożytnego, a po jednym z przedmiotów pozostałych. Tematy powinny być zaczerpnięte z obowiązującego materiału programowego dla danego wydziału liceum.

Tematy z języka polskiego i z języków obcych nowożytnych powinny być zaczerpnięte z materiału naukowego tych przedmiotów.

Tematy z języka łacińskiego i greckiego powinny zawierać przeznaczony do tłumaczenia na język polski wyjątek z pism jednego z prozaików łacińskich względnie greckich, odpowiednio dobrany pod względem trudności, nadto pytanie lub kilka pytań (w języku polskim względnie w języku nauczania), ściśle z danym wyjątkiem związanych.

Temat z matematyki powinien zawierać dwa lub więcej zadań z zakresu materiału, przewidzianego dla danego wydziału liceum.

Temat z fizyki powinien obejmować dwa lub więcej zagadnień, z których jedne mogą zawierać zastosowanie praw fizycznych, inne — pytania o charakterze teoretycznym.

Temat z biologii powinien zawierać zagadnienie z zakresu budowy i życia zwierząt lub roślin na podstawie przedstawionych kandydatom okazów lub preparatów.

Tematy z rysunków wyznacza Przewodniczący Komisji Egzaminacyjnej w porozumieniu z egzaminatorem.

Tematy proponowane przez szkołę powinny być zachowane w bezwzględnej tajemnicy.

§ 7. Państwową Komisję Egzaminacyjną stanowią:

1. Przewodniczący, powołany przez Kuratora Okręgu Szkolnego,

2. Egzaminatorzy, powołani przez Kuratora Okręgu Szkolnego spośród nauczycieli liceów lub gimnazjów.

Członkowie Komisji mają obowiązek brania udziału we wszystkich jej posiedzeniach, w wyjątkowych przypadkach muszą uzyskać zwolnienie od Przewodniczącego. Prawo głosowania w odniesieniu do poszczególnych egzaminowanych przysługuje: Przewodniczącemu oraz egzaminatorom z tych przedmiotów, z których kandydat zdaje egzamin bądź piśmienny, bądź ustny, bądź ustny i piśmienny.

Uchwały na posiedzeniach Komisji Egzaminacyjnej zapadają zwyczajną większością głosów obecnych członków, uprawnionych do głosowania w danej sprawie — z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ustępie trzecim § 17. W razie równości głosów decyduje Przewodniczący.

Członkowie Komisji obowiązani są do zachowania w bezwzględnej tajemnicy ocen oraz treści obrad Komisji. Do ogłaszania wyników egzaminu upoważniony jest tylko Przewodniczący Komisji.

§ 8. Kandydat zdaje egzamin według programu jednego z wydziałów państwowego liceum ogólnokształcącego, który wybrał sobie dowolnie (§ 5).

Od egzaminu z przysposobienia wojskowego zwalniani są kandydaci, którzy przedstawiają dowody odbytej obowiązkowej służby wojskowej.

Kandydaci, którzy nie odbyli obowiązkowej służby wojskowej zdają egzamin praktyczny i teoretyczny (§ 15) z przysposobienia wojskowego, o ile nie przekroczyli 24 roku życia. Kandydaci, którzy nie odbyli obowiązkowej służby wojskowej i przekroczyli ten wiek, oraz kandydaci, którzy z powodu choroby lub innych nieomagań fizycznych, stwierdzonych świadectwem lekarza urzędowego, nie mogli odbyć obozu letniego i kursu przysposobienia wojskowego względnie przed ukończeniem 24 roku życia zostali zwolnieni z obowiązkowej służby wojskowej, zdają egzamin praktyczny i teoretyczny albo w zakresie przysposobienia wojskowego młodzieży męskiej, albo w zakresie przysposobienia wojskowego młodzieży żeńskiej, przewidzianego na kl. I i II liceum, z działu obrony przeciwlotniczej i przeciwgazowej oraz z ratownictwa sanitarnego. Wyboru dokonuje kandydat (§ 5).

Wymaganie powyższe (§ 8, ustęp 3) odnosi

Uczniowie liceów bez uprawnień szkół państwowych zdają praktyczny i teoretyczny egzamin z przysposobienia wojskowego według tego programu, jaki realizowano w danej szkole.

Kandydaci, nie mający obywatelstwa polskiego, mogą być zwolnieni od egzaminu z przysposobienia wojskowego, o ile zwrócą się w tej sprawie z prośbą do Kuratorium.

§ 9. Egzamin składa się z części piśmiennej, ustnej i praktycznej:

a) przy zastosowaniu programu wydziału humanistycznego egzamin piśmienny odbywa się:

- z języka polskiego,
- z języka łacińskiego,
- z języka obcego nowożytnego,

egzamin ustny obejmuje:

- religię,
- język polski,
- język łaciński,
- język obcy nowożytny,
- historię,
- zagadnienia życia współczesnego,
- biologię,
- fizykę z chemią i astronomią,
- matematykę,
- propedeutykę filozofii,
- przysposobienie wojskowe,

b) przy zastosowaniu programu wydziału klasycznego egzamin piśmienny odbywa się:

- z języka polskiego,
- z języka łacińskiego,
- z języka greckiego,

egzamin ustny obejmuje:

- religię,
- język polski,
- język łaciński,
- język grecki,
- język obcy nowożytny,
- historię,
- zagadnienia życia współczesnego,
- biologię,
- fizykę z astronomią,
- matematykę,
- propedeutykę filozofii,
- przysposobienie wojskowe,

c) przy zastosowaniu programu wydziału matematyczno-fizycznego egzamin piśmienny odbywa się:

- z języka polskiego,
- z matematyki,
- z fizyki,

nadto odbywa się egzamin z rysunków;

egzamin ustny obejmuje:

- religię,
- język polski,
- język obcy nowożytny,
- historię,

zagadnienia życie współczesnego,
biologię,
fizykę z astronomią,
chemię,
matematykę,
propedeutykę filozofii,
przysposobienie wojskowe,

d) przy zastosowaniu programu wydziału przyrodniczego egzamin piśmienny odbywa się:
z języka polskiego,
z biologii,
z fizyki,
nadto odbywa się egzamin z rysunków:
egzamin ustny obejmuje:

religię,
język polski,
język obcy nowożytny,
historię,
zagadnienia życie współczesnego,
geografię i geologię,
biologię,
fizykę z astronomią,
chemię,
matematykę,
propedeutykę filozofii,
przysposobienie wojskowe.

Egzamin praktyczny zdają kandydaci z przysposobienia wojskowego na wszystkich wydziałach liceum oraz z rysunków na wydziale matematyczno-fizycznym i przyrodniczym.

Uczniowie, którzy uczęszczali do liceum z niepolskim językiem nauczania, zdają również egzamin piśmienny i ustny z tego języka na wszystkich wydziałach. Dobór tematów (§§ 5 i 6) oraz egzamin piśmienny i ustny z tego przedmiotu odbywa się na tych samych zasadach, jak egzamin z języka polskiego.

Uczniowie, którzy uczęszczali do liceum z niepolskim językiem nauczania, zdają w języku polskim egzamin z języka polskiego, z historii, z zagadnień życia współczesnego i z przysposobienia wojskowego. Uczniowie, którzy uczęszczali do liceum z niemieckim językiem nauczania, nie zdają egzaminu z języka obcego nowożytnego.

§ 10. Przed rozpoczęciem egzaminów piśmiennych Kuratorium przesyła ustalone tematy w kopertach zapieczętowanych, osobnych dla każdego wydziału i dla każdego przedmiotu, Przewodniczącemu Państwowej Komisji Egzaminacyjnej. W dzień egzaminu piśmiennego, bezpośrednio przed jego rozpoczęciem, Przewodniczący otwiera kopertę, zawierającą tematy z przedmiotu, wyznaczonego na dany dzień, w obecności członka Komisji Egzaminacyjnej (§ 11) i ogłasza nadesłane tematy zdającym.

§ 11. Egzamin piśmienny odbywa się w odpowiednio dobranej sali szkolnej pod kontrolą Przewodniczącego Komisji i jednego lub więcej wyznaczonych przez niego członków Komisji.

Każdy kandydat wybiera i opracowuje jeden z trzech podyktowanych mu tematów z języka polskiego (z języka nauczania) i z języka obcego nowożytnego.

Na wypracowanie z języka polskiego (z języka nauczania) przeznaczona jest 5 godzin, na wypracowanie z innych przedmiotów po 4 godziny, na egzamin z rysunków 3 godziny — bez wliczenia czasu, zużytego na podyktowanie kandydatom tematów. Zdającym nie wolno przynosić ze sobą na egzamin papieru, książek, ani pomocy naukowych z wyjątkiem przyborów rysunkowych i tablic logarytmicznych na egzamin z matematyki i fizyki. Papier z pieczęcią szkoły otrzymują oni z rąk Komisji na samym egzaminie. Przed opuszczeniem sali powinni zwrócić wszystkie otrzymane arkusze.

W jednym dniu może się odbyć egzamin piśmienny tylko z jednego przedmiotu.

Jeżeli kandydat podczas egzaminu korzysta z cudzej pomocy lub posługuje się niedozwolonymi środkami pomocniczymi lub innym w tym pomaga, Przewodniczący Komisji powinien go skreślić z listy zdających. W wyjątkowych przypadkach Przewodniczący może go dopuścić do powtórnego egzaminu piśmiennego w tym samym terminie, przy czym nowy temat egzaminu wyznacza on w porozumieniu z egzaminatorami z danego przedmiotu.

§ 12. Wypracowania egzaminacyjne ocenia właściwy egzaminator. Zaznacza on zalety i braki wypracowania, a umotywowaną ocenę wyraża jednym ze stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny. Błędy i ich rodzaj należy zaznaczyć na marginesie wypracowania. Ocenę ostateczną ustala Przewodniczący. Może on wystawić ocenę, niezgodną z oceną egzaminatora; zmianę powinien umotywować piśmiennie przy ustalonej ocenie.

§ 13. Przed rozpoczęciem egzaminów ustnych, Komisja Egzaminacyjna ustala na posiedzeniu listę dopuszczonych do egzaminu ustnego.

Do egzaminu ustnego nie może być dopuszczony kandydat, który otrzymał ocenę niedostateczną z wypracowania z języka polskiego lub z dwóch innych przedmiotów.

Przed egzaminem ustnym Przewodniczący dzieli zdających na grupy. Egzamin ustny każdej grupy odbywa się oddzielnie.

§ 14. Do egzaminu ustnego należy przygotować protokoły egzaminu według załączonego wzoru, wypracowania egzaminacyjne oraz pomoce, potrzebne przy zdawaniu egzaminów.

§ 15. Ustny egzamin odbywa się w zasadzie wobec wszystkich członków Komisji.

Z danego przedmiotu egzaminuje powołany do tego członek Komisji. W razie potrzeby Przewodniczący wyznacza jego zastępcę spośród członków Komisji lub z poza niej. Inni członko-

wie Komisji mogą brać udział w egzaminowaniu za zgodą Przewodniczącego.

Przewodniczący ma prawo brać czynny udział w egzaminowaniu z każdego przedmiotu.

Egzamin ustny powinien zmierzać do zbadania stopnia rozwoju, wyrobienia umysłowego i zasadniczych wiadomości kandydata z zakresu, przewidzianego programem danego przedmiotu na odnośnym wydziale, przy czym egzaminatorzy mogą zwrócić większą uwagę na te działy programu poszczególnych przedmiotów, którymi kandydat więcej się interesował.

Egzamin ustny z przysposobienia wojskowego składa się z części praktycznej i teoretycznej. Egzamin praktyczny odbywa się na zbiorce wszystkich zdających egzamin wzgl. — w braku dostatecznej liczby kandydatów — na zbiorce hufca przysposobienia wojskowego jednej z klas licealnych. Egzamin praktyczny powinien wykazać stan wiadomości, sprawności oraz umiejętności wykonywania rozkazów i rozkazywania w zakresie szkolenia junaka i zespołu do drużyny (w odniesieniu do kandydatów — do sekcji) włącznie. Część teoretyczna egzaminu powinna wykazać, czy kandydat opłynał wiadomości, objęte programem przysposobienia wojskowego w liceum.

Egzaminowi z przysposobienia wojskowego mogą się przysłuchiwać — komendant obwodowy p. w., względnie inspektorka P. W. K., nie biorą jednak udziału w naradach Komisji.

Egzamin ustny jednego kandydata ze wszystkich przedmiotów powinien się odbyć w ciągu dwóch dni, a wyjątkowo w ciągu trzech dni następujących po sobie.

Czas trwania egzaminu ustnego jednego kandydata z jednego przedmiotu nie powinien przekraczać 20 minut — bez wliczania czasu, który Komisja może dać kandydatowi na przygotowanie odpowiedzi. Egzamin z części teoretycznej i praktycznej przysposobienia wojskowego jednego kandydata nie powinien przekroczyć w łącznej sumie 40 minut — bez wliczania czasu, potrzebnego na zrobienie zbiorki, przygotowanie materiałów itp.

Egzaminowi może przysłuchiwać się dyrektor szkoły, której uczniowie zdają egzamin, nie bierze jednak udziału w naradach Komisji.

§ 16. Oceny odpowiedzi uczniów z poszczególnych przedmiotów ustala Komisja Egzaminacyjna na wniosek egzaminatora danego przedmiotu i wyraża ją jednym z czterech stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

§ 17. Bezpośrednio po egzaminie ustnym danej grupy zdających Komisja Egzaminacyjna ustala dla każdego z nich oceny ostateczne ze wszystkich przedmiotów egzaminu na podstawie: 1) wyniku egzaminów piśmiennych i praktycznych, 2) wyniku egzaminów ustnych, 3) ogólnej opinii członków Komisji o stopniu wy-

kształcenia ogólnego i rozwoju umysłowego kandydata. Oceny te wyraża Komisja za pomocą stopni, wymienionych w § 16.

Kandydat zdał egzamin dojrzałości liceum ogólnokształcącego, jeżeli ze wszystkich przedmiotów egzaminu uzyskał ostateczne oceny co najmniej dostateczne.

Uchwale Komisji o ostatecznym wyniku egzaminu może się sprzeciwić Przewodniczący Komisji. Wówczas sprawa podlega decyzji Kuratorium.

Bezpośrednio po zakończeniu narady i podpisaniu protokołu egzaminów przez członków Komisji Przewodniczący ogłasza ostateczne wyniki egzaminu każdej grupie zdających. Kandydata, o którym mowa w § 20, informuje Przewodniczący o uzyskanych na egzaminie ocenach dobrych.

§ 18. Kandydat, który zdał egzamin dojrzałości liceum ogólnokształcącego, otrzymuje świadectwo dojrzałości liceum ogólnokształcącego ze stopniami, ustalonymi w myśl § 16 i § 17, podpisane przez Przewodniczącego i członków Komisji Egzaminacyjnej i zaopatrzone pieczęcią Kuratorium Okręgu Szkolnego.

§ 19. Odstąpienie od egzaminu w jakiegokolwiek jego części, niestawienie się na egzamin lub skreślenie z listy zdających jest równoznaczne z niezdaniem egzaminu, o ile ważne okoliczności nie usprawiedliwiają powyższych faktów. Odstąpienie od egzaminu z powodu choroby powinno być usprawiedliwione świadectwem lekarza urzędowego. W takich przypadkach Komisja Egzaminacyjna, a po jej rozwiązaniu Kuratorium Okręgu Szkolnego rozstrzyga o możliwości ponownego zdawania egzaminu w tym samym terminie egzaminów.

§ 20. Kandydata, który nie zdał egzaminu dojrzałości, może Kuratorium na jego prośbę zwolnić — przy ponownym egzaminie — z tych przedmiotów, z których na egzaminie poprzednim otrzymał oceny co najmniej dobre. Takie zaliczanie części poprzedniego egzaminu może się odbywać najwyżej trzy razy, po czym kandydat zdaje pełny egzamin.

§ 21. Z czynności Komisji Egzaminacyjnej, a także z jej posiedzeń oraz z przebiegu egzaminów piśmiennych, ustnych i praktycznych spisuje się protokoły, które podpisują członkowie Komisji. Protokoły te, do których dołącza się wypracowania piśmienne, przekazuje Przewodniczący Komisji Kuratorium Okręgu Szkolnego. Wypracowania piśmienne mogą być zniszczone po upływie dwóch lat od terminu zdania egzaminu.

§ 22. Członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej pobierają za pracę w Komisji wynagrodzenie według zasad, ustalonych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Wzór protokołu.

Protokół egzaminu dojrzałości liceum ogólnokształcącego

Nr

(wypełnia Państwowa Komisja Egzaminacyjna)

Nazwisko

Imię

Urodzon ... dnia roku

w powiatu

Wyznanie

Miejsce stałego zamieszkania

Adres w czasie egzaminów

.....

Zdaje egzamin według programu wydziału

Obiera język obcy nowożytny

Złożył świadectwa szkolne

.....

.....

Złożył dowody odbycia kursu przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego

.....

Podpis Przewodniczącego Państwowej Komisji
Egzaminacyjnej lub jego zastępcy:

Zestawienie ocen

Przedmioty egzaminu	Religia	Język polski	itd.	itd.	itd.	itd.	itd.	itd.	itd.	itd.
Egzamin piśmienny i praktyczny										
Egzamin ustny										
Ocena ostateczna										

Uchwała Państwowej Komisji Egzaminacyjnej:

..... zdał... egzamin dojrzałości liceum ogólnokształcącego

Przewodniczący Państwowej Komisji Egzaminacyjnej:

Członkowie:

Protokół egzaminów ustnych:

Przedmiot egzaminu	Data	Treść pytań i krótka charakterystyka odpowiedzi
Religia		
itd.		
itd.		

Przewodniczący Państwowej Komisji Egzaminacyjnej:

U w a g i:

73.

ZARZĄDZENIE**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego**

z dnia 23 lutego 1939 r. (Nr III PU-721/39)

o regulaminie przyjmowania uczniów do państwowych gimnazjów zawodowych.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 2, poz. 33).

§ 1. Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) ustanawiam regulamin przyjmowania uczniów do państwowych gimnazjów zawodowych, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1939 r. Równocześnie traci moc obowiązującą przepisy, wydane w sprawach, uregulowanych niniejszym zarządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego:

(—) **W. Świętosławski.**

Załącznik do zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 23 lutego 1939 r. (Nr III PU-721/39).

REGULAMIN**przyjmowania uczniów do państwowych gimnazjów zawodowych.****I. Przepisy ogólne.**

§ 1. Do gimnazjów zawodowych mogą być przyjęci kandydaci, którzy posiadają odpowiedni wiek, zdrowie oraz wykażą należyty rozwój umysłowy i potrzebne przygotowanie naukowe.

§ 2. O przyjęcie do klasy I mogą się ubiegać kandydaci, którzy w danym roku kalendarzowym ukończą, względnie nie przekroczą liczby lat, określonej statutem danego gimnazjum zawodowego; do każdej następnej klasy kandydaci, którzy we wskazanym wyżej terminie osiągną, względnie nie przekroczą granicy wieku, przesuniętej o odpowiednią liczbę lat wwyż.

W przypadkach uzasadnionych Kurator Okręgu Szkolnego może przedłużyć górną granicę wieku o jeden rok.

Dowodem, stwierdzającym wiek kandydata, jest odpowiedni dokument wydany przez urząd stanu cywilnego.

§ 3. Kandydaci zgłaszający się do gimnazjum zawodowego podlegają badaniu lekarskiemu w celu stwierdzenia czy wolni są od chorób, zagrażających zdrowiu otoczenia oraz od wad i ułomności cielesnych, które mogłyby im przeszkadzać w pracy zawodowej.

§ 4. Przygotowanie naukowe kandydatów powinno odpowiadać wymaganiom, stawianym przez obowiązujący program nauki, a mianowicie:

dla kandydatów do klasy I gimnazjów zawodowych, opartych na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej — w zakresie wiadomości programu drugiego szczebla szkoły powszechnej;

dla kandydatów do klasy I gimnazjów zawodowych, opartych na trzecim szczeblu programowym szkoły powszechnej — w zakresie wiadomości drugiego i trzeciego szczebla szkoły powszechnej;

dla kandydatów do klasy II, III, względnie IV — w zakresie jednej, dwóch, względnie trzech klas odpowiedniego gimnazjum zawodowego danego typu.

Odpowiednio przeprowadzony egzamin stwierdzi, czy kandydaci posiadają uzdolnienia, potrzebne do pobierania nauki w danym gimnazjum zawodowym.

§ 5. Głównym terminem egzaminów i przyjęć do gimnazjum zawodowego są najbliższe dni po zakończeniu roku szkolnego. Zgłoszenia kandydatów winny być przeprowadzone w terminie od 1 do 15 czerwca. Terminy egzaminów ustalają Kuratoria Okręgów Szkolnych i podają je do wiadomości dyrekcjom gimnazjów. W tym okresie dyrektorzy gimnazjów przeprowadzają egzaminy oraz dokonywują przyjęć nowych uczniów.

Nadto, o ile są wolne miejsca, dyrektorzy gimnazjów zawodowych mogą przeprowadzać egzamin do I i innych klas także w pierwszych dniach po rozpoczęciu roku szkolnego. Do egzaminu tego zgłosić się mogą ponownie kandydaci, którzy nie zdali egzaminu w terminie głównym.

§ 6. Przyjmowanie kandydatów do poszczególnych klas gimnazjów zawodowych może odbywać się nadto w zakresie wolnych miejsc w odnośnych klasach:

- a) w ciągu pierwszego miesiąca najbliższego roku szkolnego bez egzaminów do klasy I, II, III i IV tych, którzy zdali egzamin do klasy I, II, III i IV innego państwowego gimnazjum zawodowego lub prywatnego z uprawnieniami gimnazjów państwowych — tego samego typu, a nie zostali przyjęci z powodu braku miejsca; kandydatów do klasy I gimnazjów zawodowych, opartych na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej, którzy zdali egzamin do klasy I

- gimnazjum ogólnokształcącego lub zawodowego obowiązuje poddanie się badaniu lekarskiemu oraz zdanie egzaminu z rysunku, o ile jest przewidziany w statucie danego gimnazjum zawodowego;
- b) w ciągu roku szkolnego z wyjątkiem ostatniego okresu — w klasach pierwszych, a drugiego półrocza w klasie ostatniej — kandydatów do klasy I, II, III i IV w razie przeniesienia rodziców względnie opiekunów na stały pobyt do danej miejscowości lub w razie innych okoliczności, uznanych przez dyrektora danego gimnazjum za dostatecznie uzasadnione; uczniowie tacy mogą być przyjęci na podstawie świadectwa odejścia, wydanego przez dyrekcję zawodowego gimnazjum państwowego lub prywatnego z uprawnieniami gimnazjów państwowych tego samego typu, w innym zaś przypadku na podstawie egzaminu.

Jeżeli pomiędzy odejściem z jednego gimnazjum zawodowego do drugiego trwała dłuższa przerwa w normalnej nauce, dyrektor gimnazjum orzeka, czy uczeń powinien zdawać egzamin z materiału naukowego, przerobionego w gimnazjum, do którego ma zamiar uczęszczać. Egzamin ten odbywa się według zasad wymienionych w § 22—24.

Jeżeli kandydaci, wymienieni w pkt b) niniejszego paragrafu ubiegają się o przyjęcie do gimnazjum zawodowego o odmiennym programie lub zakresie przedmiotów niż to, do którego uczęszczali, powinni zdać egzamin, uwzględniający różnicę programów.

§ 7. Rodzice lub opiekunowie, zgłaszający kandydata do gimnazjum zawodowego, wnoszą podanie, wymieniają w nim klasę, do której kandydat zamierza uczęszczać, oraz przedstawiają dokument urzędu stanu cywilnego i odpowiednie świadectwo szkolne, względnie świadectwo odejścia, nadto mogą w podaniu wskazać okoliczności, mające znaczenie przy stosowaniu postanowień, zawartych w § 6, względnie w § 19.

§ 8. Uczeń którejkolwiek klasy, jeżeli nie uzyskał promocji, nie może w ciągu najbliższego roku szkolnego ubiegać się o przyjęcie do klasy wyższej.

II. Przyjmowanie uczniów i egzaminu wstępne do klasy I.

§ 9. Do klasy I państwowych gimnazjów zawodowych przyjmowani są kandydaci na podstawie egzaminu wstępnego, którzy przedstawiają:

- a) świadectwo ukończenia szkoły powszechnej trzeciego lub drugiego stopnia;
- b) świadectwo ukończenia klasy VI szkoły powszechnej stopnia trzeciego;
- c) świadectwo ukończenia z wynikiem pomyślnym jednego roku nauki w klasie VI szkoły powszechnej stopnia drugiego;
- d) świadectwo ukończenia szkoły powszechnej stopnia pierwszego;
- e) inne świadectwo, uznane przez władze szkolne za równoważne.

Przez szkołę powszechną, o której mowa w niniejszym regulaminie — należy rozumieć szkołę powszechną publiczną lub prywatną z uprawnieniami publicznych szkół powszechnych.

§ 10. Do egzaminu wstępnego do klasy I powinni być dopuszczeni wszyscy kandydaci, zgłoszeni we właściwym terminie, o ile przedstawili wymagane dokumenty i odpowiadają warunkom, przewidzianym w §§ 1 i 2 niniejszego regulaminu.

§ 11. Do klasy I gimnazjów zawodowych, opartych na drugim szczeblu programowym szkoły powszechnej, kandydaci zdają egzamin w zakresie II szczebla programowego szkoły powszechnej.

Do klasy I gimnazjów zawodowych, opartych na trzecim szczeblu programowym szkoły powszechnej, kandydaci zdają egzamin w zakresie II i III szczebla programowego szkoły powszechnej.

§ 12. Egzamin dla kandydatów do klasy I ma na celu stwierdzenie uzdolnień do pobierania nauki w gimnazjum zawodowym.

§ 13. Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej.

Egzamin piśmienny we wszystkich gimnazjach zawodowych odbywa się z języka polskiego i arytmetyki z geometrią. Na wykonanie wypracowań piśmiennych z każdego przedmiotu należy przeznaczyć po 1½ godziny, przy czym między jednym a drugim egzaminem powinna być przynajmniej półgodzinna przerwa. Egzamin piśmienny z języka polskiego polega na napisaniu wypracowania na temat związany z obserwacjami, zainteresowaniami lub przeżyciami uczniów; wypracowanie to ma na celu stwierdzenie umiejętności wyśłowienia się i opanowania pisowni, nie zaś sprawdzenie wiadomości rzeczowych z jakiegokolwiek przedmiotu nauczania. Egzamin piśmienny z arytmetyki z geometrią obejmuje zadania w zakresie zasadniczych wiadomości, właściwych klasie VI szkoły powszechnej. Zadania te powinny być tak dobrane, by 1½ godziny wystarczało na ich rozwiązanie przez średnio zdolnego kandydata.

Ponadto kandydaci do klasy I gimnazjów działu szkolnictwa przemysłowego zdają egzamin z rysunku.

Tematy wypracowań piśmiennych ustala Komisja Egzaminacyjna (§ 14). Wypracowania ocenia właściwy egzaminator. Przewodniczący Komisji ma prawo wystawić inną ocenę niż egzaminator; zmianę tę powinien umotywić piśmiennie.

§ 14. Egzamin ustny odbywa się przed Komisją Egzaminacyjną. Przewodniczącym Komisji jest dyrektor lub powołany przez niego nauczyciel, członkami są trzej wyznaczeni przez dyrektora nauczyciele gimnazjum.

Przewodniczący kieruje przebiegiem egzaminu; ma też prawo stawiania pytań kandydatom.

Jeżeli wskutek zgłoszenia się wielkiej liczby kandydatów przeprowadzenie egzaminu przez Komisję w składzie powyższym byłoby zbyt uciążliwe i trwało zbyt długo, dyrektor może powołać do przeprowadzenia egzaminu piśmiennego i ustnego dwie, albo większą liczbę Komisji o składzie podobnym, przy czym przewodnictwo w Komisjach powierzy wyznaczonym przez siebie nauczycielom gimnazjum. W tym przypadku egzamin piśmienny odbywa się we wszystkich Komisjach równocześnie. Tematy zadań piśmiennych, jednakowe dla wszystkich Komisji w danym gimnazjum, należy ustalić na posiedzeniu wspólnym.

§ 15. Przy egzaminie ustnym należy badać, czy kandydaci posiadają i umieją stosować potrzebne wiadomości w zakresie języka polskiego, geografii i arytmetyki z geometrią. Egzaminator z języka polskiego winien uwzględnić wiadomości z historii, a egzaminator z geografii wiadomości z nauki o przyrodzie.

§ 16. Kandydaci wykazujący się świadectwem ukończenia 6 lub 7 klas szkoły powszechnej mogą być zwolnieni od egzaminu ustnego z tego przedmiotu, z którego w świadectwie rocznym z klasy VI lub VII szkoły powszechnej oraz wypracowania piśmiennego otrzymali oceny co najmniej dobre; nadto z geografii mogą być zwolnieni ci, którzy w świadectwie rocznym z kl. VI lub VII szkoły powszechnej otrzymali oceny roczne co najmniej dobre. Inni kandydaci wymienieni w § 9 prawa tego nie posiadają.

§ 17. Sposób egzaminowania kandydatów określa dyrektor. Przy egzaminie ustnym należało by unikać systemu grupowego. Przy badaniu uzdolnień kandydatów należy wykluczyć mechaniczne sprawdzanie wiadomości przez pytania dorywcze lub wchodzące w zbędne szczegóły.

Egzamin ustny kandydata powinien się odbywać w ciągu jednego dnia i nie powinien trwać dłużej jak 1 godzina.

§ 18. Po skończeniu egzaminu Komisja ustala, czy poszczególni kandydaci są uzdolnieni

do skutecznego rozpoczęcia nauki w klasie I gimnazjum zawodowego. Przy ustalaniu decyzji Komisja bierze pod uwagę świadectwo szkolne, opinie egzaminatorów o uzdolnieniach kandydata oraz oceny wypracowań piśmiennych i egzaminów ustnych.

Za uzdolnionych do kl. I gimnazjum zawodowego nie mogą być uznani kandydaci, którzy wykazali znaczne braki w opanowaniu języka polskiego.

§ 19. Na posiedzeniu wszystkich egzaminatorów i przewodniczących poszczególnych Komisji pod przewodnictwem dyrektora należy stwierdzić, którzy kandydaci zostali uznani za nadających się do klasy I; kandydatów tych przyjmuje się do danego gimnazjum w liczbie, odpowiadającej liczbie wolnych miejsc. W przypadku, gdy liczba zakwalifikowanych kandydatów przewyższa liczbę wolnych miejsc, pierwszeństwo przy wyborze należy oddać kandydatom, którzy zostali uznani za lepiej uzdolnionych, spośród tych zaś dzieciom rodziców niezamożnych.

Prawo pierwszeństwa przy przyjmowaniu do danego gimnazjum zawodowego bez względu na kolejność ustaloną w myśl postanowień tego paragrafu, przysługuje dzieciom kawalerów orderu „Virtuti Militari“, poległych funkcjonariuszy policji państwowej, inwalidów wojennych oraz sierotom, zasługującym na specjalną pomoc, i dzieciom nauczycieli.

§ 20. Kandydaci uznani za uzdolnionych do podjęcia nauki w gimnazjum zawodowym, o ile nie zostali do danego gimnazjum przyjęci wskutek braku miejsca, otrzymują zaświadczenie według załączonego wzoru. Zaświadczenie takie uprawnia kandydata do ubiegania się o przyjęcie do klasy I innego gimnazjum zawodowego lub ogólnokształcącego bez ponownego składania egzaminów.

III. Przyjmowanie i egzaminy wstępne do klasy II, III i IV.

§ 21. Do klasy II, III lub IV mogą być przyjmowani kandydaci, czyniący zadość wymaganiom §§ 1, 2 i 3. Przygotowanie do klasy II, III lub IV powinno być stwierdzone przez świadectwo dotychczasowej nauki, pobieranej w państwowym gimnazjum zawodowym lub prywatnym z uprawnieniami państwowymi gimnazjów zawodowych tego samego typu, bądź też przez odpowiedni egzamin (§ 22, 23).

Świadectwo powinno stwierdzać, iż kandydat został promowany do odpowiedniej klasy w tym samym roku kalendarzowym i odchodzi bez przeszkód. O ile promowanie nastąpiło w poprzednim roku kalendarzowym, przyjęcie kan-

dydata na podstawie świadectwa może nastąpić wyjątkowo, o ile dyrektor gimnazjum uzna przerwę w nauce kandydata za usprawiedliwioną. W przeciwnym razie kandydat zdaje egzamin.

§ 22. W razie wolnych miejsc w odnośnych klasach dopuszcza się do egzaminów wszystkich zgłoszonych kandydatów, którzy nie posiadają świadectwa, wymienionego w § 21, a wykażą się odbytą praktyką zawodową, przewidzianą w statucie danego gimnazjum i uznaną przez Radę Pedagogiczną za wystarczającą oraz uzyskają zezwolenie Kuratora Okręgu Szkolnego. Przyjmowanie uczniów odbywa się przez powołaną przez dyrektora szkoły Komisję Egzaminacyjną, złożoną z dyrektora lub wyznaczonego przez niego nauczyciela, jako przewodniczącego, i powołanych przez dyrektora nauczycieli poszczególnych przedmiotów, jako egzaminatorów. Egzaminatorzy przeprowadzają egzamin z każdego przedmiotu z osobna w obecności przewodniczącego.

§ 23. Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej. Egzamin piśmienny kandydatów do klasy II, III i IV odbywa się z języka polskiego i matematyki, a w gimnazjach z nauką języka obcego również z języka obcego.

Wypracowania egzaminacyjne odpowiadają rodzajem i zakresem wypracowaniom piśmiennym, wykonywanym w klasach, poprzedzających tę, do której kandydaci zdają.

Egzamin piśmienny z danego przedmiotu nie powinien trwać dłużej niż 1½ godziny.

Egzamin ustny odbywa się ze wszystkich bez wyjątku przedmiotów obowiązkowych, nauczanych w klasach, poprzedzających tę, do której kandydaci zdają. Zakres wymagań przy egzaminie określa obowiązujący program. Egzamin polega na zbadaniu wiadomości oraz sprawności kandydatów, ich rozwoju ogólnego i przygotowania zawodowego, przy czym oprócz odpowiedzi należy uwzględnić wykonanie przewidzianych w programach nauczania odpowiednich prac i ćwiczeń w pracowniach oraz warsztatach lub gospodarstwach. Kandydaci, którzy w myśl obowiązujących przepisów byłiby jako uczniowie zwolnieni z nauki ćwiczeń cielesnych i przysposobienia wojskowego, nie podlegają egzaminom z tych przedmiotów.

Egzamin ustny kandydata ze wszystkich przedmiotów nie powinien trwać dłużej jak 3

godziny. W zasadzie egzamin z jednego przedmiotu nie może trwać dłużej, jak 20 minut, egzaminowanie zaś bez przerwy ponad 30 minut. Egzamin z zajęć warsztatowych w gimnazjach przemysłowych oraz z zajęć praktycznych w gimnazjach rolniczych i ogrodniczych może trwać najdłużej 2 dni po 8 godzin.

§ 24. Kandydaci, którzy zdali egzamin, a z powodu braku miejsca nie zostali przyjęci, otrzymują zaświadczenie według załączonego wzoru. Zaświadczenie takie uprawnia kandydatów do ubiegania się o przyjęcie do innego gimnazjum tego samego typu bez ponownego składania egzaminu, przy czym dyrektor tego gimnazjum może zażądać akt egzaminacyjnych kandydata. Zaświadczenie takie nie jest równoważne z ukończeniem odpowiedniej klasy gimnazjum zawodowego. Kandydat, który z któregośkolwiek przedmiotu otrzymał ogólną ocenę egzaminacyjną niedostateczną, nie może być przyjęty do tej klasy, do której zdawał i nie otrzymuje żadnego zaświadczenia o wynikach egzaminu.

IV. Przepisy końcowe.

§ 25. Uchwały, dotyczące wyników egzaminu i przyjęcia kandydatów do danego gimnazjum zawodowego, powinny być odnotowane na specjalnych arkuszach. Do arkuszy tych należy załączyć wypracowania egzaminacyjne kandydatów. Wypracowania te mogą być zniszczone po upływie 2 lat od terminu zdawania egzaminu.

Uchwały powzięte w myśl postanowień § 19 oraz uchwały, dotyczące przyjmowania kandydatów do klasy II, III i IV, powinny być zapisane do osobnej księgi protokółów egzaminów wstępnych.

Wszelkie uchwały w sprawach, zastrzeżonych w regulaminie do decyzji Komisji Egzaminacyjnej, zapadają zwyczajną większością głosów. W razie równości głosów decyduje przewodniczący. Decyzję Komisji podaje dyrektor do wiadomości kandydatom.

§ 26. Przeprowadzanie egzaminów wstępnych według odmiennych od ustalonych w niniejszym regulaminie zasad może być dokonane jedynie za zezwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Państwowe Gimnazjum

im.

w

Nr

Rok szkolny 19.../.....

ZASWIADCZENIE

.....
(nazwisko i imię)
urodzon dnia 19... r. w

powiatu, religii (wyznania)

został na podstawie świadectwa ukończenia z pomyślnym wynikiem kl.
szkoły powszechneji na podstawie egzaminu do klasy pierwszej państwowego gimnazjum uznan za uzdolnion
do podjęcia nauki w gimnazjum.

Nie został przyjęt z powodu braku miejsca.

....., dnia 19... r.

Dyrektor — Przełożona

pieczęć

74.

ZARZĄDZENIE**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego**

z dnia 23 lutego 1939 r. (Nr III PU-891/39)

o regulaminie przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 2, poz. 34).

§ 1. Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) ustanawiam regulamin przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1939 r. Równocześnie tracą moc obowiązującą przepisy, wydane w sprawach uregulowanych niniejszym zarządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego:

(—) *W. Świętosławski.*

Załącznik do zarządzenia Ministra W.
R. i O. P. z dnia 23 lutego 1939 r. (Nr III
PU-891/39).

REGULAMIN**przyjmowania uczniów do państwowych liceów
zawodowych.****I. Przepisy ogólne.**

§ 1. Do liceów zawodowych mogą być przyjęci kandydaci, którzy posiadają odpowiedni wiek, zdrowie i rozwój fizyczny oraz wykażą należyty rozwój umysłowy i przygotowanie naukowe.

§ 2. O przyjęcie do klasy I liceum mogą się ubiegać kandydaci, którzy w danym roku kalendarzowym ukończą, względnie nie przekroczą liczby lat, określonej statutem danego liceum zawodowego; do każdej następnej klasy kandydaci, którzy we wskazanym wyżej terminie osiągną, względnie nie przekroczą granicy wieku, przesuniętej o odpowiednią liczbę lat wzwyż.

W przypadkach uzasadnionych Kurator Okręgu Szkolnego może przedłużyć górną granicę wieku.

Dowodem, stwierdzającym wiek kandydata, jest odpowiedni dokument wydany przez urząd stanu cywilnego.

§ 3. Kandydaci mogą być w zasadzie przyjęci na podstawie świadectwa zdrowia, wystawionego przez lekarza szkoły, którą ostatnio skończyli. W razie wątpliwości, kandydaci mogą być na polecenie dyrektora poddani przez lekarza szkolnego liceum badaniu pod względem ich przydatności fizycznej i zdrowotności do danego zawodu.

§ 4. Rozwój umysłowy, przygotowanie naukowe i przydatność do danego zawodu kandydatów stwierdza świadectwo szkolne i odpowiednio przeprowadzony egzamin.

Egzamin dla kandydatów do klasy I opiera się na materiale programowym państwowego gimnazjum ogólnokształcącego, dla kandydatów do klasy II i III — na materiale programowym jednej, względnie dwóch klas odpowiedniego wydziału państwowego liceum zawodowego danego typu.

§ 5. Zasadniczym terminem egzaminów i przyjęć do liceum są najbliższe dni po ukończeniu roku szkolnego. Terminy zgłoszeń i terminy egzaminów ustala Kuratorium Okręgu Szkolnego i podaje je do wiadomości Dyrekcjom liceów. W tym okresie dyrektorzy państwowych liceów zawodowych ogłaszają zapisy, przeprowadzają egzaminy i dokonywają przyjęć nowych uczniów.

Nadto zależnie od wolnych miejsc dyrektorzy państwowych liceów zawodowych mogą przeprowadzać egzaminy do klasy I i innych także w pierwszych dniach roku szkolnego.

Do klasy II i III przyjmuje się kandydatów tylko za uprzednim zezwoleniem Kuratora Okręgu Szkolnego.

§ 6. Dyrektorzy mogą w miarę wolnych miejsc przyjmować ponadto:

a) w ciągu pierwszego miesiąca najbliższego roku szkolnego bez egzaminu do klasy I, II i III kandydatów, którzy zdali egzamin do klasy I, II i III innego państwowego lub niepaństwowego z uprawnieniami liceów państwowych liceum zawodowego tego samego typu, a nie zostali przyjęci z powodu braku miejsca;

b) w ciągu roku szkolnego z wyjątkiem ostatniego okresu w klasach pierwszych, a drugiego półrocza w klasie ostatniej uczniów do klasy I, II i III, w razie przeniesienia rodziców, względnie opiekunów na stały pobyt do danej miejscowości lub w razie innych okoliczności, uznaných przez dyrektora danego liceum za dostatecznie uzasadnione; uczniowie tacy mogą być przyjęci na podstawie świadectwa odejścia, wydanego przez Dyrekcję państwowego lub niepaństwowego z uprawnieniami liceów państwo-

wych liceum zawodowego tego samego typu, w innym zaś przypadku na podstawie egzaminu.

Jeżeli pomiędzy odejściem z jednego liceum a zgłoszeniem się do drugiego trwała dłuższa przerwa w normalnej nauce, dyrektor liceum orzeka, czy uczeń powinien zdać egzamin z materiału naukowego, przerobionego w liceum, do którego ma zamiar uczęszczać. Egzamin ten odbywa się według zasad wymienionych w §§ 22 — 25.

§ 7. Rodzice lub opiekunowie, zgłaszający kandydata do liceum, składają w terminie, ogłoszonym przez Kuratorium Okręgu Szkolnego podanie do Dyrekcji liceum o przyjęcie i wymieniają w nim klasę oraz wydział, na jaki kandydat ma zamiar uczęszczać. Do podania dołączają: a) dokument urzędu stanu cywilnego, b) świadectwo zdrowia, c) odpowiednie świadectwo szkolne, względnie świadectwo odejścia, d) świadectwo moralności, jeżeli kandydat nie zgłasza się bezpośrednio z innej szkoły i dyrektor uzna to za potrzebne. W podaniu mogą również wskazać okoliczności, mające znaczenie przy stosowaniu postanowień, zawartych w § 6, względnie w §§ 17 i 18.

§ 8. Uczeń którejkolwiek klasy, jeżeli nie uzyskał promocji, nie może w ciągu najbliższego roku szkolnego ubiegać się o przyjęcie do klasy wyższej.

II. Przyjmowanie uczniów i egzaminy wstępne do klasy I.

§ 9. Kandydaci do klasy I przyjmowani są na podstawie egzaminu wstępnego.

§ 10. Kandydaci, zgłaszający się do klasy I liceum, winni przedłożyć jako dowód przygotowania naukowego jedno z niżej wymienionych świadectw:

- a) świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego;
- b) świadectwo ukończenia czteroletniego gimnazjum zawodowego;
- c) świadectwo ukończenia trzyletniego gimnazjum zawodowego;
- d) inne świadectwo, uznane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważne.

§ 11. Egzamin do klasy I danego liceum zawodowego składa się z części piśmiennej i ustnej. Przy tym należy rozumieć odnośnie niżej podanych przepisów, że litery umieszczone obok przedmiotu oznaczają: p — egzamin piśmienny, u — egzamin ustny.

I. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego, składa się z następujących przedmiotów:

1) Licea mechaniczne, elektryczne, telekomunikacyjne, budowlane, drogowe, miernicze, wodno-melioracyjne, fotograficzne, przemysłu drzewnego: z matematyki p. i u., z rysunku.

2) Licea chemiczne i ceramiczne: z matematyki p. i u., z fizyki u., z chemii u.

3) Licea przemysłu odzieżowego: z języka polskiego p. i u., z rysunku.

4) Licea handlowe, administracyjne, spółdzielcze, hotelarskie: z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego u.

5) Licea mleczarskie, rolnicze, gospodyń wiejskich, ogrodnicze, leśne, gospodarcze, dietetyczne: z języka polskiego p. i u. oraz do wyboru przez ucznia — z biologii u. lub z chemii u.

II. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia czteroletniego gimnazjum kupieckiego, składa się z następujących przedmiotów:

1) Licea mechaniczne, elektryczne, telekomunikacyjne, budowlane, drogowe, miernicze, wodno-melioracyjne, fotograficzne, przemysłu drzewnego: z matematyki p. i u., z fizyki u., z rysunku.

2) Licea chemiczne i ceramiczne: z matematyki p. i u., z fizyki u., z chemii u.

3) Licea przemysłu odzieżowego: z języka polskiego p. i u., z rysunku.

4) Licea handlowe, administracyjne, spółdzielcze: z języka polskiego p. i u., z matematyki u.

5) Licea mleczarskie, rolnicze, gospodyń wiejskich, ogrodnicze, leśne, gospodarcze, dietetyczne: z języka polskiego p. i u. oraz do wyboru przez ucznia — z biologii u. lub z chemii u.

6) Licea hotelarskie: z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego u.

III. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia innego czteroletniego gimnazjum zawodowego, składa się z następujących przedmiotów:

1) Licea mechaniczne, elektryczne, telekomunikacyjne, budowlane, drogowe, miernicze, wodno-melioracyjne, fotograficzne: z języka polskiego p. i u., z matematyki u., z fizyki u.

2) Licea chemiczne, ceramiczne, przemysłu drzewnego: z języka polskiego p. i u., z matematyki u., z fizyki u., z chemii u.

3) Licea przemysłu odzieżowego i hotelarskie: z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u.

4) Licea handlowe, administracyjne, spółdzielcze: z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., przy czym kandydatki, które przedłożą świadectwo ukończenia innego czteroletniego żeńskiego gimnazjum zawodowego, zdają nadto egzamin ustny z matematyki.

5) Licea mleczarskie, rolnicze, gospodyń wiejskich, ogrodnicze, leśne, gospodarcze, dietetyczne: z języka polskiego p. i u. oraz do wyboru przez ucznia — z biologii u. lub z chemii u.

IV. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia trzyletniego gimnazjum kupieckiego lub spółdzielczego, składa się z następujących przedmiotów:

1) Licea zawodowe działu szkolnictwa przemysłowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z fizyki u., z chemii u., z rysunku.

2) Licea zawodowe działu szkolnictwa handlowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z fizyki u.

3) Licea zawodowe działu szkolnictwa rolniczego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z biologii u., z fizyki u.

4) Licea zawodowe działu szkolnictwa gospodarstwa domowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z chemii u., z fizyki u.

V. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia trzyletniego gimnazjum przemysłowego, składa się z następujących przedmiotów:

1) Licea zawodowe działu szkolnictwa przemysłowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z chemii u.

2) Licea zawodowe działu szkolnictwa handlowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u.

3) Licea zawodowe działu szkolnictwa rolniczego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u., z biologii u.

4) Licea zawodowe działu szkolnictwa gospodarstwa domowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u., z biologii u.

Kandydatki, które uzyskały świadectwo ukończenia trzyletniego żeńskiego gimnazjum przemysłowego, zdają w liceach zawodowych działu szkolnictwa handlowego, rolniczego i gospodarstwa domowego, oprócz egzaminów wymienionych, nadto egzamin ustny z chemii, lecz tylko w tym przypadku, jeżeli tego przedmiotu nie uczyły się w gimnazjum, zaś w liceach zawodowych działu szkolnictwa rolniczego i gospodarstwa domowego — także egzamin ustny z fizyki.

VI. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia trzyletniego gim-

nazjum rolniczego i ogrodniczego, składa się z następujących przedmiotów:

1) Licea zawodowe działu szkolnictwa przemysłowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z fizyki u., z chemii u., z rysunku.

2) Licea zawodowe działu szkolnictwa handlowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u.

3) Licea zawodowe działu szkolnictwa rolniczego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u.

4) Licea zawodowe działu szkolnictwa gospodarstwa domowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u., z fizyki u.

VII. Egzamin dla kandydatów, którzy przedłożą inne świadectwo, uznane przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego za równoważne, składa się z następujących przedmiotów:

1) Licea zawodowe działu szkolnictwa przemysłowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u., z fizyki u., z chemii u., z rysunku.

2) Licea zawodowe działu szkolnictwa handlowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u., z fizyki u., z chemii u.

3) Licea zawodowe działu szkolnictwa rolniczego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u., z biologii u., z fizyki u., z chemii u.

4) Licea zawodowe działu szkolnictwa gospodarstwa domowego: z religii u., z języka polskiego p. i u., z języka obcego nowożytnego p. i u., z matematyki p. i u., z historii u., z geografii u., z biologii u., z fizyki u., z chemii u.

§ 12. Egzamin przeprowadza wyznaczony przez dyrektora nauczyciel danego przedmiotu w obecności dyrektora lub powołanego przez niego zastępcy.

§ 13. Doboru tematów dokonywa dyrektor w porozumieniu z egzaminatorem.

Wypracowanie egzaminacyjne ocenia właściwy egzaminator i dyrektor lub powołany przez niego zastępca. Dyrektor lub zastępca ma prawo wystawić inną ocenę, niż egzaminator; zmianę tę powinien umotywić piśmiennie.

§ 14. Do egzaminu ustnego przygotowuje dyrektor protokoły egzaminu według załączone-

go wzoru oraz wypracowania egzaminacyjne, świadectwo ukończenia gimnazjum, względnie inne świadectwa kandydata.

§ 15. Na wypracowanie piśmienne z każdego przedmiotu przeznaczają się po 2 godziny.

Egzamin ustny z jednego przedmiotu nie powinien zasadniczo trwać dłużej, niż 30 minut.

§ 16. Po przeprowadzeniu egzaminów wszystkich kandydatów egzaminatorzy pod przewodnictwem dyrektora decydują o wyniku egzaminu i przyjęciu do liceum każdego kandydata z osobna. Nie może być przyjęty do liceum kandydat, który z jednego z przedmiotów otrzymał ogólną ocenę niedostateczną.

Uchwały zapadają zwykłą większością głosów, w razie równości głosów decyduje dyrektor.

Decyzję podaje dyrektor do wiadomości kandydatom.

§ 17. Jeżeli liczba kandydatów, którzy złożyli egzamin, przewyższa liczbę wolnych miejsc, wówczas należy przyjąć przede wszystkim tych, którzy zostali uznani za bardziej uzdolnionych, spośród tych zaś dzieci rodziców niezamożnych.

§ 18. Prawo pierwszeństwa w przyjęciu do danego liceum bez względu na kolejność, ustanoną w myśl § 17, przysługuje dzieciom kawalerów orderu „Virtuti Militari“, poległym funkcjonariuszy policji państwowej, inwalidów wojennych, sierotom, zasługującym na specjalną pomoc, oraz dzieciom nauczycieli.

§ 19. Jeżeli kandydat, który zdał egzamin do liceum, nie został do niego przyjęty wskutek braku miejsca, wówczas otrzymuje odpowiednie zaświadczenie według załączonego wzoru. Zaświadczenie takie uprawnia kandydata do ubiegania się o przyjęcie do klasy I każdego innego liceum zawodowego, w którym obowiązuje egzamin wstępny z tych samych przedmiotów, bez ponownego składania egzaminu (§ 6a).

§ 20. Kandydat, który nie zdał egzaminu wstępnego do liceum, może egzamin ten powtórzyć według niniejszego regulaminu w terminach, przewidzianych w § 5, o ile spełnia warunki, zawarte w §§ 1—3 i w § 10.

III. Przyjmowanie uczniów i egzaminów wstępnych do klas II i III.

§ 21. Do klasy II i III mogą być przyjmowani kandydaci czyniący zadość wymaganiom §§ 1, 2 i 3, z przesunięciem granicy wieku odpowiednio wzwyż.

Kandydaci do klasy II, względnie III winni przedstawić świadectwo odbytej praktyki za-

wodowej, przewidzianej w statucie danego państwowego liceum zawodowego, a uznanej przez Radę Pedagogiczną za wystarczającą.

Kandydaci, zgłaszający się do klasy II, względnie III liceum, winni przedłożyć jako dowód przygotowania naukowego jedno ze świadectw, wymienionych w § 10, a nadto przedłożyć albo świadectwo ukończenia klasy I, względnie II państwowego lub niepaństwowego z uprawnieniami liceów państwowych liceum zawodowego tego samego typu, albo zdać odpowiedni egzamin (§§ 22 — 25). Świadectwo to powinno stwierdzać, iż kandydat został promowany do odpowiedniej klasy w tym samym roku kalendarzowym i odchodzi bez przeszkód.

O ile promowanie nastąpiło w poprzednim roku kalendarzowym, przyjęcie kandydata na podstawie świadectwa może nastąpić w tym przypadku, gdy dyrektor liceum uzna przerwę w nauce kandydata za usprawiedliwioną. W przeciwnym razie kandydat zdaje egzamin.

§ 22. Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej.

Egzamin piśmienny kandydatów do klasy II i III odbywa się z przedmiotów obowiązkowych, nauczanych w klasach poprzednich. Liczbę przedmiotów egzaminu piśmiennego ustala Rada Pedagogiczna danego liceum zawodowego.

Egzamin ustny odbywa się ze wszystkich przedmiotów, obowiązujących w klasach poprzednich — z wyjątkiem ćwiczeń cielesnych.

Zakres wymagań przy egzaminie piśmiennym i ustnym określa obowiązujący program.

Kandydaci winni również wykazać umiejętność wykonania odpowiednich prac i ćwiczeń w pracowniach oraz w warsztatach lub gospodarstwach szkolnych w zakresie programu danego państwowego liceum zawodowego. Na podstawie przedstawionego świadectwa odbytej praktyki zawodowej Rada Pedagogiczna może zwolnić kandydata częściowo lub całkowicie od wykonania tych prac i ćwiczeń.

W razie zgłoszenia się do egzaminu uczniów liceów zawodowych innego typu, liceów ogólnokształcących lub szkół innego typu Rada Pedagogiczna może każdego z nich zwolnić od egzaminu z poszczególnych przedmiotów, biorąc za podstawę program tej szkoły, z której uczeń przybywa, oraz ocenę z danego przedmiotu na świadectwie szkolnym ucznia.

§ 23. Egzamin przeprowadza Komisja Egzaminacyjna, złożona z dyrektora lub jego zastępcy i nauczycieli poszczególnych przedmiotów, jako egzaminatorów.

Egzaminatorzy przeprowadzają egzamin z każdego przedmiotu w obecności dyrektora lub jego zastępcy.

Czas trwania egzaminu piśmiennego i ustnego jest w zasadzie ten sam, co przy egzaminie

wstępny do klasy I. Egzamin z zajęć warsztatowych i praktycznych może trwać najdłużej 2 dni po 8 godzin.

§ 24. Wszelkie uchwały Komisji Egzaminacyjnej zapadają zwyczajną większością głosów, w razie równości głosów decyduje dyrektor.

Decyzję Komisji podaje dyrektor do wiadomości kandydatom.

§ 25. Kandydat, który zdał egzamin, a z powodu braku miejsca nie został przyjęty, otrzymuje zaświadczenie według załączonego wzoru. Zaświadczenie takie uprawnia kandydata do ubiegania się o przyjęcie do odpowiedniej klasy innego liceum zawodowego tego samego typu bez ponownego składania egzaminu.

Zaświadczenie takie nie jest równoznaczne z ukończeniem odpowiednio niższych klas liceum zawodowego.

Kandydat, który otrzymał ostateczną ocenę egzaminacyjną niedostateczną z któregośkolwiek przedmiotu, nie może być przyjęty do danej klasy i nie otrzymuje żadnego zaświadczenia o wynikach egzaminu.

IV. Przepisy końcowe.

§ 26. Uchwały, dotyczące wyniku egzaminu i przyjęcia kandydatów do danego liceum, powinny być odnotowane w protokołach; do protokołów tych należy dołączyć wypracowania egzaminacyjne kandydatów.

Wypracowania te mogą być zniszczone po upływie 2 lat od terminu zdawania egzaminu.

§ 27. Przeprowadzenie egzaminów do liceów zawodowych według zasad odmiennych od ustalonych w niniejszym regulaminie może być dokonane jedynie za zezwoleniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Protokół egzaminu wstępnego

.....
(nazwa szkoły)

w

Nr

Rok szkolny 19.../.....

.....
(nazwisko i imię)

urodzon .. dnia 19... r. w

powiatu, religii (wyznania)

Miejsce stałego zamieszkania

Złożył .. świadectwa szkolne

Złożył .. inne świadectwa

Uczył .. się języka obcego nowożytnego obowiązkowego

Uczył .. się języka obcego nowożytnego nadobowiązkowego

Ubiega się o przyjęcie do klasy liceum

L. p.	Przedmiot egzaminu	Temat względnie treść pytań
1	Język polski	
2	itd	

Zestawienie ocen.

Przedmioty egzaminu	Język polski	Matematyka	itd.			
Egzamni piśmienny						
Egzamin ustny						
Ocena ostateczna						

U c h w a ł a.

..... zdał .. egzamin .. wstępn. do klasy z wynikiem

Przyjęt

Nie przyjęt .. z powodu

....., dnia 19... r.

Egzaminatorzy:

Dyrektor — Przełożona

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Nr

Rok szkolny 19.../.....

.....
(nazwisko i imię)

urodzon .. dnia 19..... r. w

powiatu, religii (wyznania)

dopuszczon... na podstawie świadectwa ukończenia

.....
do egzaminu wstępnego w klasie pierwszej
(nazwa szkoły)

egzamin ten zdał... z wynikiem

Nie został... przyjęt... z powodu braku miejsca.

....., dnia 19..... r.

Dyrektor — Przełożona

pieczęć

Skala ocen: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

Z A Ś W I A D C Z E N I E

Nr

Rok szkolny 19.../.....

.....
(nazwisko i imię)
urodzon .. dnia 19... r. w

powiatu, religii (wyznania)

zdał .. egzamin do klasy

.....
(nazwa szkoły)
.....

i otrzymał .. oceny następujące:

religia

język polski

i t. d.

Nie został .. przyjęt .. z powodu braku miejsca.

....., dnia 19... r.

Dyrektor — Przełożona

pieczęć

Skala ocen: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny.

75.

ZARZĄDZENIE**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego**

z dnia 23 lutego 1939 r. (Nr III PU-952/39)

**o przyjmowaniu uczniów szkół dawnego ustroju
do państwowych liceów zawodowych.**(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 2,
poz. 35).

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) oraz w związku z zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 lutego 1939 r. (Nr III PU-891/39) o regulaminie przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2, poz. 34) zarządzam, co następuje:

§ 1. Do czasu wygaśnięcia ostatnich klas szkół zawodowych dawnego ustroju ustala się następujące warunki przyjmowania uczniów tych szkół do klasy I państwowych liceów zawodowych.

Egzamin wstępny dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia 6 klas gimnazjum ogólnokształcącego dawnego ustroju — składa się z tych samych przedmiotów, co i dla absolwentów gimnazjum ogólnokształcącego nowego ustroju.

Egzamin wstępny dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia czteroletniej średniej szkoły zawodowej — składa się z tych samych przedmiotów, co i dla absolwentów, względnie absolwentek czteroletniego gimnazjum zawodowego.

Egzamin wstępny dla kandydatów, którzy przedłożą świadectwo ukończenia trzyletniej średniej szkoły zawodowej, do której warunkiem przyjęcia jest ukończenie 7 klasowej szkoły powszechnej lub trzech klas szkoły średniej ogólnokształcącej dawnego ustroju — składa się z tych samych przedmiotów, co i dla absolwentów, względnie absolwentek trzyletniego gimnazjum przemysłowego.

§ 2. Poza warunkami, przewidzianymi w § 1 niniejszego zarządzenia, kandydaci (tki) do klasy I państwowych liceów zawodowych powinni odpowiadać wszystkim innym warunkom, ustalonym w statutach odpowiednich państwowych liceów zawodowych oraz w regulaminie przyjmowania uczniów do państwowych liceów zawodowych.

§ 3. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Jednocześnie tracą moc przepisy, sprzeczne z niniejszym zarządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego:

() W. Świętosławski.

76.

ZARZĄDZENIE**Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego**

z dnia 27 lutego 1939 r. (Nr III PU-890/39)

**o regulaminie egzaminu dojrzałości w liceach
zawodowych.**(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 2,
poz. 36).

§ 1. Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 59 i 60 ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o ustroju szkolnictwa (Dz. U. R. P. Nr 38, poz. 389) ustanawiam regulamin egzaminu dojrzałości w liceach zawodowych, ogłoszony jako załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc wszelkie przepisy w sprawach objętych niniejszym zarządzeniem.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego:

(—) W. Świętosławski.

Załącznik do zarządzenia Ministra W.
R. i O. P. z dnia 27 lutego 1939 r. (Nr III
PU-890/39).

REGULAMIN**egzaminu dojrzałości w liceach zawodowych.**

§ 1. Egzamin według niniejszego regulaminu zdają uczniowie (uczennice) klas ostatnich liceów zawodowych państwowych oraz prywatnych, posiadających uprawnienia liceów państwowych.

§ 2. Egzamin ma wykazać, czy uczeń osiągnął takie przygotowanie zawodowe, poziom

wykształcenia i dojrzałości umysłowej, jaki odpowiada wymaganiom programowym danego liceum zawodowego oraz czy jest przygotowany do pracy w zakresie swej specjalności, a także do podjęcia studiów w szkołach akademickich.

§ 3. Egzamin odbywają się w czerwcu, a dla uczniów szkół o ustroju semestralnym — nadto w lutym.

Terminy i miejsca egzaminów ustalają Kuratoria Okręgów Szkolnych.

§ 4. Do przeprowadzenia egzaminu Kurator Okręgu Szkolnego powołuje Państwowe Komisje Egzaminacyjne.

W skład Państwowej Komisji Egzaminacyjnej wchodzi członkowie:

a) przewodniczący (a) Komisji i jego zastępca (zastępcy), powołani przez Kuratora Okręgu Szkolnego;

b) dyrektor, względnie przełożona zakładu lub liceum, którego uczniowie (uczennice) zdają egzamin;

c) powołani przez Kuratora egzaminatorzy z tych przedmiotów, które wchodzi w skład egzaminu, a w miarę potrzeby również jeden z nauczycieli przedmiotów pomocniczych, ściśle związanych z zawodem.

Nadto w skład Komisji mogą wchodzić przedstawiciele życia gospodarczego, zaproszeni przez Kuratora Okręgu Szkolnego na wniosek dyrektora, względnie przełożonej zakładu lub liceum.

Kurator może powołać dyrektora, względnie przełożoną danego zakładu lub liceum na Przewodniczącą Komisji lub powierzyć im przewodnictwo na egzaminach piśmiennych w zastępstwie Przewodniczącego, może również powołać nauczycieli danej szkoły na egzaminatorów.

§ 5. Członkowie Komisji obowiązani są do brania udziału we wszystkich jej posiedzeniach, w wyjątkowych przypadkach powinni uzyskać zwolnienie od Przewodniczącego.

W sprawach każdego ucznia głosują wszyscy członkowie, wymienieni w § 4.

Na posiedzeniach Komisji wszelkie uchwały zapadają zwykłą większością głosów obecnych członków. W razie równości głosów decyduje Przewodniczący.

Członkowie Komisji obowiązani są do zachowania w tajemnicy ocen oraz treści obrad Komisji. Do ogłoszenia wyników egzaminu upoważniony jest tylko Przewodniczący Komisji.

§ 6. Do dnia 30 kwietnia dyrekcje zakładów lub liceów przesyłają do Kuratorium Okręgu Szkolnego następujące dane, potrzebne do utworzenia Komisji Egzaminacyjnej dla uczniów ich szkół:

1) listę uczniów klasy ostatniej liceum z zaznaczeniem, jakiego wyboru przedmiotów dokonali w myśl § 10;

2) listę proponowanych członków Komisji Egzaminacyjnej;

3) tematy wypracowań piśmiennych oddzielnie dla każdego liceum, względnie wydziału, ustalone przez dyrektora lub kierownika danej szkoły w porozumieniu z nauczycielem odnośnego przedmiotu;

4) terminarz egzaminów.

Z poszczególnych przedmiotów przesyła się po 3 tematy z tym, że w pewnych przypadkach dla niektórych liceów, względnie wydziałów mogą być także ustalone tematy osobne dla poszczególnych grup uczniów.

Tematy proponowane przez szkołę powinny być zachowane w tajemnicy.

§ 7. Kuratorium Okręgu Szkolnego zatwierdza dla każdego liceum, względnie wydziału każdej szkoły spośród nadesłanych po 2 tematy z każdego przedmiotu, nadto zatwierdza tematy osobne, o których mowa w § 6 Kuratorium może przy tym zmienić nadesłane przez szkołę tematy, jak również może dać wspólne tematy egzaminacyjne dla niektórych lub wszystkich liceów, względnie wydziałów tego samego typu, mających egzamin piśmienny w jednym terminie.

W razie zmiany tematów Kuratorium wyznacza je z ogólnie obowiązującego materiału programowego.

§ 8. Dopuszczeni do egzaminu uczniowie klasy ostatniej liceum w wyznaczonym przez dyrekcję czasie, a przed rozpoczęciem egzaminu, przedstawiają dowody wpłacenia należności za egzamin.

§ 9. Na tydzień przed rozpoczęciem egzaminu Rada Pedagogiczna, złożona z nauczycieli klasy ostatniej liceum, dopuszcza uczniów do egzaminu na podstawie ich rocznych stopni. Uczeń jest dopuszczony do egzaminu dojrzałości, jeżeli posiada oceny roczne co najmniej dostateczne ze wszystkich przedmiotów obowiązkowych oraz odbył przepisaną praktykę. Najpóźniej następnego dnia dyrektor, względnie przełożona zakładu lub liceum zawiadamia uczniów o dopuszczeniu ich do egzaminu.

Uczeń, który nie został dopuszczony do egzaminu i występuje ze szkoły, otrzymuje zaświadczenie, że był uczniem klasy ostatniej liceum i że nie został dopuszczony do egzaminu. Może on zdawać egzamin dojrzałości liceum w charakterze eksterna nie wcześniej, niż po upływie roku.

§ 10. Egzamin składa się z części piśmiennej i ustnej, a w liceach chemicznych nadto z części praktycznej.

I. Wszystkie licea zawodowe przeprowadzają egzamin piśmienny z języka polskiego według następujących zasad:

a) w liceach, które mają w ostatniej klasie język polski, tematy mogą być zaczerpnięte z materiału nauczania języka polskiego lub też innych przedmiotów;

b) w liceach, które nie mają w ostatniej klasie języka polskiego, tematy powinny być zaczerpnięte z zagadnień ogólnozawodowych lub społeczno-gospodarczych.

Ponadto obowiązuje:

1) w liceach handlowych, administracyjnych i spółdzielczych — egzamin piśmienny z księgowości;

2) w liceach chemicznych egzamin praktyczny, obejmujący zbadanie analizy technicznej z technologii chemicznej organicznej, nieorganicznej lub specjalnej.

II. Podstawą egzaminu ustnego w liceach zawodowych męskich działu szkolnictwa przemysłowego, z wyjątkiem liceów chemicznych i fotograficznych, powinny być w zasadzie ćwiczenia konstrukcyjne z obliczeniami, prace graficzne i inne oraz sprawozdania z pracowni, wykonane przez ucznia w czasie nauki w ostatniej klasie. Komisja Egzaminacyjna może jednak egzaminować ucznia z danego przedmiotu nie tylko w zakresie tych ćwiczeń, prac i sprawozdań, lecz również z całego materiału nauczania, objętego przedmiotem egzaminu.

W skład egzaminu ustnego w poszczególnych liceach zawodowych wchodzi następujące przedmioty:

1) w liceach ogólnomechanicznych: technologia, kotły parowe, dźwignice i urządzenia transportowe oraz do wyboru przez ucznia — silniki parowe wraz z gospodarką cieplną lub silniki spalinowe wraz z gospodarką cieplną;

2) w liceach mechanicznych kolejowych: technologia, parowozy, wagony kolejowe oraz do wyboru przez ucznia — silniki spalinowe lub dźwignice;

3) w liceach mechanicznych na wydziale lotniczym: technologia, płatowce, silniki lotnicze;

4) w liceach mechanicznych na wydziale samochodowym: technologia, silniki samochodowe, podwozia i nadwozia samochodowe;

5) w liceach mechanicznych na wydziale okrętowym: technologia, konstrukcje stalowe, budowa okrętów oraz do wyboru przez ucznia — mechanika budowlana okrętowa lub teoria okrętu;

6) w liceach elektrycznych: urządzenia elektryczne, maszyny elektryczne i transformatory, pracownia elektrotechniczna;

7) w liceach telekomunikacyjnych: urządzenia telegraficzne, aparaty i centrale telefoniczne, urządzenia radioelektryczne oraz do wyboru przez ucznia — pracownia teletechniczna lub pracownia radiotechniczna;

8) w liceach budowlanych: budownictwo, żelazobeton, kosztorysowanie i organizacja ro-

bót oraz do wyboru przez ucznia — instalacje lub ustawodawstwo budowlane;

9) w liceach drogowych: drogi szosowe, gruntowe i miejskie, koleje, mosty oraz do wyboru przez ucznia — budownictwo lub żelazobeton;

10) w liceach mierniczych: miernictwo i topografia, regulacje rolne i projektowanie, regulacje i projektowanie osiedli;

11) w liceach wodno-melioracyjnych: budownictwo wodne, melioracje rolne, wodociągi, kanalizacje i użytkowanie ścieków oraz do wyboru przez ucznia — żelazobeton lub kosztorysowanie i organizacja robót;

12) w liceach fotograficznych: chemia, fizyka, wiadomości o fotografii;

13) w liceach chemicznych: analiza techniczna, encyklopedia technologii chemicznej nieorganicznej i organicznej, technologia chemiczna specjalna;

14) w liceach ceramicznych: technologia ceramiczna, piece i suszarnie ceramiczne, maszyny ceramiczne;

15) w liceach mleczarskich: organizacja i prowadzenie zakładów mleczarskich, mleczarstwo i maślarstwo, serowarstwo oraz do wyboru przez ucznia — rachunkowość mleczarska lub hodowla zwierząt i weterynaria;

16) w liceach przemysłu drzewnego: technologia drewna, maszynoznawstwo, zakłady przemysłu drzewnego z urządzeniami;

17) w liceach przemysłu odzieżowego: historia ubiorów i wiadomości z dziejów sztuki, materiałoznawstwo, organizacja i rachunkowość przedsiębiorstw krawieckich;

18) w liceach handlowych: organizacja i technika handlu, towaroznawstwo, język obcy nowożytny I z korespondencją;

19) w liceach administracyjnych: prawoznawstwo i administracja państwowa, organizacja przedsiębiorstw i obrotu gospodarczego, język obcy nowożytny I z korespondencją;

20) w liceach spółdzielczych: organizacja i gospodarka spółdzielni, towaroznawstwo, język obcy nowożytny I z korespondencją;

21) w liceach rolniczych: ekonomika gospodarstw wiejskich, uprawa roślin, hodowla zwierząt oraz do wyboru przez ucznia — warzywnictwo i sadownictwo lub przemysł rolny;

22) w liceach gospodyń wiejskich: organizacja i prowadzenie gospodarstwa domowego, żywienie człowieka, hodowla zwierząt oraz do wyboru przez ucznia — ogrodnictwo lub przetwórstwo;

23) w liceach ogrodniczych: a) wydział ogrodnictwa użytkowego: ekonomika gospodarstw ogrodniczych, sadownictwo, warzywnictwo oraz do wyboru przez ucznia — kwaciarstwo lub szkółkarstwo; b) wydział ogrodnictwa ozdobne-

go: kształtowanie ogrodów ozdobnych, technika zakładania ogrodów ozdobnych, kwiaciarstwo oraz do wyboru przez ucznia — drzewoznawstwo lub szkółkarstwo;

24) w liceach leśnych: hodowla lasu, ochrona lasu, użytkowanie lasu oraz do wyboru przez ucznia — urządzenie lasu lub administracja lasu;

25) w liceach gospodarczych: organizacja gospodarstw rodzinnych i zbiorowych, zasady żywienia, towaroznawstwo oraz do wyboru przez ucznia — psychologia lub higiena;

26) w liceach hotelarskich: organizacja i administracja hoteli oraz pensjonatów, towaroznawstwo, język obcy nowożytny I z korespondencją oraz do wyboru przez ucznia — geografia gospodarcza i turystyczna lub zasady żywienia;

27) w liceach dietetycznych: zasady żywienia zdrowych i chorych, towaroznawstwo z chemią, organizacja gospodarki żywnościowej.

Prócz tego należy ucznia poddać egzaminowi ustnemu z tego przedmiotu, z którego na egzaminie piśmiennym otrzymał ocenę niedostateczną.

§ 11. Przed rozpoczęciem egzaminów piśmiennych Kuratorium przesyła ustalone tematy w zapieczętowanych i osobnych dla każdej szkoły i dla każdego przedmiotu kopertach Przewodniczącemu Państwowej Komisji Egzaminacyjnej, względnie w przypadku, o którym mowa w ustępie ostatnim § 4 — dyrektorowi zakładu lub liceum.

§ 12. W dzień egzaminu piśmiennego, bezpośrednio przed jego rozpoczęciem, dyrektor szkoły otwiera kopertę, zawierającą tematy z przedmiotu, wyznaczonego na dany dzień, w obecności Przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej oraz dyżurującego na egzaminie członka Komisji Egzaminacyjnej i ogłasza nadesłane tematy uczniom.

Każdy z uczniów wybiera jeden z dwóch podyktowanych tematów lub pisze wypracowanie na wskazany temat.

Uczniowie opracowują zadane im tematy pod kontrolą Przewodniczącego Komisji lub jego zastępcy i jednego lub więcej wyznaczonych przez niego członków Komisji.

Na wypracowanie z poszczególnych przedmiotów przeznaczają się po cztery godziny, bez wliczania czasu, zużytego na podyktowanie uczniom tematów. W jednym dniu nie może się odbyć więcej, niż jeden egzamin piśmienny. Zdającym wolno przynosić ze sobą na egzamin jedynie te pomoce naukowe, które ustali Przewodniczący Komisji po zasięgnięciu opinii dyrektora, względnie przełożonej zakładu lub liceum i egzaminatorów. Papier z pieczęcią szkoły otrzymują zdający od Komisji na samym egzaminie. Przed opuszczeniem sali powinni zwrócić wszystkie otrzymane arkusze.

Jeżeli uczeń podczas egzaminu korzysta z cudzej pomocy lub posługuje się niedozwolonymi środkami pomocniczymi, lub innym w tym pomaga, Przewodniczący Komisji ma prawo go skreślić z listy zdających. Przewodniczący może go ewentualnie dopuścić do powtórnego egzaminu piśmiennego, przy czym nowy temat egzaminu wyznacza Przewodniczący Komisji w porozumieniu z egzaminatorami.

§ 13. Wypracowania egzaminacyjne ocenia właściwy egzaminator. Zaznacza on zalety i braki wypracowania, a umotywowaną ocenę wyraża jednym ze stopni: bardzo dobry, dobry, dostateczny, niedostateczny. Błędy i ich rodzaj należy zaznaczyć na wypracowaniu. Ocenę ostateczną wypracowania egzaminacyjnego ustala Przewodniczący. Może on wystawić inną ocenę, niż egzaminator; zmianę tę powinien umotywić piśmiennie przy ustalonej ocenie.

§ 14. Przed egzaminem ustnym Komisja Egzaminacyjna omawia i zestawia wyniki egzaminów piśmiennych poszczególnych uczniów.

W przypadku, gdy egzamin piśmienny obejmuje kilka przedmiotów, a uczeń otrzymał więcej, niż z jednego przedmiotu oceny niedostateczne, nie może być dopuszczony do egzaminu ustnego.

W wypadku zaś, gdy egzamin piśmienny obejmuje tylko jeden przedmiot, a uczeń otrzymał ocenę niedostateczną, Komisja Egzaminacyjna decyduje o dopuszczeniu go do egzaminu ustnego.

§ 15. Na egzamin ustny należy przygotować wykazy ocen rocznych, otrzymanych przez kandydatów w klasach poprzednich liceum, protokoły egzaminów sporządzone według załączonego wzoru z wpisanymi ocenami z egzaminu piśmiennego, wypracowania egzaminacyjne kandydatów, ich prace piśmienne, wykonane w ostatnim roku nauki szkolnej, oraz pomoce, potrzebne przy zdawaniu egzaminu.

§ 16. Ustny egzamin odbywa się w zasadzie wobec wszystkich członków Komisji.

Z danego przedmiotu egzaminuje powołany do tego członek Komisji. W razie potrzeby Przewodniczący wyznacza jego zastępcę spośród członków Komisji lub z poza niej. Inni członkowie Komisji mogą brać udział w egzaminowaniu za zgodą Przewodniczącego.

Przewodniczący ma prawo brać czynny udział w egzaminowaniu z każdego przedmiotu.

Egzamin ustny jednego ucznia ze wszystkich przedmiotów powinien odbyć się w ciągu jednego dnia.

Czas trwania egzaminu ustnego jednego ucznia ze wszystkich przedmiotów nie powinien przekraczać dwóch godzin, bez wliczenia czasu, który Komisja może dać uczniowi na przygoto-

wanie odpowiedzi. Ocenę odpowiedzi ustnej z każdego przedmiotu ustala Komisja Egzaminacyjna po wysłuchaniu opinii egzaminatora z danego przedmiotu i wyraża ją jednym z czterech stopni, wymienionych w § 13.

§ 17. Ocenę ostateczną ustala Komisja Egzaminacyjna na podstawie:

1. wyniku egzaminu piśmiennego,
2. wyniku egzaminu ustnego,
3. postępów w ciągu pobytu ucznia w liceum,
4. ogólnej opinii członków Komisji o jego poziomie wykształcenia i dojrzałości umysłowej oraz przygotowaniu do pracy zawodowej w zakresie swej specjalności.

Oceny te wyraża Komisja za pomocą czterech stopni, wymienionych w § 13.

Uczeń zdał egzamin dojrzałości, jeżeli ze wszystkich przedmiotów otrzymał oceny co najmniej dostateczne.

Uchwale Komisji o wyniku egzaminu może sprzeciwić się Przewodniczący Komisji. Wówczas sprawa podlega decyzji Kuratorium.

Po zakończeniu narady i podpisaniu protokołu egzaminów przez członków Komisji Przewodniczący ogłasza uczniom ostateczny wynik egzaminu.

§ 18. Kto zdał egzamin dojrzałości, otrzymuje świadectwo dojrzałości danego liceum zawodowego. Na świadectwie dojrzałości umieszcza się dla przedmiotów, objętych egzaminem — oceny ustalone przez Komisję Egzaminacyjną, dla przedmiotów zaś nieobjętych egzaminem — stopnie roczne. Na świadectwie dojrzałości należy umieścić orzeczenie, że absolwentowi przysługuje prawo używania tytułu, ustalonego w statucie danego liceum zawodowego. Świadectwo dojrzałości podpisują wszyscy członkowie Komisji. Świadectwo takie zaopatruje dyrekcja lub kierownictwo liceum państwowego swoją pieczęcią, świadectwo zaś uzyskane przed Komisją w liceum prywatnym — zaopatruje Kuratorium swoją pieczęcią.

§ 19. Odstąpienie od egzaminu w jakiegokolwiek jego części lub niestawienie się na egzamin powoduje skreślenie ucznia z listy zdających, o ile nie poda on ważnych okoliczności, które Przewodniczący uzna za usprawiedliwione. W ostatnim przypadku Komisja Egzaminacyjna, a po jej rozwiązaniu Kuratorium Okręgu Szkolnego na wniosek dyrektora, względnie przełożonej zakładu lub liceum rozstrzyga o możliwości ponownego zdawania egzaminu w tym samym okresie egzaminów.

§ 20. Uczeń, który nie zdał egzaminu i szkołę opuścił, może zdawać egzamin tego samego rodzaju z tych samych przedmiotów w zasadzie w tej samej szkole najwcześniej w następnym normalnym okresie egzaminów, nie później jednak, niż przed upływem trzech lat.

Egzamin dojrzałości w liceum zawodowym można zdawać w charakterze ucznia najwyżej trzy razy.

Uczeń, który nie zdał egzaminu i szkołę opuszcza, otrzymuje zaświadczenie, że do egzaminu dojrzałości w danym liceum zawodowym został dopuszczony i że tego egzaminu nie zdał.

§ 21. Z czynności Komisji, a także z jej posiedzeń oraz z egzaminów piśmiennych i ustnych spisuje się protokoły, które podpisują członkowie Komisji.

Do protokołów tych dołącza się odpis protokołu posiedzenia Rady Pedagogicznej w sprawie dopuszczania uczniów klasy ostatniej do egzaminu dojrzałości w danym liceum zawodowym.

Wszystkie powyższe dokumenty oraz odpisy świadectw dojrzałości przechowuje szkoła w swoim archiwum. Wypracowania piśmienne mogą być zniszczone po upływie dwóch lat od terminu zdawania egzaminu.

W razie zamknięcia szkoły należy dokumenty te przekazać Kuratorium.

§ 22. Członkowie Państwowej Komisji Egzaminacyjnej pobierają za pracę w Komisji wynagrodzenie w wysokości, oznaczonej przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

§ 23. Komisja Egzaminacyjna rozwiązuje się po ukończeniu prac, określonych w niniejszym regulaminie.

§ 24. W przypadku, gdy nad daną szkołą bezpośredni nadzór sprawuje Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego przez Kuratorium Okręgu Szkolnego w niniejszym regulaminie należy rozumieć Ministerstwo.

§ 25. Przeprowadzenie egzaminu dojrzałości w danym liceum zawodowym według zasad odmiennych od ustalonych w niniejszym regulaminie może być dokonane jedynie za zezwoleniem Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego.

Protokół egzaminu dojrzałości.

(Przykład dla liceum handlowego)

(nazwa szkoły)

w

Nr

Rok szkolny 19 /

(nazwisko i imię)

urodzon dnia 19 r. w

powiatu , religii (wyznania)

Miejsce stałego zamieszkania

Zdaje egzamin według programu liceum, względnie wydziału

Zdaje egzamin po raz

Do egzaminu ustnego wybiera przedmiot nauczania

Protokół egzaminów ustnych.

L. p.	Przedmiot egzaminu	Treść pytań
1	Organizacja i technika handlu	
2	Towaroznawstwo	
3	itd.	
4		

Zestawienie ocen.

Przedmioty egzaminu	Język polski	Księgowość	Organizacja i technika handlu	Towaroznawstwo	Język obcy now. l.		
Oceny roczne z kl. I liceum							
Oceny roczne z kl. II liceum							
Oceny roczne z kl. III liceum	—	—	—	—	—		
Egzamin piśmienny							
Egzamin ustny							
Ocena ostateczna							

Uchwała Komisji Egzaminacyjnej:

zdał egzamin dojrzałości w liceum

, dnia 19 r.

U w a g i :

Członkowie Państwowej Komisji
Egzaminacyjnej:Przewodniczący Państwowej Komisji
Egzaminacyjnej:

77.

OKÓLNIK Nr 4

z dnia 10 lutego 1939 r. (II OP-862/39)

w sprawie warunków prowadzenia prywatnych zakładów oświatowo-wychowawczych internatowych dla dorosłych, zwanych „uniwersytetami ludowymi“.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 2, poz. 44).

Do czasu wydania rozporządzenia wykonawczego do ustawy z dnia 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach oraz zakładach naukowych i wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 343) dotyczącego specjalnie t. zw. „uniwersytetów ludowych“ zarządzam, aby stosowane do nich były, niezależnie od formy prawnej utrzymujących je organizacyj, ogólne zasady tej ustawy przy zachowaniu następujących postanowień szczegółowych:

Warunki, wymienione w art. 2 ust. (1) pkt 1, 2, 3 i 4, można uznać za spełnione w przypadku wykazania się:

- a) odpowiednim lokalem z urządzeniami internatowymi,
- b) stałym personelem nauczycielskim w składzie co najmniej 2 osób,
- c) programem odpowiadającym wymaganiom dydaktycznym i wychowawczym, które by nie stały w sprzeczności z zasadami ustalonymi w ustawie o ustroju szkolnictwa.

Program powinien uwzględniać, w oparciu o wiadomości przyniesione ze szkoły powszechnej, historię Polski, naukę o Polsce współczesnej, język i piśmiennictwo polskie, a całość kursu powinna się zamykać w okresie nie krótszym niż 4 miesiące bez przerw w pełnym wymiarze czasu pracy dziennej.

§§ 2, 10, 11, 13 — 16, 18, 19 i 21 rozporządzenia wykonawczego z dn. 7. VI. 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 473) mają w stosunku do omawianych zakładów analogiczne zastosowanie.

Wytyczne okólnika niniejszego należy stosować począwszy od dn. 1. IX. 1939 r. z tym, że zakłady internatowe, działające już w roku szkolnym 1938/39, obowiązane są uzyskać orzeczenia władz szkolnych, jeżeli ich dotąd nie posiadają, oraz dostosować się do innych postanowień ustawy z 11 marca 1932 r. o prywatnych szkołach i zakładach wychowawczych (Dz. U. R. P. Nr 33, poz. 343) oraz rozporządzenia wykonawczego z dnia 7 czerwca 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 50, poz. 473) najpóźniej do dnia 31 sierpnia 1939 r.

Tym samym ograniczam pkt 1 okólnika Nr 32 z dn. 13. III. 1933 r. (I Pol-857/33) w sprawie

warunków zakładania prywatnych kursów dla dorosłych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 55) w tym sensie, że zakłady internatowe, organizowane przez towarzystwa oświatowe wyłącznie dla swoich członków, — objęte zostają postanowieniami niniejszego okólnika.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) **W. Świętosławski.**

78.

OKÓLNIK Nr 5

z dnia 14 lutego 1939 r. (I R-1058/39)

o określaniu wartości inwentarza ruchomego, nabytego w markach, koronach i rublach.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 2, poz. 45).

W związku z wątpliwościami, jakie nasunęły się jednemu z Kuratoriów Okręgów Szkolnych przy porządkowaniu ksiąg inwentarza ruchomego, Ministerstwo wyjaśnia, że celem określenia istotnej wartości przedmiotów, nabytych dawniej w markach polskich, markach niemieckich, koronach a. w. lub w rublach, należy powoływać komisje z udziałem znawców. Komisje, szacując inwentarz, powinny uwzględnić obecne ceny rynkowe, oraz stopień zużycia poszczególnych obiektów.

Udział znawców w komisjach powinien odbywać się możliwie bez kosztów.

Dyrektor Departamentu:

(—) **A. Nowak**

79.

OKÓLNIK Nr 10

z dnia 24 lutego 1939 r. (II S-1233/39)

w sprawie egzaminów eksternów w zakresie gimnazjum ośmioklasowego.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 2, poz. 50).

Ze względu na konieczność umożliwienia pewnym grupom kandydatów złożenia egzaminu dojrzałości gimnazjum ogólnokształcącego zarządzam, co następuje:

I. 1) Absolwenci średnich szkół zawodowych dawnego ustroju, korzystający ze zwolnień od egzaminów z niektórych przedmiotów drugiej części gimnazjalnego egzaminu dojrzałości eksternów — na podstawie przepisów § 1 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 10 lipca 1926 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 11, poz. 130), mogą zdawać po raz pierwszy gimnazjalny egzamin dojrzałości eksternów w terminie jesiennym 1939 r. Po tym terminie — do końca roku kalendarzowego 1940 — mogą ci kandydaci powtarzać gimnazjalny egzamin dojrzałości ze zwolnieniami od egzaminów, przyznanymi im przez Ministerstwo W. R. i O. P. na podstawie przytoczonego rozporządzenia. Prośby w sprawie zwolnienia omawianych kandydatów od egzaminu z niektórych przedmiotów będą załatwiane do końca września 1939 r.

Postanowienia powyższe dotyczą również nauczycieli szkół powszechnych, którzy przystępują do zdawania gimnazjalnego egzaminu dojrzałości eksternów po ukończeniu jednej z grup Państwowego Wyższego Kursu Nauczycielskiego.

2) Kandydaci do gimnazjalnego egzaminu dojrzałości eksternów według przepisów zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 25 czerwca 1929 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12, poz. 162) lub zarządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 23 stycznia 1935 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 1, poz. 2) mogą być dopuszczeni do tego egzaminu po raz pierwszy w ciągu 1939 i 1940 r.

3) Egzaminy uzupełniające według przepisów §§ 73, 74, 75, 76 i 77 regulaminu gimnazjalnych egzaminów dojrzałości z dnia 19 grudnia 1925 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2, poz. 8 z 1926 r.) można zdawać do końca roku kalendarzowego 1940. Po tym terminie nie będzie można tych egzaminów powtarzać.

II. Wobec tego, że wielu kandydatów do liceów zawodowych pragnęłoby zdawać egzamin ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego bez języka łacińskiego, a egzaminy takie nie są jeszcze przeprowadzane, zezwalam do końca roku szkolnego 1939/40 na zdawanie egzaminu eksternów z kursu sześciu klas gimnazjum ośmioklasowego typu matematyczno-przyrodniczego. Do egzaminu należy dopuszczać wszystkich zgłaszających się — bez względu na to, czy przystępują do egzaminu po raz pierwszy, czy też egzamin powtarzają, oraz bez względu na cel, do jakiego ma służyć złożenie tego egzaminu. W związku z tym uchylam postanowienia ustępu pierwszego okólnika Nr 25 z dnia 20 maja 1938 r. (II S-4323/38) w sprawie egzaminu eksternów z kursu sześciu klas gimnazjum ośmioklasowego.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) **W. Świątosławski.**

80.

OKÓLNIK Nr 13

z dnia 25 lutego 1939 r. (BP-1721/39)

w sprawie zaliczania bezpłatnej praktyki w szkołach powszechnych do wysługi lat.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 2, poz. 53)

Na liczne zapytania Kuratoriów wyjaśniam, że praktyka nauczycielska wprowadzona okólnikiem Ministerstwa Nr 28 z dnia 7 marca 1933 r. (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2, poz. 38) może być zaliczona nauczycielom na podstawie ust. 9 art. 15 ustawy z dniem 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli (Dz. U. R. P. Nr 85 z r. 1933, poz. 660) do służby nauczycielskiej jako praca nauczycielska a więc praca zawodowa, dająca kwalifikacje i doświadczenie, uzdalniające ich do służby nauczycielskiej.

Wnioski Kuratoriów o zaliczenie nauczycielom na podstawie ich podań bezpłatnej praktyki do wysługi lat powinny być należycie motywowane z wyszczególnieniem okresu trwania praktyki, wymiaru godzin i podaniem oceny pracy nauczyciela w charakterze bezpłatnego praktykanta.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) **W. Świątosławski.**

81.

OKÓLNIK Nr 15

z dnia 4 marca 1939 r. (Nr BP-3293/39)

o uprawnieniach do załatwiania spraw osobowych urzędników i funkcjonariuszów niższych zatrudnionych w administracji szkolnej.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 2, poz. 55).

I. W związku z wejściem w życie rozporządzenia z dnia 24 lutego 1939 r. Nr BP-17189/38 o uprawnieniach do załatwiania spraw osobowych urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych, zatrudnionych w administracji szkolnej, podaję do ścisłego przestrzega-

nia następujące wytyczne administracji personalnej (wykonywania zarządu personelem w zakresie osobowym):

1) Uprawnienia zawarte w § 1 pkt 1 rozporządzenia mają analogiczne zastosowanie do przypadków angażowania pracowników kontraktowych.

2) Przyjmowanie nowych kandydatów do służby państwowej powinno zasadniczo następować w drodze dopuszczenia do służby przygotowawczej; dla tych zaś kandydatów, którzy służby przygotowawczej nie odbywają, jak np. niżsi funkcjonariusze państwowi — w drodze mianowania do odwołania (prowizorycznie).

Przyjmowanie bez odbycia służby przygotowawczej (urzędników) winno być jak najbardziej ograniczone.

3) Służba przygotowawcza winna być z reguły płatna (§ 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 781), bezpłatną zaś praktykę istniejącą już w niektórych urzędach i instytucjach podległych Ministerstwu W. R. i O. P. należy ograniczyć w ten sposób, że ilość przyjętych na bezpłatną praktykę nie powinna przekraczać 30% ogólnej ilości praktykantów odbywających służbę przygotowawczą w danej instytucji i kategorii stanowisk. Bezpłatna praktyka nie może trwać dłużej niż rok, a więc przyjęcie na taką praktykę powinno być wykluczone, jeżeli nie ma pewności, że względy budżetowe nie staną na przeszkodzie przyznaniu praktykantowi po upływie roku odpowiedniego uposażenia. W piśmie, które praktykant otrzymuje w myśl art. 12 ustawy o państwowej służbie cywilnej na dowód dopuszczenia do służby przygotowawczej, zaznaczyć należy, w razie dopuszczenia do bezpłatnej praktyki, że po upływie ustalonego okresu otrzymywać będzie uposażenie odpowiedniej grupy (XI lub XII), o ile stosunek służbowy nie zostanie wcześniej rozwiązany w myśl przepisu art. 63 ustawy o państwowej służbie cywilnej.

W myśl powołanego art. 63 ustawy o państwowej służbie cywilnej praktykant może być zwolniony ze służby, gdy władza, która go przyjęła, uzna, że nie jest zdatny do sprawowania urzędu w którego zakresie służbę przygotowawczą odbywa, albo też w razie dwukrotnego ujemnego wyniku egzaminu lub niepoddania się egzaminowi w oznaczonym czasie.

Po odbyciu służby przygotowawczej i złożeniu przepisane egzaminu praktycznego należy praktykanta zasadniczo mianować do odwołania (urzędnikiem prowizorycznym) i przyznać mu grupę uposażenia, określoną w przepisach o uposażeniu.

4) Mianowanie wymagać będzie zgody Ministerstwa, gdy tak postanawiają obowiązujące przepisy pragmatyczne lub uposażeniowe, np.:

mianowanie osób z przekroczoną granicą wieku (art. 8 ustawy o państwowej służbie cywilnej), mianowanie osób nie posiadających przepisane-go poziomu wykształcenia (art. 11 ustawy o państwowej służbie cywilnej), przyznanie przy pierwszym mianowaniu wyższej grupy uposażenia, aniżeli określona w § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 781).

5) W przypadkach zamierzonego mianowania pracownika kontraktowego, po spełnieniu przez niego warunków wymaganych od kandydatów na stanowiska w państwowej służbie cywilnej, należy przy przyznawaniu uposażenia stosować przepisy § 5 wspomnianego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. Przyznanie w takich przypadkach wyższego niż to przewiduje § 5 uposażenia nie może nastąpić bez zgody Ministerstwa.

6) W przypadkach, gdy zawiązanie stosunku publiczno-prawnego (dopuszczenie do służby przygotowawczej, lub mianowanie do odwołania) nie miałyby podstawy w obowiązujących przepisach, albo też nie byłoby uzasadnione ze względu na rodzaj lub czas trwania służby, mogą być przyjmowani nowi kandydaci w charakterze pracowników kontraktowych. Pracownicy kontraktowi przy zawiązaniu stosunku pracy powinni zasadniczo otrzymywać wynagrodzenie nie przekraczające uposażenia początkowych grup ustalonych dla urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych. Przyznanie wynagrodzenia wyższego niż to jest przewidziane przy pierwszym mianowaniu urzędników i funkcjonariuszów niższych, a więc: na stanowiska zaliczone do kategorii II-ej — grupy IX, na stanowiska zaliczone do kategorii III — grupy X, na posady funkcjonariuszów niższych grupy XI (z wyjątkiem kandydatów o zasługach niepodległościowych), — wymaga uprzedniej zgody Ministerstwa.

7) Przyjęcie do służby państwowej w charakterze kontraktowego pracownika osoby pobierającej zaopatrzenie emerytalne ze Skarbu Państwa może być rozpatrywane tylko wyjątkowo i wymaga uprzedniej zgody Ministerstwa.

8) Obywatele obcy, narodowości nie polskiej mogą być przyjmowani do cywilnej służby państwowej tylko za zgodą Ministerstwa i tylko w wyjątkowych przypadkach na stanowiska wymagające specjalnych kwalifikacji, gdy stanowiska te nie mogą być obsadzone przez obywateli polskich, posiadających odpowiednie kwalifikacje.

9) Przyjmowanie nowych kandydatów lub angażowanie pracowników kontraktowych może nastąpić jedynie i tylko w przypadkach opróżnienia się stanowiska (wolny etat) i to z zastrzeżeniami podanymi okólnikiem Nr 64

z dnia 14 lipca 1936 r. Nr BP-12501/36 w sprawie obsadzania opróżnionych etatów w administracji cywilnej.

10) Przy przyjmowaniu nowych kandydatów należy bezwzględnie przestrzegać przepisów, które pewnym grupom obywateli Państwa gwarantują pierwszeństwo w uzyskiwaniu stanowisk w służbie państwowej (osoby zasłużone w działalności niepodległościowej, kawalerowie orderu *Virtuti Militari*, wysłużeni podoficerowie zawodowi, podoficerowie nadterminowi, wysłużeni żołnierze rezerwy, b. stypendyści państwowi itp.).

11) Zwalnianie ze służby z urzędu (rozwiązanie stosunku pracy) osób zasłużonych w działalności niepodległościowej wymaga uprzedniej zgody Ministerstwa poza przypadkami przewidzianymi w osobnych zarządzeniach (zarządzenie Ministerstwa z dnia 16 marca 1938 r. Nr BP-4959/38, z dnia 20 listopada 1938 r. Nr BP-25961/38).

II. Periodyczne zestawienia liczbowe faktycznego stanu osobowego wykazują, że stosunkowo wielka liczba pracowników zatrudnionych we władzach, urzędach i instytucjach podległych Ministerstwu, pozostaje w prywatno-prawnym stosunku (kontraktowi).

Pracownik kontraktowy, zajmujący stanowisko, które winno być obsadzone przez funkcjonariusza o charakterze publiczno-prawnym, powinien być zamianowany na to stanowisko po okresie służby nie dłuższym od lat 3-ch, nie krótszym zaś od lat 2-ch. Skrócenie okresu dwuletniego jest możliwe w stosunku do osób, posiadających zasługi w działalności niepodległościowej oraz w innych wyjątkowych przypadkach przez wzgląd na dobro służby. Zawiazanie stosunku służbowego o charakterze publiczno-prawnym (pierwsze mianowanie) nastąpić winno w formie mianowania do odwołania (prowizorycznie) jeżeli kandydat nie pozostawał już poprzednio w służbie państwowej o charakterze publiczno-prawnym, unormowanej innymi przepisami. Przed mianowaniem do odwołania jakkolwiek przepisy o egzaminach praktycznych przewidują obowiązek złożenia egzaminu tylko przed mianowaniem na stałe, koniecznym jest poddawanie kandydatów temu egzaminowi.

W związku z powyższym należy bezwzględnie przystąpić do zamianowania na odpowiednie stanowiska (posady) w państwowej służbie cywilnej pracowników kontraktowych zajmujących stanowiska odpowiadające II i III kategorii oraz posady funkcjonariuszów niższych, o ile opłacani są z kredytów osobowych, jeżeli

spełnili warunki wymagane od kandydatów na stanowiska w państwowej służbie cywilnej. Mianowania mają być dokonane w granicach uprawnień nadanych rozporządzeniem o załatwianiu spraw osobowych i z zachowaniem wytycznych niniejszego okólnika. W konkretnych przypadkach, w których przed mianowaniem wymagana jest zgoda Ministerstwa, należy wystąpić o tę zgodę do dnia 30 kwietnia 1939 r.

III. Mianowanie funkcjonariusza prowizorycznego stałym, po dopełnieniu przepisanych warunków (złożenie egzaminu, poziom wykształcenia) zależeć winno od uzyskania przez niego co najmniej trzykrotnej oceny kwalifikacyjnej. Zwolnienie od egzaminu praktycznego przez Ministerstwo będzie stosowane tylko wyjątkowo, jeżeli kandydat w ciągu służby wykazał, że posiada dokładną znajomość wszystkich przedmiotów, objętych programem egzaminu.

IV. W miarę powstawania w praktyce nowych zagadnień z dziedziny administracji personalnej niniejsze ogólne wytyczne będą uzupełniane lub modyfikowane.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:

(—) **W. Świątowski**

82.

ZARZĄDZENIE

Ministra Poczty i Telegrafów

z dnia 17 grudnia 1938 r.

wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o opłatach radiofonicznych.

(Przedruk z Dziennika Taryf Poczty, Teletechn. i Radiokomunik. z dnia 1 stycznia 1939 r. Nr 1, poz. 3).

Na podstawie art. 18 ust. 7 ustawy z dnia 3 czerwca 1924 r. o poczcie, telegrafii i telefonii (Dz. U. R. P. Nr 63, poz. 481 z 1933 r.) zarządzam, co następuje:

§ 1. Ustala się następujące opłaty radiofoniczne od kart rejestracyjnych:

Poz.	Na urządzenia odbiorcze	Opłata w złotych
1	W mieszkaniach prywatnych i obiektach ruchomych (komunikacyjnych) bez względu na ilość urządzeń: a) z lampami katodowymi b) bez lamp katodowych	rocznie 36 12
2	W zakładach leczniczych i dobroczynnych, utrzymywanych z funduszków publicznych i społecznych: a) za każdy odbiornik z lampami katodowymi łącznie z dołączonymi punktami odbiorczymi, założonymi w pomieszczeniach zakładu b) za każdy odbiornik bez lamp katodowych, łącznie z dołączonymi punktami odbiorczymi, założonymi w pomieszczeniach zakładu c) za punkty odbiorcze, niezależnie od ich ilości, jeżeli nie jest uiszczona opłata oznaczona w pkt a) i b)	36 12 12
3	W szkołach i zakładach naukowych lub wychowawczych, państwowych, publicznych oraz prywatnych, istniejących na podstawie zezwoleń właściwych władz szkolnych, bez względu na rodzaj i ilość urządzeń	1
4	W innych rodzajach pomieszczeń aniżeli wymienione w poz. 1 — 3: a) za każdy odbiornik z lampami katodowymi b) za każdy odbiornik bez lamp katodowych c) za punkty odbiorcze w jednej izbie	36 12 12
5	W pomieszczeniach wymienionych w poz. 1—4 z dostarczeniem przez pocztę odbiornika „de-telefon“: a) przy zastosowaniu przez osobę zarejestrowaną lamp katodowych b) bez zastosowania lamp katodowych	miesięcznie 4,50 3,85
6	W pomieszczeniach wymienionych w poz. 1—4 z dostarczeniem przez pocztę odbiornika „echo“: a) przy zastosowaniu przez osobę zarejestrowaną lamp katodowych b) bez zastosowania lamp katodowych	miesięcznie 3,50 2,85
7	Opłata za rejestrację abonenta (rejestracyjna) Opłata za wydanie kompletu odbiorczego „de-telefon“ względnie „echo“ (wstępna)	1 2

§ 2. Opłaty wyszczególnione w poz. 3 płatne są z góry za rok kalendarzowy.

Opłaty wyszczególnione w poz. 5 obowiązują w ciągu 10 miesięcy, w poz. 6 w ciągu 11 miesięcy.

Po uiszczeniu opłat przewidzianych w ustępie poprzednim, będą pobierane stosowne opłaty, przewidziane w § 1 w poz. 1—4, a komplet odbiorczy „detefon“ lub „echo“ pozostaje do rozporządzenia osoby zarejestrowanej.

§ 3. Jeżeli komplet odbiorczy „detefon“ lub „echo“ wydano do dnia 15 danego miesiąca, pierwsza opłata wyszczególniona w poz. 5 lub 6 obowiązuje od dnia pierwszego następnego miesiąca.

Jeżeli komplet odbiorczy „detefon“ lub „echo“ wydano po dniu 15 danego miesiąca, pierwsza opłata wyszczególniona w poz. 5 lub 6 obowiązuje od dnia pierwszego drugiego kolejnego miesiąca.

§ 4. Abonenci, którym dostarczono przez pocztę komplet „detefon“ przed wejściem w życie niniejszego zarządzenia, uiszczają opłaty ustalone w poz. 5 w ciągu 11 miesięcy.

§ 5. W razie niewpłacenia w ciągu 10 względnie 11 miesięcy którejkolwiek opłaty miesięcznej wyszczególnionej w poz. 5 lub 6, cała suma pozostałej do uiszczenia opłaty staje się natychmiast wymagalna.

§ 6. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1939 r. Jednocześnie traci moc obowiązującą zarządzenia: z dnia 26 października 1935 r. (Dz. Taryf p. t. i r. Nr 15, poz. 27), z dnia 17 października 1936 r. (Dz. Taryf p. t. i r. Nr 14, poz. 32) i dnia 22 września 1937 r. (Dz. Taryf p. t. i r. Nr 11, poz. 18).

Minister Poczty i Telegrafów:

(—) E. Kaliński.

83.

Minister Skarbu
L. D. III. 2706/3/39.

Odpis.

Warszawa, dnia 3 marca 1939 r.

Zmiana przepisów o specjalnym podatku od wynagrodzeń.

Do

Kancelarii Cywilnej, Gabinetu Wojskowego Prezydenta Rzeczypospolitej, Biura Sejmu, Senatu, Najwyższej Izby Kontroli, Prezydium Rady Ministrów, wszystkich Ministerstw

w miejscu.

Ministerstwo Skarbu komunikuje, że uchwalony przez Sejm i Komisję Budżetową Sena-

tu art. 13 projektu ustawy skarbowej na okres od 1 kwietnia 1939 r. do 31 marca 1940 r., która wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1939 r., zawiera następujące przepisy:

„(1) Przedłuża się do dnia 31 marca 1940 r. dla celów równowagi budżetowej moc obowiązującą dekretu Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 14 listopada 1935 r. o specjalnym podatku od wynagrodzeń, wypłacanych z funduszków publicznych (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 503) ze zmianami, wprowadzonymi ustawą z dnia 30 marca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 23, poz. 187) oraz wynikającymi z artykułu niniejszego.

(2) Podatek ten będzie pobierany od wynagrodzeń:

- a) wypłacanych w czasie od dnia 1 kwietnia 1939 r. do dnia 31 marca 1940 r., bez względu na to, za jaki czas wynagrodzenia te przypadają,
- b) wypłacanych za czas od dnia 1 kwietnia 1939 r. do dnia 31 marca 1940 roku, bez względu na czas wypłaty,

według następujących skal:

1) przy wynagrodzeniach, wolnych od państwowego podatku dochodowego oraz od opłat emerytalnych lub składek na rzecz ubezpieczeń społecznych:

Stopień	Wysokość wynagrodzenia wypłacanego w ciągu miesiąca w złotych		Stopa procentowa podatku
	ponad	do	
1	200	250	3
2	250	500	7
3	500	1.000	11
4	1.000	2.000	17
5	2.000		25

2) przy wynagrodzeniach, od których opłaca się państwowy podatek dochodowy, opłaty emerytalne lub składki na rzecz ubezpieczeń społecznych, albo też niektóre z tych obciążeń:

Stopień	Wysokość wynagrodzenia, wypłacanego w ciągu miesiąca w złotych		Stopa procentowa podatku
	ponad	do	
1	220	300	2
2	300	560	4
3	560	1.150	7
4	1.150	2.350	10
5	2.350		15

(3) Określone w art. 3 pkt 1) lit. a) i b) dekretu z dnia 14 listopada 1935 r. (Dz. U. R. P. Nr 82, poz. 503) stawki wynagrodzeń wolnych od podatku specjalnego podwyższa się ze 100 do 200 zł i ze 110 do 220 zł.

(4) Rada Ministrów może, na wniosek Ministra Skarbu w drodze rozporządzeń skracać terminy, określone w ust. (2) lit. a) i b), obniżać stopy procentowe, ustalone w ust. (2) pkt. 1) i 2), oraz podwyższać stawki wynagrodzeń wolnych od podatku specjalnego.

(5) Związki samorządu terytorialnego, związki międzykomunalne (celowe) oraz przedsiębiorstwa, banki, zakłady i instytucje tych związków, Związek Rewizyjny Samorządu Terytorialnego, komunalne kasy oszczędności i banki komunalne mogą, działając zgodnie z ustawą o finansach komunalnych, nie pobierać podatku specjalnego od wynagrodzeń, wypłacanych ze swoich funduszy“.

Podając powyższe do wiadomości, Ministerstwo Skarbu uprasza o wydanie zarządzeń podległym władzom i urzędom oraz podległym nadzorowi instytucjom prawno-publicznym, objętym przepisami o specjalnym podatku od wynagrodzeń, przygotowujących pobór tego podatku według norm, ustalonych w ust. (1), (2) i (3) przytoczonego art. 13 projektu ustawy skarbowej.

O uchwaleniu powyższego przepisu ustawy przez Izby Ustawodawcze nastąpi oddzielne zawiadomienie.

Minister:

(—) E. Kwiatkowski.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa.

Okólnik Nr 17

z dnia 7 marca 1939 r. (IR — 1585/39)

o zmianie przepisów o specjalnym podatku od wynagrodzeń.

Ministerstwo przesyła do wiadomości i stosowania powyższy odpis okólnika Ministra Skarbu z dnia 3 marca 1939 r. Nr D. III 2706/3/39 w sprawie zmiany przepisów o specjalnym podatku od wynagrodzeń.

Dyrektor Departamentu:

(—) A. Nowak.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Liceum Krzemienieckie
Szkoły Akademickie
Państw. Wyższe Szkoły Budowy Maszyn i Elektrot. w
Warszawie i Poznaniu
Państw. Wydawnictwo Książek Szkolnych we Lwowie.

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 8189/39

Toruń, dnia 10 marca 1939 r.

O zmianie przepisów o specjalnym podatku od wynagrodzeń.

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu powyższe podaje do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) Dr Antoni Ryniewicz

84.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Nr II S — 1722/39

Warszawa, dnia 17 marca 1939 r.

Zaświadczenia z egzaminu wstępnego do liceum ogólnokształcącego.

W związku z zapytaniem jednego z Kuratorów Okręgów Szkolnych „czy w wypadku, gdy uczeń nie chce uczęszczać do liceum, w którym złożył egzamin wstępny, należy mu wydać zaświadczenie“, Ministerstwo wyjaśnia, co następuje: O ile kandydat (ka), który złożył egzamin wstępny do którejś z klas szkoły średniej ogólnokształcącej względnie zakładu kształcenia nauczycieli, zmuszony jest z powodów rodzinnych (przeniesienie się rodziców do innej miejscowości) lub innych ważnych okoliczności przenieść się przed rozpoczęciem nauki do innego zakładu, dyrekcja tej szkoły, w której kandydat (ka) złożył egzamin powinna na prośbę opieki domowej kandydata zawiadomić bezpośrednio dyrekcję szkoły, do której kandydat się przeniósł, o fakcie złożenia przezeń egzaminu.

Dyrektor Departamentu:

(—) Dr M. Pollak.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Urząd Wojew. Śląski (Wydz. Ośw. Publ.)
Liceum Krzemienieckie

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr II — 10140/39

Toruń, dnia 27 marca 1939 r.

**Zaświadczenia z egzaminu wstępnego
do liceum ogólnokształcącego.**

Dyrekcjom szkół średnich ogólnokształcących i zakładów kształcenia nauczycieli w Okręgu podaję powyższe wyjaśnienie do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) *Dr Antoni Ryniewicz*

85.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Nr III O — 1729/39

Odpis.

Warszawa, dnia 18 marca 1939 r.

Organizacja państwowych zakładów obejmujących kilka szkół zawodowych.

W związku z zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 9 maja 1938 r. o organizacji państwowego zakładu obejmującego kilka szkół zawodowych (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 5 poz. 122) Ministerstwo wyjaśnia, że dyrektor zakładu może być jednocześnie kierownikiem jednej lub kilku szkół, należących do zakładu, o ile względy organizacyjne i dydaktyczne na to pozwalają.

Minister:
(—) *W. Świątosławski.*

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr III — 10040/39

Toruń, dnia 14 marca 1939 r.

Organizacja państwowych zakładów obejmujących kilka szkół zawodowych.

Dyrekcjom szkół zawodowych w Okręgu powyższe podaję do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) *Dr Antoni Ryniewicz*

86.

Ministerstwo
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr 21

z dnia 23 marca 1939 r. (I R-1068/39)

w sprawie taksy administracyjnej na Wyższych Kursach Nauczycielskich.

Na zapytanie jednego z Kuratoriów Okręgów Szkolnych Ministerstwo wyjaśnia, że słuchacze Państwowych Wyższych Kursów Nauczycielskich, będący nauczycielami szkół państwowych lub publicznych, nie korzystają z reguły z 50% ulgi w opłatach szkolnych, bowiem ulgi, przewidziane w punkcie XI-a okólnika Nr 35 z dnia 14 lipca 1938 r. (I R-4440/38), uzależnione są od sposobu zarabkowania i stanu materialnego rodziców, a nie samych uczniów (słuchaczy).

Wobec powyższego należy przyjąć, że wszyscy słuchacze Wyższych Kursów Nauczycielskich opłacają z reguły pełną taksę administracyjną w kwocie zł 80,— rocznie.

Niezamożni słuchacze Wyższych Kursów Nauczycielskich mogą być zwalniani od taksy administracyjnej w granicach uprawnień, przysługujących w tej mierze Radzie Pedagogicznej, przy czym Rada Pedagogiczna winna wziąć pod uwagę, czy poszczególni słuchacze korzystają z urlopów bezpłatnych, czy też płatnych za zwrotem kosztów zastępstwa na raty lub bez rat oraz uwzględnić ewentualne inne, szczególne warunki materialne słuchaczy. Nauczyciele, korzystający z urlopu płatnego bez zwrotu kosztów zastępstwa, z żadnych ulg korzystać nie mogą (pkt. XI-d okólnika Nr 35 z dnia 14 lipca 1938 r.) (I R-4440/38).

Dyrektor Departamentu:
(—) *A. Nowak.*

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr OOR — 10724/39

Toruń, dnia 29 marca 1939 r.

W sprawie taksy administracyjnej na Wyższych Kursach Nauczycielskich.

Inspektoratom Szkolnym oraz Kierownictwem i Nauczycielstwem szkół powszechnych w Okręgu powyższe podaję do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego:
(—) *Dr Antoni Ryniewicz*

87.

Minister
Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr 22

z dnia 27 marca 1939 r. (II S-2100/39)

w sprawie wynagradzania członków państwowych komisji egzaminacyjnych w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym.

W sprawie wynagradzania członków państwowych komisji egzaminacyjnych w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym zarządzam, co następuje:

I. Należność za dany egzamin wpłaca kandydat do dyrekcji szkoły, w której się odbywa egzamin, za pośrednictwem P. K. O. lub bezpośrednio;

II. fundusz, powstały z wpłaconych należności za dany egzamin, dzieli się między członków komisji egzaminacyjnej;

III. dyrekcja szkoły, w której się odbywa dany egzamin, oblicza wysokość wynagrodzenia każdego z członków komisji egzaminacyjnej i wpłaca przypadającą należność po zakończeniu egzaminu;

IV. wpływy i rozchody z opłat egzaminacyjnych przeprowadzają dyrekcje szkół państwowych i niepaństwowych przez swoje księgi rachunkowe.

Ad I.

1) Powyższe postanowienia dotyczą: gimnazjalnego i licealnego egzaminu dojrzałości uczniów i eksternów, egzaminu uzupełniającego w zakresie gimnazjum ośmioklasowego lub liceum ogólnokształcącego oraz egzaminu ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego (eksternów i uczniów szkół bez praw).

2) Taksy za wymienione pod 1 egzaminy, których wysokość określiło Ministerstwo W. R. i O. P. w okólniku Nr 35 z dnia 14 lipca 1938 r. (I R-4440/38), wpłaca kandydat do P. K. O. na konto czekowe szkoły, w której odbywa się egzamin. Dotyczy to również uczniów szkół prywatnych, przystępujących do egzaminu dojrzałości lub egzaminu ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego, jeżeli dane szkoły prywatne mają w P. K. O. swoje konta czekowe. W przeciwnym przypadku uczniowie szkół prywatnych wpłacają taksy egzaminacyjne do dyrekcji swych szkół za pokwitowaniem. Postanowieniem tym zmienia się częściowo przepisy przytoczonego okólnika Nr 35 z 1938 r. w ustępie VIII a) i b).

3) Eksterni, przystępujący do egzaminu: dojrzałości, uzupełniającego lub ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego, wpłacają taksy do P. K. O. również na konto czekowe szkoły państwowej, po wyznaczeniu im przez Kuratorium szkoły, w której mają zdawać egzamin. Kuratorium obowiązane jest podać kandydatowi konto czekowe szkoły. Należność za egzamin musi być wpłacona najpóźniej w przeddzień egzaminu. W związku z tym Ministerstwo zwalnia eksternów od obowiązku dołączania do podań o dopuszczenie do egzaminu dowodów wpłacenia należności za egzamin, natomiast nakłada na nich obowiązek przedstawienia tych dowodów przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej. Powyższym postanowieniem zmienia się przepisy pkt. f § 4 regulaminu egzaminu ukończenia gimnazjum ogólnokształcącego (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 3, poz. 58 z 1937 r. i pkt. A e) i B d) § 5 regulaminu dojrzałości liceum ogólnokształcącego dla eksternów (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2, poz. 32, z 1939 r.).

4) Uczeń (ekstern), który nie przedstawi przewodniczącemu komisji egzaminacyjnej dowodu wpłacenia należności za egzamin, nie może przystąpić do zdawania egzaminu.

Ad II.

1) Wynagrodzenie za pracę, podjętą celem przeprowadzenia egzaminu, otrzymują:

- a) przewodniczący państwowej komisji egzaminacyjnej,
- b) dyrektor szkoły, jeżeli nie jest równocześnie przewodniczącym państwowej komisji egzaminacyjnej,
- c) nauczyciele (danej szkoły i delegowani), którzy egzaminowali,
- d) sekretarz (pomoc kancelaryjna) szkoły,
- e) służba (woźni), jeżeli spełnia funkcje służbowe (utrzymanie porządku) przy przeprowadzaniu egzaminu.

2) Za dyżur przy egzaminie pisemnym nie wpłaca się osobnego wynagrodzenia.

3) Przy ustalaniu ilości punktów dla poszczególnych członków komisji egzaminacyjnej bierze się pod uwagę tylko rzeczywiście przeprowadzony egzamin; w razie więc usunięcia lub odstąpienia kandydata od egzaminu lub zwolnienia od egzaminu z danego przedmiotu, odpowiednio zmniejszy się ogólna ilość punktów, przypadających za egzamin tego kandydata.

4) Za egzamin, przeprowadzony z eksternem lub uczniem gimnazjum ogólnokształcącego bez praw, którego zwolniono od taksy egzaminacyjnej, otrzymuje egzaminator normalne wynagrodzenie według zasad, ustalonych w punkcie III.

5) Zwolnień od opłat egzaminacyjnych, które przewidziano w ust. X a) i b) wymienionego okólnika Nr 35 o opłatach szkolnych z dnia 14. VII. 1938 r. (I R-4440/38), udziela w dalszym cią-

gu Kuratorium Okręgu Szkolnego i zaznacza to w piśmie, dopuszczającym eksterna do egzaminu i w piśmie do przewodniczącego państwowej komisji egzaminacyjnej.

Ad III.

1) Dyrektor szkoły, w której się odbywa egzamin, oblicza wysokość wynagrodzenia i wypłaca należność bezpośrednio po zakończeniu egzaminu.

2) Obliczenie wysokości wynagrodzenia należy oprzeć na następujących zasadach:

Fundusz, powstały z wpłaconych należności za egzamin w danej szkole, dzieli się przez ilość punktów i wyprowadza się w ten sposób równoważnik jednego punktu w złotych i groszach. Ilość punktów oblicza się, sumując punkty, przypadające na każdego członka komisji egzaminacyjnej, sekretarza i woźnego od jednego ucznia (eksterna), przyjmując za podstawę, że otrzymuje punktów:

- a) przewodniczący komisji egzaminacyjnej — 3,
- b) dyrektor szkoły, jeżeli nie jest przewodniczącym komisji egzaminacyjnej — 1,
- c) nauczyciel za egzamin pisemny i ustny z jednego przedmiotu — 2, za egzamin tylko pisemny lub tylko ustny z jednego przedmiotu — 1,
- d) sekretarz — $\frac{2}{3}$,
- e) woźni — $\frac{1}{3}$.

3) Diety i koszta podróży osób, delegowanych na egzamin w charakterze przewodniczącego komisji egzaminacyjnej lub egzaminatora, pokrywa Kuratorium z kredytu na koszta podróży służbowych.

V. Postanowienia niniejszego okólnika wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 1939 r.

Z tym dniem przestają obowiązywać dotychczasowe przepisy, normujące sprawy wynagrodzenia członków państwowych komisji egzaminacyjnych, przeprowadzających egzaminy, wymienione pod I: 1.

Minister:

(—) W. Świętosławski.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Urząd Wojew. Śląski Wydz. Ośw. Publ.
Liceum Krzemienieckie

Wzór obliczenia

Zdaje egzamin na wydziale liceum humanistycznego z prawami 30 uczniów, z tego: egzamin ze wszystkich przedmiotów — 10 uczniów,

nie zdało egzaminu piśmiennego 5 uczniów,

zwolniono z religii 15 uczniów,

spośród 25 uczniów dopuszczonych do egz. ustnego 15 zdaje z łaciny i 10 z języka obcego nowożytnego.

Obliczenia.

przewodniczący	$30 \times 3 = 90$ p.	zł 135,—
dyrektor	$30 \times 1 = 30$ p.	zł 45,—
religia	$10 \times 1 = 10$ p.	zł 15,—
polski (5×1) + (25×2)	= 55 p.	zł 82,50
historia	$25 \times 1 = 25$ p.	zł 37,50
łacina	$15 \times 1 = 15$ p.	zł 22,50
j. obcy now. (30×1) + (10×1)	= 40 p.	zł 60,—
sekretarz	$30 \times \frac{2}{3} = 20$ p.	zł 30,—
woźni	$30 \times \frac{1}{3} = 10$ p.	zł 15,—
ogółem	295 p.	zł 442,50

wartość punktu:

$$\frac{15.30}{295} = \text{około } 1 \text{ zł } 50 \text{ gr.}$$

Uwaga: Różnicę 7 zł 50 gr dzieli się proporcjonalnie między poszczególne osoby.

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr II — 11016/39

Toruń, dnia 31 marca 1939 r.

W sprawie wynagradzania członków państwowych komisji organizacyjnych w szkolnictwie średnim ogólnokształcącym.

Dyrekcjom wszystkich szkół średnich ogólnokształcących w Okręgu powyższe podają do wiadomości i przestrzegania.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) Dr Antoni Ryniewicz

88.

Minister

Wyznań Religijnych i Oświecenia
Publicznego
Warszawa

Okólnik Nr 23

z dnia 27 marca 1939 r. (II W-1690/39)

o trybie postępowania w zakresie wychowania fizycznego młodzieży szkolnej w Kuratoriach Okręgów Szkolnych.

W związku z zarządzeniem Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego i Ministra Spraw Wojskowych z dnia 10 września 1937 r. w sprawie organizacji przysposobienia młodzieży szkolnej do obrony kraju (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 12 z roku 1937 poz. 369) oraz celem zapewnienia sprawom wychowania

fizycznego należytej pieczy ustalą co następuje:

1. Sprawy w. f. w Kuratoriach załatwia Wydział Ogólny, który w swym składzie ma wizytatora, instruktora i instruktorkę w. f., jako aparat nadzorujący, kontrolujący, doradczy i instruktorski.

2. Naczelnik Wydziału Ogólnego posiada w swym ręku ogólne kierownictwo i nadzór nad sprawami w. f., które wykonuje na podstawie dyrektyw Kuratora Okr. Szk.; w szczególności naczelnik Wydziału Ogólnego kieruje pracą wizytatora i instruktorów w. f., koordynuje ich działalność w obrębie wydziału i ich współpracę z innymi wydziałami, bierze udział w ważniejszych posiedzeniach innych wydziałów lub międzywydziałowych poświęconych zagadnieniom w. f., utrzymuje przy pomocy wizytatora bądź instruktora w. f. kontakt z władzami w. f. i p. w., organizacjami w. f. oraz czynnikami sportowymi w zakresie ustalonym przez Kuratora Okr. Szk.

3. Wizytator w. f., a) opracowuje zarządzenia, wnioski, opinie, sprawozdania i pisma z zakresu w. f. w okręgu szkolnym, mając do pomocy instruktora (kę) w. f.;

b) przeprowadza inspekcję w. f. we wszystkich typach szkół ogólnokształcących i zawodowych w myśl ostatniego ustępu rozdziału I-go instrukcji w sprawie wizytacji szkół średnich ogólnokształcących przez wizytatorów szkół (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1935 r. Nr 10, poz. 178) w celu ustalenia opinii bądź o poziomie w. f. w danej szkole, bądź też o pracy nauczyciela ćwiczeń cielesnych; po dokonaniu inspekcji wpisuje swe spostrzeżenia do arkusza spostrzeżeń o pracy nauczyciela;

c) przygotowuje dla wydziałów właściwych szkolnictw opinie Wydziału Ogólnego o stosunku do zagadnień w. f. inspektorów szkolnych oraz dyrektorów szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych;

d) po przeprowadzeniu inspekcji składa naczelnikowi Wydziału Ogólnego sprawozdanie, którego odpis otrzymuje niezwłocznie naczelnik wydziału właściwego szkolnictwa oraz dyrektor szkoły lub inspektor szkolny;

e) w wyjątkowych przypadkach może wizytator w. f. przy przeprowadzaniu inspekcji wydać zarządzenia na miejscu, powiadamiając o tym natychmiast po powrocie naczelnika Wydziału Ogólnego i naczelnika wydziału właściwego szkolnictwa; zasadniczo wydanie ewentualnych zarządzeń następuje po uzgodnieniu sprawy z wydziałami merytorycznymi;

f) bierze udział w tych posiedzeniach innych wydziałów lub międzywydziałowych w Kuratorium, na których na porządku dziennym znajdują się sprawy w. f.; w przypadku wyjazdu służbowego może go zastąpić na zarządzenie naczelnika Wydziału Ogólnego instruktor bądź instruktora w. f.;

4. Instruktorzy Wychowania Fizycznego:

a) instruują nauczycieli ćwiczeń cielesnych według zatwierdzonego na wniosek wizytatora w. f. przez naczelnika Wydziału Ogólnego planu pracy, posługując się przy tym rozmaitymi formami pracy jak np. inspekcja lekcji nauczyciela, lekcja pokazowa, konferencja z nauczycielem, konferencja z nauczycielami ćwiczeń cielesnych w środowisku, rejonie, powiecie itp.;

b) otaczają opieką ośrodki metodyczne wf.;

c) załatwiają sprawy powierzone im przez wizytatora w. f.;

d) składają ze swej pracy niezależnie od sprawozdań ustnych po każdej podróży służbowej okresowe sprawozdania, których formę i termin ustala na wniosek wizytatora w. f. naczelnik Wydziału Ogólnego.

5. Wszelkie sprawozdania i zarządzenia powizytacyjne, zawierające uwagi, rady i zalecenia w odniesieniu do w. f., a przygotowywane w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Kuratorium powinny być przed wysłaniem w teren uzgodnione z Wydziałem Ogólnym Kuratorium.

6. Osoby powołane w Kuratoriach do pracy w zakresie w. f. współpracują ściśle z osobami powołanymi w Kuratorium do pracy w zakresie przysposobienia wojskowego młodzieży i z wizytatorami higieny.

7. W braku wizytatora w. f. w okręgu szkolnym może Kurator Okręgu Szkolnego powierzyć instruktorowi w. f. wykonywanie zadań przewidzianych dla wizytatora w. f.

Minister:

(—) W. Świętosławski.

Otrzymują:

Kuratoria Okręgów Szkolnych
Urząd Wojew. Śląski (Wydz. Ośw. Publ.)
Liceum Krzemienieckie

Kuratorium
Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr O — 11235/39

Toruń, dnia 1 kwietnia 1939 r.

O trybie postępowania w zakresie wychowania fizycznego młodzieży szkolnej w Kuratoriach Okręgów Szkolnych.

Inspektoratom Szkolnym oraz Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu powyższe podaje do wiadomości.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) Dr Antoni Ryniewicz

89.

Zarządzenie**Kuratora Okręgu Szkolnego Pomorskiego**

z dnia 31 marca 1939 r. Nr O-11310/39

w sprawie utworzenia Komitetu kolonij letnich dla młodzieży szkolnej w Jastarni.

1) Do organizowania Kolonij letnich dla młodzieży szkolnej w szkolnym domu wakacyjnym w Jastarni-Borze powołuję do odwołania Komitet Kolonij letnich przy Kuratorium Okręgu Szkolnego w składzie następującym:

p. Józef Błoński — naczelnik wydziału — jako przewodniczący,

p. Feliks Matawowski — p. o. wizytatora szkół — jako zastępca przewodniczącego i skarbnik,

członkowie:

p. Henryk Moese — wizytator szkół,

p. Józef Sowiński — wizytator szkół,

p. Dr. Maria Śliwińska — wizytator szkół — sekretarz,

p. Jadwiga Zaleska — okr. instruktorka w. f. i harc.

2) Jednocześnie zatwierdzam załączony regulamin Komitetu Kolonij letnich przy Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

1 załącznik.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

Załącznik do Nr O — 11310/39.

Regulamin**Komitetu Kolonij letnich przy Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.**

1) Zadaniem Komitetu Kolonij letnich przy Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego jest organizowanie i prowadzenie kolonij letnich dla młodzieży szkolnej w szkolnym domu wakacyjnym w Jastarni-Borze.

2) Do kompetencji Komitetu należy:

a) opracowywanie planu organizacyjnego i gospodarczo-finansowego kolonij;

b) określanie ilości personelu wychowawczego i administracyjnego kolonij i wysokości ich wynagrodzenia;

c) ustalanie wysokości opłaty za pobyt na koloniach;

d) przyjmowanie wychowanków na kolonie i przyznawanie bezpłatnych i ulgowych miejsc na koloniach;

e) powoływanie kierownictwa administracyjnego i pedagogicznego kolonij ((kierowników kolonij i wychowawców);

f) zatwierdzanie regulaminów normujących życie na koloniach;

g) sprawowanie nadzoru nad kierownictwem administracyjnym i pedagogicznym kolonij oraz kontrola gospodarki i rachunkowości kolonij;

h) inicjatywa w sprawie uzyskiwania zapomóg i ofiar na potrzeby kolonij;

i) składanie sprawozdań z działalności Komitetu i kierownictwa kolonij Kuratorowi Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

3) Do kompetencji kierownika kolonii należą wszystkie sprawy, związane z kierownictwem administracyjnym i pedagogicznym kolonii, nie zastrzeżone kompetencji Komitetu.

4) Komitet kolonij zbiera się w miarę potrzeby w terminach, ustalanych przez Kuratora Okręgu Szkolnego lub przewodniczącego Komitetu.

W posiedzeniach mogą brać udział osoby zaproszone, w szczególności kierownicy kolonij i przedstawiciele szkół oraz Kół Rodzicielskich.

Uchwały zapadają większością głosów; przy równej ilości głosów decyduje głos przewodniczącego zebrania. Zebrania są ważne przy obecności 5 członków.

Przebieg zebrań Komitetu musi być ujęty w protokół, który podpisuje przewodniczący i sekretarz.

5) Komitet otrzymuje na potrzeby kolonii w naturze lokal w szkolnym domu wakacyjnym w Jastarni-Borze wraz z niezbędnym urządzeniem i inwentarzem.

Komitet bierze udział w kosztach uzupełnienia, t. j. zakupu i konserwacji inwentarza w granicach możliwości finansowych i zatwierdzonego planu.

Urządzenia i inwentarz, znajdujące się w szkolnym domu wakacyjnym stanowią własność Skarbu Państwa, przy czym przedmioty inwentarzowe powinny być wpisane do księgi inwentarza szkolnego domu wakacyjnego jako schroniska wycieczkowego.

6) Gospodarkę pieniężną kolonij prowadzi kierownik kolonii w granicach zatwierdzonego przez Komitet planu finansowo-gospodarczego kolonii. Na pokrycie wydatków związanych z potrzebami kolonii Komitet przekazywać będzie kierownikowi kolonii odpowiednie kwoty.

7) Wszelkie wpływy na rzecz Komitetu Kolonii winny być pobierane za pośrednictwem PKO, na konto Komunalnej Kasy Oszczędności m. Torunia Nr 211230 rachunek: Kolonie Wakacyjne Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego F. 534.

Wszelkie zobowiązania związane z potrzebami kolonii reguluje prowadzący gospodarkę na podstawie rachunków firm (osób) oraz list płaćcy.

Za przechowywanie otrzymanej gotówki odpowiedzialny jest osobiście prowadzący gospodarke.

8) Komitet kolonii prowadzi:

- a) księgi kasową;
- b) księgi czekową Komunalnej Kasy Oszczędności m. Torunia;
- c) księgi kontroli opłat za pobyt na kolonii.

Do podpisywania czeków wymagane są dwa podpisy. Uprawniony do podpisywania jest przewodniczący Komitetu wzgl. jego zastępca i jeden z członków.

9) Kierownik Kolonii prowadzi:

- a) dziennik kasowy z podziałem przychodów i rozchodów na szereg kont;
- b) księgi spizarnianą (magazynowo-spożywcza).

10) Po zakończeniu sezonu kolonijnego kierownik kolonii sporządza sprawozdanie z ogólnej działalności kolonii oraz zamknięcie rachunkowe wpływów i wydatków.

Po zamknięciu kolonii letnich wszystkie księgi i dowody rachunkowe wraz z ewent. pozostałą gotówką kierownik kolonii winien przekazać Komitetowi kolonii.

11) Do zbadania całokształtu działalności finansowej Komitetu i rachunków Kolonii Kurator Okręgu Szkolnego po zakończeniu akcji kolonijnej powoła Komisję Rewizyjną w składzie 2—3 członków (w tym jeden urzędnik Oddziału Finansowego Kuratorium), która dokona rewizji ksiąg i dowodów rachunkowych Komitetu i kierownictwa kolonij. Wynik rewizji powinien być ujęty w protokół, podpisany przez wszystkich członków Komisji i przedłożony następnie Kuratorowi Okręgu Szkolnego.

12) Członkowie Komitetu Kolonii tudzież Komisji Rewizyjnej sprawują swoje funkcje honorowo.

13) Komitet Kolonij Letnich po zakończeniu akcji kolonijnej winien ogłosić sprawozdanie z akcji kolonijnej w Dz. Urz. K. O. S. Pom.

90.

Statut Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu.

Postanowienia ogólne.

§ 1. Okręgowa Biblioteka Pedagogiczna Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu ma na celu dostarczanie nauczycielstwu książek i czasopism naukowych ze specjalnym uwzględnieniem literatury pedagogicznej, a przez to pogłębianie wiedzy zawodowej i umo-

żliwienie pracy naukowej nauczycielstwu szkół wszystkich typów, pracujących na terenie okręgu szkolnego pomorskiego.

§ 2. Okręgowa Biblioteka Pedagogiczna składa się:

- a) z istniejącego zbioru książek Kuratorium O. Szk. Pom.,
- b) z książek wydzielonych z bibliotek szkół państwowych,
- c) z książek nabywanych z dotacji państwowych,
- d) z książek nadsyłanych do Kuratorium O. Szk. Pom. przez firmy wydawnicze,
- e) z darowizm,
- f) z depozytów,
- g) z książek nabywanych z funduszków składkowych i
- h) z prenumerowanych czasopism pedagogicznych i innych naukowych.

§ 3. Wszystkie książki i czasopisma oprócz depozytów instytucyj i osób prywatnych, jak również urządzenie wewnętrzne biblioteki stanowią własność Skarbu Państwa (Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu).

§ 4. Okręgowa Biblioteka Pedagogiczna Kuratorium O. Szk. Pom. posiada księgozbiór centralny w Toruniu oraz księgozbiór filialny w Grudziądzu.

Zarząd i Kierownictwo biblioteki.

§ 5. Zarząd biblioteki sprawuje Komisja Biblioteczna, która składa się:

- a) z przewodniczącego Komisji,
- b) zastępcy przewodniczącego,
- c) sekretarza,
- d) 4—8 członków.

Przewodniczącego, zastępcę przewodniczącego i członków, powołuje Kurator Okręgu Szkolnego spośród Naczelników Wydziałów (Kierownika Oddz. O. P.), wizytatorów szkół, nauczycielstwa szkół podległych i osób zaproszonych spośród fachowców bibliotecznych.

Członkowie zarządu biblioteki za wyjątkiem sekretarza sprawują swoje funkcje honorowo do odwołania.

Funkcję sekretarza Komisji sprawuje każdorazowy kierownik biblioteki.

§ 6. Kierownikiem biblioteki jest nauczyciel szkoły średniej, powołany na to stanowisko przez Kuratora Okręgu Szkolnego na wniosek Komisji Bibliotecznej.

Kierownik biblioteki podlega bezpośrednio przewodniczącemu Komisji Bibliotecznej i jest bezpośrednim zwierzchnikiem personelu pomocniczego biblioteki. Kierownik biblioteki referuje wszystkie sprawy, dotyczące biblioteki na posiedzeniach Komisji Bibliotecznej.

§ 7. Do zakresu działania Komisji Bibliotecznej należy:

- a) opracowanie programu działalności biblioteki;

- b) opiniowanie preliminarzy budżetowych biblioteki;
- c) opiniowanie sprawozdań kierownika biblioteki i
- d) wypowiedzianie się we wszystkich sprawach, związanych z działalnością biblioteki.

§ 8. Posiedzenia Komisji Bibliotecznej odbywają się co najmniej dwa razy w roku, ponadto w miarę potrzeby na zaproszenie przewodniczącego Komisji lub na zarządzenie Kuratora Okręgu Szkolnego.

§ 9. Wynagrodzenie personelu pomocniczego, koszty utrzymania, oświetlenia i opału lokalu Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej w Toruniu i jej filii w Grudziądzu pokrywa Kuratorium O. S. Pom. z kwot przewidzianych na ten cel w planie finansowo-gospodarczym.

§ 10. Fundusze Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej tworzą:

- a) dotacje państwowe,
- b) opłaty korzystających z biblioteki i
- c) darowizny.

Wydatkowanie funduszy pochodzących z dotacji państwowych odbywa się z zachowaniem obowiązujących przepisów; wydatkowanie innych funduszy według zasad ustalonych przez Komisję Biblioteczną.

§ 11. Komisja Biblioteczna składa co roku nie później niż 1 listopada sprawozdanie z działalności biblioteki i jej stanu finansowego Kuratorowi Okręgu Szkolnego.

Korzystanie z księgozbiorów i czasopism.

§ 12. Z księgozbiorów i czytelni Okręgowej Biblioteki Pedagogicznej mają prawo korzystać po złożeniu przepisanej deklaracji i przyjęciu na członka-czytelnika:

- a) nauczyciele państwowych i prywatnych szkół wszystkich typów, podległych Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego;
- b) pracownicy administracji szkolnej;
- c) słuchacze Państwowego Pedagogium w Toruniu;
- d) instytucje i
- e) osoby, także i młodzież szkolna upoważniona do tego przez Kierownictwo biblioteki.

§ 13. Biblioteka (filia) posiada regulamin porządkowy, określający warunki i sposób korzystania z jej zbiorów. Regulamin ten, opracowany przez kierownika biblioteki, a przyjęty przez Komisję Biblioteczną, podlega zatwierdzenia Kuratora Okręgu Szkolnego.

§ 14. Zapisujący się na członków-czytelników biblioteki obowiązani są przy wpisie okazać legitymację służbową lub dowód osobisty i podać dokładny adres miejsca zamieszkania, korzystający z czytelni obowiązani są również na żądanie wylegitymować się. Nauczyciele zamie-

scowi wpisują się na abonentów biblioteki za pośrednictwem dykcji względnie kierownictwa szkoły, w której pracują.

§ 15. Przyjęci na członków-czytelników biblioteki otrzymują legitymację biblioteczną ważną na rok szkolny.

§ 16. Korzystający z biblioteki mają obowiązek uiszczania przewidzianych regulaminami opłat oraz stosowania się do obowiązujących przepisów regulaminowych, mają zaś prawo zgłaszania życzeń co do zakupu książek i prenumerowania czasopism.

§ 17. Nauczyciele szkół państwowych i publicznych oraz pracownicy administracji szkolnej odpowiadają za wypożyczone książki swymi poborami; nauczyciele szkół prywatnych i instytucje składają poręczone przez dyrekcję względnie kierownictwa ich zakładów zobowiązanie zwrotu książek lub ich wartości. Inni członkowie-czytelnicy składają kaucję, określoną w regulaminie.

§ 18 Statut niniejszy wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu.

W Toruniu, dnia 31 marca 1939 r. Nr O-11311/39.

Statut zatwierdzam.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

91.

W sprawie zezwolenia na korzystanie młodzieży szkolnej z bibliotek oświatowych.

Okólnik Kuratorium O. S. Pom. z dnia 25 marca 1939 r. Nr O — 9729/39.

Inspektoraty Szkolne oraz Dykcje i Kierownictwa wszystkich szkół w Okręgu.

Na podstawie pisma Ministerstwa W. R. i O. P. z dnia 17 marca 1939 r. nr II W 204/39 podaje do wiadomości ogólne zasady na podstawie których może młodzież szkolna korzystać z bibliotek organizacji społecznych.

1. W granicach możliwości danej biblioteki może być wydzielony księgozbiór przeznaczony do użytku młodzieży szkolnej. Księgozbiór powinien zawierać wyłącznie książki polecane i dozwolone przez Ministerstwo W. R. i O. P. dla młodzieży szkolnej.

2. Katalog książek dla młodzieży powinien być oddzielny wydzielony z ogólnego katalogu biblioteki. Katalog powinien obejmować wyłącz-

nie książki dopuszczone do bibliotek szkolnych dla młodzieży decyzją Ministerstwa W. R. i O. P. (decyzje te ogłaszane są w Dzienniku Urzędowym Ministerstwa W. R. i O. P.). Przy zestawieniu katalogu może być użytym spis zawarty w wydawnictwie Poradni Bibliotecznej Związku Bibliotekarzy Polskich p. t. „Wybór książek dla dzieci i młodzieży“.

3. Młodzieży mogą być wypożyczone tylko książki wyszczególnione w spisach, o których mowa w p. 2. Natomiast inne książki tylko za zgodą dyrektora (przełożonej) lub odnośnego nauczyciela (nauczycielki) szkoły.

4. Władze szkolne powinny mieć prawo wglądu do bibliotek organizacji społecznych, z których korzysta młodzież szkolna.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

92.

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr OR — 7656/39

Toruń, dnia 11 marca 1939 r.

Przyznawanie ulg w opłatach szkolnych dzieciom inwalidów wojennych.

Na podstawie pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 23 lutego 1939 r. Nr IR — 601/39 Kuratorium wyjaśnia, że w myśl art. 52-a ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim w brzmieniu, ustalonym ustawą z dnia 31 marca 1938 r. o zmianie ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim (Dz. U. R. P. Nr 22, poz. 192), dzieci inwalidów, sieroty po nich oraz sieroty po poległych, zaginionych i zmarłych w związku przyczynowym ze służbą wojskową korzystają z ulg w opłatach szkolnych, przyznanych dzieciom czynnych funkcjonariuszów państwowych.

Kuratorium zaznacza jednak, że aż do czasu znowelizowania przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego obowiązujących obecnie zarządzeń o opłatach szkolnych, zwolnienia od opłat, udzielone na zasadzie art. 52-a ustawy o zaopatrzeniu inwalidzkim, po-

winny się mieścić w granicach zwolnień, przewidzianych w zarządzeniach o opłatach szkolnych dla dzieci rodziców niezamożnych.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

Otrzymują:

Dyrekcje państwowych szkół średnich ogólnokształcących, zawodowych i rolniczych oraz zakładów kształcenia nauczycieli.

93.

Kuratorium

Okręgu Szkolnego Pomorskiego
Nr II — 7777/39

Toruń, dnia 20 marca 1939 r.

W sprawie rekolekcyj dla młodzieży szkolnej.

Inspektoraty Szkolne oraz Dyrekcje i Kierownictwa wszystkich szkół w Okręgu.

Pismem z dnia 1 marca 1939 r. Nr II S — 855/39 Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wyjaśniło, iż w pkt. b, § 7 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 9 grudnia 1926 r. o nauce religii katolickiej (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr 2, poz. 25 z 1927 r.) rozumieć należy w ten sposób, że na nauki rekolekcyjne, spowiedź i Komunię św. przeznaczają się trzy dni. Pierwsza nauka rekolekcyjna może się odbyć w godzinach popołudniowych normalnego dnia lekcyjnego, który w tym przypadku powinien zakończyć się o 12-tej godz., następnie dwie nauki (poranna i popołudniowa) w pierwszy wolny dzień od nauki szkolnej, czwarta nauka (poranna) i spowiedź (popołudniowa) w drugi dzień wolny od nauki szkolnej, zaś Komunia św. w trzeci dzień wolny od nauki szkolnej.

Kurator Okręgu Szkolnego:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz.*

94.

Komunikat w sprawie wystawy geograficznej w Genewie oraz wystawy prac uczniów z działu zajęć rękodzielniczych w Rio de Janeiro.

Polski Komitet Międzynarodowy Wystawy Pedagogicznej w Genewie organizuje w bieżącym roku wystawę geograficzną, ilustrującą obecny poziom i metody nauczania geografii w polskich szkołach powszechnych i średnich ogólnokształcących.

Równocześnie Polski Komitet Międzynarodowej Konferencji Oświatowej w Rio de Janeiro zamierza urządzić wystawę prac uczniów szkół powszechnych i średnich ogólnokształcących z działu zajęć rękodzielniczych.

W sprawach wymienionych wystaw wspomniane Komitety będą się zwracały pisemnie bezpośrednio do poszczególnych szkół z prośbą o nadsyłanie eksponatów.

Podając powyższe do wiadomości, Kuratorium prosi Dyrekcje i Kierownictwa szkół o przychylnie ustosunkowanie się do życzeń i wniosków organizatorów. (Nr O — 9178/39).

95.

1) Konkurs na stanowiska dyrektorów państwowych szkół średnich ogólnokształcących.

(Przedruk z Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. z 1939 r. Nr 2, poz. 62).

Ministerstwo W. R. i O. P. ogłasza konkurs na stanowiska:

1) dyrektora I Państwowego Liceum i Gimnazjum im. M. Kopernika w Toruniu. (Nr BP — 22358/38),

2) dyrektora Państwowego Liceum i Gimnazjum w Tucholi (Nr BP — 383/39).

O wymienione stanowiska mogą się ubiegać osoby, odpowiadające pod względem kwalifikacyjnym wymaganiom ustawy z dnia 26 września 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr 90, poz. 828), zmienionej ustawą z dnia 16 lipca 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr 75, poz. 740) oraz odpowiadające wymaganiom art. 12 ustawy z dnia 1 lipca 1926 r. o stosunkach służbowych nauczycieli w brzmieniu obwieszczenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 9 listopada 1932 r. (Dz. U. R. P. Nr 104, poz. 873).

Do stanowisk tych przywiązane jest uposażenie, unormowane rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 października 1933 r. o uposażeniu funkcjonariuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr 86, poz. 663) z uwzględnieniem zasad, wprowadzonych rozporządze-

niem Rady Ministrów z dnia 19 grudnia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 102, poz. 781), oraz — ad 2) — mieszkanie służbowe.

Podania, zaopatrzone niezbędnymi dokumentami, skierowane do Ministerstwa W. R. i O. P., wnosić należy w drodze służbowej do Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Toruniu najpóźniej w sześć tygodni od daty wyjścia niniejszego numeru Dziennika Urzędowego.

To jest od dnia 15 marca 1939 r.

2) Konkursy na stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego ogłasza niniejszym konkurs na następujące stanowiska kierowników publicznych szkół powszechnych:

- 1) Kierownika Publicznej Szkoły Specjalnej w Grudziądzu,
- 2) Kierownika Publicznej Szkoły Powszechnej stopnia II w Nowejwsi, pow. grudziądzkim,
- 3) Kierownika Publicznej Szkoły Powszechnej stopnia II w Bursztynowie, pow. grudziądzkim.

Podania należy udokumentowane należy przedkładać Kuratorium w drodze służbowej, w ciągu 4 tygodni od dnia ukazania się niniejszego numeru Dziennika Urzędowego.

(Nr BP — 2743/39).

96.

Ruch służbowy.

Powierzenie obowiązków dyrektora.

Pan Kurator Okręgu Szkolnego Pomorskiego decyzją z dnia 6 marca 1939 r. nr BP—7502/39 powierzył p. **Władysławowi Lipczyńskiemu**, nauczycielowi Państwowego Koedukacyjnego Liceum Handlowego w Toruniu, pełnienie nadal od dnia 1 marca 1939 r. do odwołania obowiązków dyrektora tegoż zakładu.

Mianowani.

Badurski Bogdan, kontrakt. naucz. II Państw. Liceum i Gimn. im. Marsz. E. Śmigłego Rydza w Bydgoszczy, z dniem 1 kwietnia 1939 r. nauczycielem tegoż zakładu. (BP — 9564/39).

Czarnecki Paweł, kontr. naucz. I Państw. Liceum i Gimn. Ziemi Kujawskiej we Włocławku, z dniem 1 kwietnia 1939 r. nauczycielem tegoż zakładu. (BP — 6683/39).

Gądkówna Wanda, kontr. naucz. Państw. Liceum i Gimn. w Tucholi, z dn. 1 kwietnia 1939 r. nauczycielką tegoż zakładu. (BP — 9313/39).

Kałuża Wojciech, kontr. naucz. Państw. Liceum i Gimn. im. Józefa Wybickiego w Kościerzynie, z dniem 1 kwietnia 1939 r. naucz. tegoż zakładu. (BP — 7880/39).

Ks. Kowalski Zygfryd, kontr. naucz. religii Szkoły Cwiczeń przy Państw. Pedagogium w Toruniu, z dniem 1 kwietnia 1939 r. nauczycielem religii tejże szkoły. (BP — 8132/39).

Makowski Zygmunt, kontr. naucz. Państw. Liceum Rolniczego w Bydgoszczy, z dniem 1 kwietnia 1939 r. nauczycielem tegoż zakładu. (BP — 7393/39).

Mrożewski Jerzy, kontr. naucz. Państw. Liceum i Gimn. im. Romualda Traugutta w Lipnie, z dniem 1 kwietnia 1939 r. nauczycielem tegoż zakładu. (BP — 9008/39).

Ks. Romanowski Franciszek, kontr. naucz. religii Państw. Liceum i Gimn. w Tucholi, z dniem 1 kwietnia 1939 r. naucz. religii tegoż zakładu. (BP — 6815/39).

Seroka Edmund, kontr. naucz. Państw. Liceum i Gimn. w Chojnicach, z dniem 1 kwietnia 1939 r. naucz. tegoż zakładu. (BP — 7218/39).

Soszyński Stefan, kontr. naucz. II Państw. Liceum i Gimn. w Tczewie, z dniem 1 kwietnia 1939 r. naucz. tegoż zakładu. (BP — 9314/39).

Szykowski Józef, kontr. naucz. Państw. Koed. Liceum Handlowego w Toruniu, z dniem 1 kwietnia 1939 r. naucz. tegoż zakładu. (BP — 5701/39).

Szymańska Władymira, kontr. naucz. Państw. Liceum i Gimn. w Tucholi, z dniem 1 kwietnia 1939 r. naucz. tegoż zakładu. (BP — 9871/39).

Zalewski Adam, kontr. naucz. I Państw. Liceum i Gimn. im. Mikołaja Kopernika w Toruniu, z dniem 1 kwietnia 1939 r. naucz. tegoż zakładu. (BP — 6836/39).

Przeniesieni.

Kaczmarkowa Władysława, naucz. p. s. p. st. III nr 2 w Grudziądzu, z dniem 1 kwietnia 1939 r. na stanowisko naucz. p. s. p. st. III nr 6 w Toruniu. (BP — 7861/39).

Kłosowski Wojciech, naucz. p. s. p. st. II w Kłodawie, pow. chojnickiego, z dniem 1 kwietnia 1939 r. na stanowisko naucz. p. s. p. st. III w Tucholi. (BP — 2616/39).

Strobelówna Hipolita, naucz. p. s. p. w Ostrorogu, pow. szamotulskiego, z dniem 1 kwietnia 1939 r. na stanowisko naucz. p. s. p. st. III nr 1 w Gniewkowie, pow. inowrocławskiego. (BP — 8159/39).

Warczakowa Maria, naucz. p. s. p. st. III w Tucholi, z dniem 1 kwietnia 1939 r. na stanowisko naucz. p. s. p. nr 10 w Toruniu. (BP — 6260/39).

Przeniesieni w stan spoczynku.

Jaśkiewicz Adam, naucz. p. s. p. w Toruniu, z dniem 31 marca 1939 r. (BP — 7974/39).

Katlewska Zofia, naucz. p. s. p. w Toruniu, z dniem 31 marca 1939 r. (BP — 8262/39).

Kędzierska Janina, naucz. p. s. p. w Ostrowitem, pow. rypińskiego, z dniem 30 kwietnia 1939 r. (BP — 11301/39).

Zielonka Klemens, naucz. p. s. p. w Kamieniu, pow. morskiego, z dniem 30 kwietnia 1939 r. (BP — 8291/39).

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA

97.

Sprawozdanie

z Kolonii leczniczo-wypoczynkowej Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego w Jastarni — Borze w roku 1938.

W okresie letnim 1938 r. zorganizowane zostały staraniem Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego dwie Kolonie leczniczo-wypoczynkowe dla młodzieży szkolnej w szkolnym domu wakacyjnym w Jastarni — Borze, a mianowicie:

- 1) w okresie od 27 czerwca do 26 lipca dla dziewcząt,
- 2) w okresie od 27 lipca do 26 sierpnia dla chłopców.

Na kolonii żeńskiej było 90 uczennic w wieku od 8—17 lat, na kolonii męskiej 81 uczniów (chłopców) w wieku od 7—18 lat.

Kierownikiem kolonii był p. Kazimierz Eckstein, nauczyciel Państwowego Liceum i Gimnazjum w Świeciu.

Obowiązki wychowawczyń na kolonii żeńskiej pełniły: p. p. Zyta Meisling, Mieczysława Kotlicka, Monika Dymska, Zofia Rudnicka.

Personel wychowawczy na kolonii męskiej stanowili: p. p. Franciszek Zamek-Gliszczyński, Wiktor Penkała i Alfons Groenwald.

Obowiązki lekarza pełniła p. Dr. Maria Lipińska.

Służba składała się z 6 osób.

Na kolonię przyjęto ogółem 171 uczniów i uczennic

za pełną opłatą, wynoszącą zł 90,—	62
za opłatą ulgową 50%	11
za opłatą ulgową 30%	94
bezpłatnie	4

Zgłoszonych indywidualnie było 82 osoby, zgłoszonych za pośrednictwem Ubezpieczalni

Społecznej w Toruniu 29 chłopców, za pośrednictwem Ubezpieczalni w Poznaniu 60 młodzieży.

Dobór młodzieży ze względu na ich zdrowie i potrzebę wypoczynku i leczenia był naogół bardzo staranny. Młodzież badana była na Kolonii 3-krotnie, ponadto lekarka odbywała codziennie wizyty poranne i udzielała porad w wypadkach zachorzeń. Badania 171 uczestników (czek) kolonii stwierdziły przybytek na wadze u 147 uczestników (czek) — 86% — ubytek u 18 osób (10.5%), bez zmian u 6 uczestników (3.5%).

Poważnych zachorzeń nie było. Ogółem chorowało: 6 dzieci na niegroźne zajęcia dróg oddechowych, 6 na zaburzenie trawienia i 12 na skaleczenia. Porad udzielono ogółem 203.

Młodzież kolonijna pomieszczona była w szkolnym domu wakacyjnym w Jastarni—Borze w warunkach wygodnych. Uczestników (czki) Kolonii ulokowano w 6 obszernych i jasnych sypialniach po 13 — 15 osób. Prócz tego oddano do użytku Kolonii: pięknie urządzonej jadalnię, krytą werandę, która w dni słotne służyła jako świetlica oraz duży taras, znajdujący się nad werandą. Wyżywienie młodzieży prowadzone było według przepisów wydanych dla kolonij letnich przez Województwo Poznańskie, oczywiście w ramach miejscowych możliwości. Żywność zakupywano w Jastarni i w Gdyni. Wszystkie artykuły były pierwszorzędnej jakości. Dużą uwagę zwracano na owoce oraz surowki. Posiłki wydawano 5 razy dziennie.

Przeciętny koszt utrzymania jednego uczestnika wynosił 2,— zł dziennie.

Program zajęć na kolonii obejmował: o godz. 7.00 pobudka, gimnastyka, modlitwa, śniadanie, porządki, wymarsz na plażę. Powrót z plaży o godz. 13.00 obiad, cisza poobiednia, zajęcia grupowe i indywidualne, podwieczorek, wychowanie fizyczne (wycieczki, gry i zabawy), kolacja. Po kolacji zajęcia dowolne w rejonie budynku, o godz. 20.00 zajęcia świetlicowe, godz. 20.50 apel wieczorny i modlitwa, godz. 21.30 cisza nocna. W czasie zajęć na plaży przeprowadzana była systematycznie nauka pływania. Rezultat jej był pomyślny, gdyż wszystkie dzieci oswoiły się doskonale z wodą, niemal wszystkie nauczyły się utrzymać na wznak, a spory odsetek opanował pływanie.

Na życie religijne młodzieży na koloniach składały się wspólne modlitwy codzienne i uczestnictwo w nabożeństwach niedzielnych i świątecznych w kościele w Jastarni.

Wycieczki wspólne odbyły się do Gdyni, Władysławowa, Rozewia, Helu i Kuźnicy; razem przeprowadzono 5 wycieczek.

W ramach zajęć kulturalno-rozrywkowych zorganizowano 10 wieczorków muzyczno-artystycznych: 5 na turnusie żeńskim, 5 na męskim.

Samopoczucie młodzieży na kolonii było bardziej ożywione, gdyż uczestniczki były starsze i inteligentniejsze (wiele pomysłów, ładne wieczorki). Chłopcy młodsi i mniej wyrobieni, nie umieli nadać tonu życiu świetlicowemu; trzeba było nimi kierować.

Między chłopcami był duży procent synów rodzin bezrobotnych, bardzo słabych i niedożywionych.

Dzieci specjalnie trudnych pod względem wychowawczym nie było.

Zestawienie dochodów i wydatków Kolonii za sezon 1938.

Przychody:

wpływy z opłat młodzieży za pobyt na kolonii	12.123,65 zł	
zasiłek Miejskiego Komitetu Pomocy Dzieciom	1.300,00 zł	
inne	446,47 zł	13.870,12 zł

Wydatki:

wynagrodzenie personelu wychow. i służby	1.557,50 zł	
świadczenia społeczne i Fundusz Pracy	95,08 zł	
opał, światło, energia elektryczna	449,40 zł	
utrzymanie porządku	135,47 zł	
wydatki biurowe, opłaty pocztowe, telefon	173,68 zł	
Taksa kuracyjna	55,60 zł	
apteczka i leki	67,80 zł	
produkty żywnościowe	7.464,15 zł	
przejazdy młodzieży i personelu na kolonię i z kolonii	1.679,50 zł	
transport rzeczy	61,60 zł	
udział w kosztach użytkowania lokalu, uzupełn. i konserwacja inwentarza (naczynia kuchenne, sprzęt stołowy i t. d.)	1.841,04 zł	
różne	140,15 zł	13.720,97 zł

Saldo: 149,15 zł

Za Komitet Kolonii:

Naczelnik Wydziału:
(—) J. Błoński

P. o Wizytatora Szkół:
(—) F. Matawowski

98.

Komunikat w sprawie nadmorskiej kolonii leczniczo-wypoczynkowa Kuratorium Okr. Szkolnego Pomorskiego w Jastarni-Borze w r. 1939.

Utworzony przy Kuratorium O. S. Pom. Komitet Kolonii letnich dla młodzieży szkolnej w Jastarni-Borze organizuje w sezonie letnim roku bieżącego następujące kolonie leczniczo-wypoczynkowe w szkolnym domu wakacyjnym w Jastarni:

- a) dla dziewcząt w czasie od 27 czerwca do 24 lipca 1939 r.,
- b) dla chłopców w czasie od 27 lipca do 24 sierpnia 1939 r.

Na kolonie przyjmowana będzie młodzież szkolna od lat 7—18, której lekarze zalecą pobyt nad morzem.

Komitet zapewni młodzieży stałą opiekę lekarską i wychowawczą nauczycielek i nauczycieli. Żywnienie 5-razowe dziennie według norm przepisowych.

Opłata za 4-tygodniowy pobyt na kolonii łącznie z przejazdem kolejowym z Torunia do Jastarni i z powrotem wynosi 75 zł oraz tytułem wpisowego zł 5 (bezzwrotnie). Dojazd do Torunia na własny koszt.

Młodzież, udająca się na kolonie, winna przywieźć ze sobą: a) poduszkę, b) 2 prześcieradła i 2 podpinkę pod koc, c) bieliznę osobistą na 4 tygodnie, d) obuwie i sandałki na zmianę, e) kostium kąpielowy (o ile możliwości nawet na zmianę), f) płaszcz kąpielowy, g) ręczniki w dostatecznej liczbie, h) ubranie sweterkowe, i) rzeczy, należące do toalety.

Odjazd z Torunia dnia 26 czerwca i dnia 26 lipca pociągiem nocnym. Dokładna godzina odjazdu oraz miejsce zbiórki zostaną podane w zaawizowaniu o przyjęciu na kolonie.

Na dwa dni przed wyjazdem na kolonie każdy (a) z uczestników (czek) kolonii powinien (nna) być zbadany (a) przez lekarza szkolnego lub domowego i uzyskać zaświadczenie lechorobą zakaźną. Zaświadczenie to należy zabrać ze sobą na kolonie.

karza, że nie zagraża współtowarzyszom żadną

Uczestnicy (czki) kolonii winni (e) podporządkować się regulaminowi kolonii i wskazówkom wychowawców. Przekraczający regulamin, jak również niepodporządkowujący się zarządzeniom kierownictwa kolonii będą odsyłani do domu na koszt rodziców.

Komitet kolonii zastrzega, że nie będzie ponosił odpowiedzialności, o ile w ciągu pobytu na koloniach zajdzie jakiś przypadek ciężkiego schorzenia lub inny wypadek nie z winy opieki kolonijnej. Koszty leczenia ponoszą wówczas rodzice.

Zgłoszenia dzieci na kolonie ze strony rodziców i opiek rodzicielskich przyjmuje się ze względu na ograniczoną liczbę miejsc do dnia 5 czerwca 1939 r.

Celem zgłoszenia dziecka na kolonie przez rodziców należy wypełnić formularz według załączonego wzoru.

Wpłaty można uiszczać ratami miesięcznymi, całkowita opłata musi być jednak złożona najpóźniej do dnia 5 czerwca 1939 r.

Zniżki opłat dla grup oraz indywidualne będą udzielane wyjątkowo na podstawie opinii lekarza szkolnego o stanie zdrowia uczniów (en- nic) i wniosku Dyrekcji (kierownictwa) szkoły o stanie materialnym.

Wpłaty należy uskuteczniać na P. K. O. Nr 211.230. Komunalna Kasa Oszczędności m. Torunia. W miejscu, przeznaczonym na korespondencję, należy zaznaczyć: „Na rachunek Kolonie Wakacyjne Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego“, F. 534.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego Komitet Kolonii Letnich

Ja, niżej podpisany
zgłaszam niniejszym syna — córkę (niepotrzeb-
ne skreślić) mego (moją)
imię nazwisko
lat zamieszkałego szkoły
adres rodziców
. na kolonię leczniczą w Jastarni-Borze,
przyjmując do wiadomości warunki kolonii.
., dnia 1939 r.
.
podpis

Uprasza się powyższe rubryki wypełniać pismem
czytelnym.

99.

Jadwiga Szafranówna

Na Dzień Lasu i Ochrony Przyrody.

Wielkie Pomorze to jedna z najpiękniej-
szych dzielnic Polski. Prastare jeszcze, kryjące
w głębi sędziwe cisy stają się z roku na rok co-
raz cenniejszymi kujnakami polskiego krajobra-
zu. Ważność i znaczenie przyrodniczych walo-
rów lasu dla człowieka przypomina **ostatnia so-
bota kwietnia jako Dzień Lasu**. Dzień ten poświę-
cony być winien w całej Polsce nie tylko
ochronie lasu, ale ochronie całej przyrody. We
wszystkich szkołach należy już myśleć o potrze-
bnych przygotowaniach. Tam gdzie istnieją Kół-
ka Przyrodnicze, szczególnie troskliwie należy
program przemyśleć. Poniżej podajemy kilka
pomysłów, celem urozmaicenia uroczystości.

Szkoły powszechnie.

Jeśli dzień pogodny i las w okolicy, cała
szkoła idzie do lasu pod hasłem: **Chrońmy lasy!**
Klasy 1 — 4 powsz. na wyznaczonym sobie te-
renie zbierają papiery, szkło, śmiecie itd. i za-
kupują. (Wytłómaczyć, że człowiek jest teraz
tylko gościem lasu, a nie jego mieszkańcem. Nie
godzi się, aby gość zaśmiecał mieszkanie swego
gospodarza. Musimy usunąć ślady gości źle wy-
chowanych. Znalezione w lesie owoce drzew i
w całości zachowane liście zabieramy w potrze-
bnej ilości do szkoły, bo resztę dnia spędzimy
na zabawie w gry leśne.

Gra ćwicząca spostrzegawczość. Każde dziec-
ko otrzymuje liść (owoc) lipy, klonu, dębu itd.
Nauczyciel lub dziecko wyznaczone do prowa-
dzenia gry pokazuje przez chwilę jeden okaz i
chowa. Reszta dzieci wybiera ze swego zbioru
ten sam liść czy owoc i unosi w górę, na znak, że
dobrze rozeznało. Kto się pomyli, daje fant.

Gra ćwicząca pamięć wzrokową. Liść lub
owoc pokazany przez nauczyciela, lub prowa-
dzące grę dziecko rozeznac i zapisać jego naz-
wę. W tym celu dostają dzieci paski papieru
10 × 4 cm i piszą na wąskiej jego stronie każ-
dorazowo na hasło nauczyciela, czy nazwę drze-
wa, z którego pochodzi pokazywany liść, czy też
owoc. Gdy tak kilka nazw zapisano, wymienia
się kartki z sąsiadem i nauczyciel wymienia na-
zwy drzew, z których pochodziły kolejno poka-
zywane owoce czy liście. Kto się pomyli, daje
fant.

Gra ćwicząca uwagę: Echo w lesie.

Dzieci obierają sobie jakikolwiek wyraz
związany ze zjawiskami leśnymi, np. mech, ko-
nar, pień itd. Wyrazy te zgłaszają dziecku, któ-
re prowadzi grę. Dziecko to rozpoczyna po tym
opowiadanie i stara się zastosować usłyszane
wyrazy. Skoro taki wyraz padnie, winno dziec-
ko, które sobie uprzednio wyraz ten wybrało,
natychmiast słowo to powtórzyć, niby echo w le-
sie. Jeśli zapomni, daje fant.

Wykupywanie fantów w Dniu Lasu i O-
chrony Przyrody winno odbywać się także „sty-
lowo“. Zatem na pytanie: Co robić z tym fan-
tem co trzymam w ręce? padną takie odpowie-
dzi:

1. Zadeklamować wiersz Asnyka: Nie będę
cię rwała. Mł. Przyr. t. I, nr 9.
2. Odgadnąć co Jędrus przeszkrobał. Mł.
Przyr. t. I, nr 8 Humor.
3. Nazwać ptaka z okładki Mł. Przyr. t. I,
nr 1.
4. Nazwać ptaka z okładki Mł. Przyr. t. I,
nr 3.
5. Co to jest? Trzy litery w rzędzie ile to
drzew będzie? (Las).
6. Narysować na tablicy kształt liścia czy
owocu, który fałszywie nazwano. (Okaz
dać dziecku do ręki).
7. Przeprowadzić z dziećmi zabawę: Idzie
lisek koło drogi.
8. Przeprowadzić z dziećmi zabawę: Stary
niedźwiedź mocno śpi.
9. Przeprowadzić z dziećmi zabawę: Jawo-
rowe drzewo.
10. Przeczytać bajkę Jachowicza: Dąb umię-
rający (Mł. Przyr. Rok 11 nr 8).
11. Przeczytać Jak to bywa w lesie. (Ury-
wek z utworu Konopnickiej: W piwni-
czej izbie).
12. Pokazać jak zajączek skacze.

(Na podłodze rysuje się kredą koło,
przedzielone na cztery części. Dziecko
skacze na czubkach palców z jednej
przedziałki do drugiej i przyspiewuje:

Na góreczce siedzi zając
Nózczkami przybierając
I jabym tak przebierała,

Zebym takie nóżki miała

Jak zając.

(Staropolska zabawa dla dziewczynek według Gołębiowskiego).

13. Przeprowadzić grę: Ptaszki w lesie. (Mł. Przynr. rok 1 nr 3 str. 14).
14. Przeprowadzić grę: Ptasznik (Mł. Przynr. rok 1 nr 3 str. 14).

Po wykupieniu wszystkich fantów dzieci idą do domów i przychodzą później na wieczornicę, jeśli starsze klasy coś przygotowały.

Klasy 5 — 7 mają podczas pobytu w lesie inne zadanie:

1. Zbadać co kwitnie w lesie liściastym. Mł. Przynr. rok 1 nr 9 str. 13, nr 8 str. 11. (Uwaga: Nic nie zbierać, tylko rysować szczegóły i na miejscu zbiórki podzielić się wiadomościami. Gdy się pokaże, że „odkrycia“ warte są oglądania przez wszystkich, to nauczyciel całą klasę prowadzi na miejsce, gdzie stwierdzono występowanie takiego czy innego okazu).
2. Staraj się poznać drzewa w stanie bezlistnym. Mł. Przynr. rok 1 nr 6 str. 2, Mł. Przynr. rok 1 nr 7 str. 7, Mł. Przynr. rok 11 nr 4 str. 54.
3. Wytropić zrzutki i je odgadnąć. Mł. Przynr. rok 1 nr 3 str. 13.
4. Nazbierać materiału, aby w szkole urządzić okresowe wystawy — zagadki. Mł. Przynr. rok 1 nr 6 str. 15.
5. Zbadać jak opiekowano się zwierzyną w ciągu zimy. Mł. Przynr. rok 11 str. 67.
6. Odszukać najdrobniejsze drzewa w lesie. Określić ich gatunek i w przybliżeniu wiek. Mł. Przynr. rok 11 str. 71.
7. Zbadać czy kalendarzyk podany w Młodym Przyrodniku rok 1 nr 2 str. 14 odpowiada rzeczywistości.
8. Wykonać prace podane w punkcie 5—7 Na tropie przyrody. Zob. Mł. Przynr. rok 1 nr 2 str. 14.
9. Zbadać ściółkę leśną: skład, pulchność, próchnica, zwierzęta, wilgotność, rozgałęzienie korzeni). Najlepiej wykopać profil o wymiarach mniej więcej: szer. 20 cm, długość 50 cm, głębokość 50 cm.
10. Zbadać wpływ światła, wilgoci i wiatru na wygląd szatni roślinnej.

Wycieczka trwa około 5 — 6 godzin i wymaga jeszcze opracowania w szkole. Po południu lub wieczorem uroczystość szkolna poświęcona Dniu Lasu i Ochrony Przyrody.

Klasy gimnazjalne i licealne.

1. Młodzież bada mapę sztabową terenu i stara się odszukać miejscowości o nazwach przypominających las.

Przykład: na mapie sztabowej pas 38 słupek 25 Gniezno odszukano 20 takich miejscowości. Za-

chodzą tam nazwy urobione z wyrazu dąb 3 × grab 2 ×, brzoza 2 ×, las 2 ×, jawor, osika, wierzba, bor, drewno, smoła, żóraw, jarzab, kozioł, jeleń, niedźwiedz po jednym razie. Wniosek jasny, że teren ten pokrywał niegdyś las mieszany.

2. Zbadać siłę naświetlenia w lesie sosnowym, świerkowym, mieszanym. (Badania przeprowadza się za pomocą papieru fotograficznego, poddając go działaniu światła i licząc sekundy, aż do chwili zbrunatnienia papieru. Ostrożnie otwierać paczkę, aby nie naświetlić przed czasem).

3. Zbadać siłę naświetlenia w głębi lasu liściastego i na jego brzegach. (Dopiero w czerwcu znajdziemy różnicę).

4. Zbadać temperaturę powietrza lasu i sąsiedniej przestrzeni nie zalesionej. (Pole, łąka).

5. Zbadać temperaturę gleby w rozmaitych porach roku i dnia w lesie i przestrzeniach nie zalesionych.

6. Zbadać temperaturę wielkiego mrowiska.

7. Nazbierać rozmaitych owoców drzew i krzewów leśnych, doprowadzić do kiełkowania w domu i sporządzić sobie zielnik z siewek różnych gatunków.

8. Stwierdzić gatunki, które tworzą podszycie lasu i zbadać wpływ podszycia na glebę i klimat lasu. (Porównać wilgotność, pulchność gleby tam, gdzie nie ma podszycia i tam gdzie podszycie).

9. Zbadać znaczenie fauny dla życia lasu. (Odszukać kretowiny, otworki dżdżownic, mrowiska).

10. Wykonać pomiar wysokości i grubości największych drzew i określić w przybliżeniu ich wiek. Najprostszym sposobem oceniania wysokości drzew to sposób „harcerski“. Wysokość świerka oblicza się przez odmierzenie od podstawy na linii prostej, jakąś ilość metrów w kierunku poziomym, np. 8. W tym miejscu (B) wbijamy tyczkę B 2 pionowo w ziemię tak, żeby wystawała nad ziemią na pewną wysokość np. 2 m. Następnie idziemy dalej w tym samym kierunku poziomym tak długo, aż nie zobaczymy wierzchołka świerku i wierzchołka tyczki leżących na tej samej linii. W punkcie tym (C) zatrzymujemy się. Otrzymany tak stosunek $AC : Ax = BC : B 2$, z którego łatwo obliczyć Ax.

11. Stwierdzić uszkodzenia drzew powstałe na tle współbiedniactwa i na tle ingerencji człowieka.

12. Sfotografować specjalnie piękne partie lasu, okazałe drzewa, podpatrzone sceny z życia zwierząt w lesie.

Poza wycieczką do lasu zorganizować można w Dniu Lasu i Ochrony Przyrody gromadnie opatrzenie drzew przydrożnych i w sadach. (Paliaki, wiązanie, usuwanie oprzędów). Sadzenie młodych drzewek i zawieszanie skrzynek legowych winno się być ukończyć do połowy marca. Teraz można by jeszcze pomyśleć o przygo-

towaniu poidełek dla ptactwa, aby w lecie miały ptaszki dosyć wody do picia i kąpieli.

Projekty programów wieczornic-obchodów.

- I. Nasz Las. (Wieczornica poważna dla młodzieży starszej i dorosłych).
1. Chór. Szeroki las, St. Surzyński.
 2. Recytacja. Z Puszczy Jodłowej, St. Żeromski.
 3. Prześroczka lub objaśnienia rozmieszczonych na sali obrazów czy eksponatów flory leśnej z podkreśleniem nowoczesnych wymagań co do gospodarki i ochrony lasu. (Broszura Poznajmy las. — Gł. Komitet Dnia Lasu Warszawa).
 4. Deklamacja do wyboru:
 - Olbrzymy kniei — Pan Tadeusz — Ks. IV wiersz 1—41.
 - Matecznik — Pan Tadeusz — Ks. IV wiersz 479—565.
 - Wnętrze kniei — Pan Tadeusz — Ks. IV wiersz 46—76.
 - Grzyby — Pan Tadeusz — Ks. III wiersz 260—290.
 - Drzewa — J. Ejsmond (zob. Gałczyński Drzewa liściaste.
 - W piwnicznej izbie—Konopnicka, zwrotka 27 do końca.
 - Południe w lesie — Kruszevska.
 - W lesie — L. Staff
 - Niesiemy drzewom pozdrowienie — W. Smoła
 - Litania do Najśw. Panny — J. Ejsmond
 - Las — K. Tetmajer.
 5. Recytacje. Do wyboru:
 - Las gadał — J. Weissenhoff
 - Pochwała Puszczy — J. Ejsmond
 - Żyj wiecznie — St. Żeromski
 - Obrazek leśny — H. Sienkiewicz
 - Zwalili bór — Wł. St. Reymont
 - Z Księgi Ubogich — Jana Kasprowicza.
 6. Korowód: Kto zbudował ciebie lesie — C. Wolniewiczówna Kalina Ostoja, Poznań.
- II. Nasz Las. (Wieczornica dla dzieci).
1. Deklamacja — Akademia Lasu. Płomyk rok 19 nr 33.
 2. Obrazek sceniczny — W lesie — K. Brzozowski — Marysine Śpiewanki. Państw. Wyd. Ks. Lwów.
 3. Płas rytmiczny — Zasadzimy nowy las — A. Świerczyńska — Rok polskiego dziecka. Bibl. Polska Warszawa.
 4. Deklamacja — Pod lasem — Konopnicka — A. Galiński. Antologia 120 poetów Seipelt Łódź.
 5. Śpiew chórowy — Ptaszki w gaju świergotają — R. Heising. Cześć Polskiej ziemi, Poznań.
- III. Wiosna. (Uroczystość klasowa dla mniejszych dzieci).
1. Śpiew — Wiosna — Klonowski Teofil.
 2. Deklamacja — Z fragmentów wiosennych — Konopnicka.
 3. Rewia wiosenna — Deszczyk pada, słonko świeci — Kownacka Maria.
 4. Śpiew — Hej zakwitła nam wiosenka — Witwicki. Nasza Księgarnia Warszawa.

Literatura pomocnicza

przy organizowaniu uroczystości na Dzień Lasu i Ochrony Przyrody.

- E. Rikkenbach — Jak może młodzież chronić przyrodę. Państw. Rada Ochr. Przyr.
- Dr. M. Sokołowski — Nasz las. Nasza Księgarnia 1938.
- St. Żeromski — Puszcza jodłowa. Mortkowicz Warszawa.
- Br. Gałczyński — Drzewa liściaste, leśne i alejowe. Nakł. autora.
- Jan Kasprovicz — Księga Ubogich.
- L. Staff — Kwiatki św. Franciszka.
- J. Weysenhoff — Puszcza.
- A. Świerczyńska — Rok polskiego dziecka. Bibl. Pol. Warszawa.
- Praca zbiorowa — Poznajmy las. Gł. Kom. Dnia Lasu Warszawa.
- A. Galiński — Antologia 120 poetów. Seipelt Łódź.
- L. Krzemieniecka — Bajki niezapominajki. Nasza Ks. Warszawa.
- K. Brzozowski — Marysine śpiewanki. Pań. Wyd. Lwów.
- Cz. Wolniewiczówna — Kalina. Ostoja Poznań.

100.

Komunikat w sprawie zmiany delegatów powiatowych Państwowej Rady Ochrony Przyrody.

Na stanowiskach Delegatów Okręgowego Komitetu Ochrony Przyrody w Poznaniu na województwo pomorskie (Dz. Urz. Kurat. O. S. Pom. Nr 1/39 poz. 21) zaszły następujące zmiany osobowe:

odtąd na powiat kartuski: p. inż. Mościcki, nadleśniczy, Kartuzy;

na powiat tucholski p. inż. Kiedrowski, nadleśniczy, Wierzchlas;

na powiat wąbrzeski p. Wesołowicz Wojciech, nauczyciel państw. gimnazjum, Wąbrzeźno;

na powiat włocławski p. Czarnecki Paweł, nauczyciel państw. gimnazjum Ziemi Kujawskiej, Włocławek.

101.

Komunikat w sprawie zbierania i hodowli ziół leczniczych w szkołach.

Część naszego gospodarstwa narodowego pochłania rok rocznie wydatek na import z zagranicy ziół leczniczych, z których bardzo dużo gatunków rośnie w znacznych ilościach w naszym kraju w stanie dzikim, szczególnie na nieużytkach, a które jako skarb leczniczy i gospodarczy nie są wykorzystywane.

Zważywszy, że zbieranie i hodowla ziół leczniczych poza praktycznym uzupełnieniem lekcji przyrody może stać się również źródłem dochodów, Kuratorium zachęca do ich hodowli w ogródkach szkolnych celem propagowania znajomości ziół wśród dziatwy i młodzieży szkolnej.

Wszelkich informacji w powyższej sprawie udzielić może Spółdzielnia roślin leczniczych p. t. „Nasze Zioła“ w Grudziądzu, ul. Gen. Stachiewicza 39.

102.

Komunikat Komitetu Okręgowego Tow. Pop. Bud. Publ. Szk. Powsz. w sprawie unormowania pracy Kół Towarzystwa w Okręgu.

Zarządy Komitetów Obwodowych, Zarządy Kół Towarzystwa Popierania Budowy Publicznych Szkół Powszechnych, Dyrekcje Zakładów Średnich, Kierownictwa Publicznych Szkół Powszechnych w Okręgu.

I.

Ponieważ zachodzą częste jeszcze pomyłki w przekazywaniu kwot na konto Okręgu, Zarząd informuje, że Nr konta Okręgu w P. K. O. jest 214 720.

Zarząd prosi, aby przy przekazywaniu pieniędzy podać na odwrocie dokładny tytuł wpłaty. Wpłaty należy uskuteczniać na blankietach nadawczych P. K. O. koloru pomarańczowego, których każdą ilość dostarczy na podstawie zapotrzebowania Biuro Zarządu.

II.

Zamówienia na materiały wartościowe należy przysyłać wprost do Biura Zarządu (Toruń, Sienkiewicza 12). Bezpośrednie zamówienie w Biurze Zarządu ułatwi w dużym stopniu prace Okręgu i spowoduje natychmiastowe przesłanie zamówionych materiałów. Aby uniknąć wszelkich zwłok w realizacji zamówień, nie należy przysyłać ich do Okręgu za pośrednictwem Obwodów.

III.

Na podstawie okólnika Okręgu z dnia 19 maja 1938 r. Nr 421/38, polecił Zarząd Komitetu Okręgowego przesłać Okręgowi Poznańskiemu te wszystkie remanenty materiałów wartościowych, które Koła i Szkoły w tym czasie posiadały.

Na podstawie sprawozdań Kół za rok 1938, Zarząd stwierdził, że nie wszystkie Koła wykonały tego polecenia. Dowodem nie spełnienia tego polecenia są nadwyżki w remanentach materiałów wartościowych, których nie wykazują księgi Biura Zarządu, prowadzone na podstawie wysłanych w ub. roku materiałów wartościowych do Kół. Powstają w ten sposób różnice, które hamują prawidłowe funkcjonowanie księgowości Okręgu. W związku z tym Zarząd prosi, aby Koła, Zakłady i Szkoły Powszechnie, które posiadają jeszcze materiały wartościowe z byłego Okręgu Poznańskiego, przesyłały je do Biura Okręgu w Poznaniu (ul. Towarowa 23) w nieprzekraczalnym terminie do dnia 15 maja 1939 r. Równocześnie Zarząd prosi o podanie do wiadomości Okręgowi Pomorskiemu ogólnej cyfry przekazanych materiałów wartościowych, celem odnotowania ich w sprawozdaniach poszczególnych Kół. Zarząd prosi również Komitety Obwodowe o wykonanie polecenia, zawartego w piśmie Okręgu Poznańskiego z dnia 20 marca 1939 r. Nr K. O. B. II — 912/39.

IV.

Sprawozdania Kół za rok 1938 wykazują, że nie wszystkie Koła jeszcze rozumieją należycie poszczególne tytuły wpłat i zarachowania materiałów wartościowych. Zarząd wyjaśnia, że w rubryce „materiały wartościowe“, należy umieszczać tylko materiały stałe Koła, to znaczy cegiełki, legitymacje członkowskie, legitymacje uczestników, znaczki składowe, wywieszki i odznaki. W rubryce „przekazano ze sprzedaży materiałów wartościowych na rachunek Komitetu Okręgowego“, należy umieszczać **tylko kwoty uzyskane ze sprzedaży powyższych materiałów**. Nie należy w żadnym wypadku umieszczać w tej pozycji kwot z imprez, ofiar i innych tytułów. Nie należy również wykazywać w sprawozdaniach Kół znaczków na świadectwa szkolne, którymi obciąża się nie Koło lecz Kierownictwo

Szkoły. Sprzedaż materiałów wartościowych w okresie Tygodnia Szkoły Powszechnej (żetony, chorągiewki, nalepki i t. p.) również ma swoje odrębne konto, którego nie należy mieszać ze sprzedażą materiałów stałych Koła.

Celem uniknięcia pomyłek winny poszczególne Koła podawać w sprawozdaniach swój Nr Koła, nadany przez Komitet Obwodowy. W większych ośrodkach miejskich należy prócz Nr Koła podać jeszcze dokładną nazwę szkoły, przy której Koło istnieje.

Zarząd zaznacza, że negatywne sprawozdania Kół również obowiązują.

Na podstawie dotychczas przeglądniętych sprawozdań Kół, Zarząd stwierdził, że niektóre Zarządy Kół pracują mało wydajnie i niesystematycznie. Dużo potrzeby szkolnictwa powszechnego w naszym Okręgu wymagają szczególnie intensywnej akcji, która przede wszystkim winna uwidocznic się w stałej i systematycznej sprzedaży materiałów wartościowych. Koła nie powinny ograniczać się tylko do jednorazowego wysiłku w okresie Tygodnia Szkoły Powszechnej, lecz przez umiejętne podejście do społeczeństwa, winny powiększać grono członków i zwiększać tym samym stałe dochody Towarzystwa.

Niedokładna praca pewnej ilości Kół występuje szczególnie w błędnych zestawieniach (sprawozdaniach) Kół. Dlatego Zarząd Komitetu Okręgowego, na podstawie § 30 Statutu Towarzystwa, będzie dokonywał w ciągu roku lustracji wszystkich Kół w Okręgu.

Lustracja Kół, poza zbadaniem spraw organizacyjnych, obejmie przede wszystkim dział kasowy i rachunkowy Kół. Lustracja będzie przeprowadzana systemem protokółarnym przy tym, protokół będzie sporządzony w 3 egzemplarzach tak, że po 1 egzemplarzu protokołu otrzymają: Zarząd Koła, Komitet Obwodowy i Zarząd Komitetu Okręgowego.

W sprawie lustracji Kół, Zarząd wyda jeszcze w najbliższym czasie specjalne rozporządzenie.

V.

Ponieważ zachodzą częste wypadki, że przy zwrocie materiałów wartościowych, przesyłki nie dochodzą do Okręgu, dlatego Zarząd poleca przysyłać odtąd materiały wartościowe listem poleconym.

Dowód nadania listu poleconego należy przechować w aktach Koła.

Zarząd zwraca uwagę, że wszelkie zwroty materiałów wartościowych, jak również reklamację, należy kierować bezpośrednio do Biura Zarządu Komitetu Okręgowego w Toruniu.

VI.

W wyścigu ofiarności na rzecz rozbudowy sieci szkolnictwa powszechnego nie wszystkie szkoły średnie wykazują należyte zrozumienie. Jak z poniższego zestawienia wynika, istnieje bardzo duża rozpiętość w akcji na rzecz Towarzystwa: z jednej strony mamy Miejskie Katolickie Liceum i Gimnazjum ż. w Bydgoszczy, które może poszczycić się bardzo okazałą kwotą 2.211,75 zł, z drugiej strony istnieje cały szereg zakładów, które wpłaciły zaledwie kilkadziesiąt złotych, a są i takie zakłady, które nie przejawiają żadnej działalności.

Na ogólną kwotę 134.879,30 zł, uzyskaną w roku 1938 ze sprzedaży materiałów wartościowych (bez znaczków na świad. szkolne), ofiar i Tygodnia Szkoły Powszechnej, udział szkolnictwa średniego wyraża się kwotą 13.060,58, czyli 9,6%.

Jest to wobec możliwości szkół średnich, stosunek dość ujemny, dlatego Zarząd Komitetu Okręgowego apeluje gorąco, aby w bieżącym roku stosunek ten uległ korzystniejszej zmianie.

Wpłaty szkół średnich ogólnokształcących i zawodowych w Okręgu w roku 1938.

L. p.	Nazwa i miejscowość	W p ł a t y			Razem zł
		za mat. wart. legit. znaczki cegiełki zł	z V Tygo- dnia Szkoły Powsz. zł	Inne zł	
1	Miej. Kat. Lic. i Gimn. Żeńskie Bydgoszcz	1.013,10	1.166,—	32,65	2.211,75
2	I Państw. Lic. i Gimn. Piłsudskiego Bydgoszcz	405,—	482,80	—	887,80
3	Państw. Lic. i Gimn. Świecie	366,20	119,78	17,10	503,08
4	Państw. Gimn. im. Łukasiewicza Skepe	434,—	38,80	—	472,80
5	Pryw. Lic. i Gimn. z niem. jęz. nauczania im. Goethego Grudziądz	383,05	28,95	—	412,—
6	Pryw. Lic. i Gimn. T. S. S. Męsk. Gdynia	237,—	—	135,—	372,—
7	II Państw. Lic. i Gimn. im. Konopnickiej Włocławek	309,35	44,50	—	353,85
8	Państw. Lic. i Gimn. im. Traugutta Lipno	299,50	41,50	—	341,—
9	Państwo. Lic. i Gimnazjum Brodnica	334,—	—	—	334,—
10	II Państw. Lic. i Gimn. Ż. im. Kr. Jadwigi Toruń	250,10	70,40	—	320,50
11	Miej. Szkoła Przem.-Handl. Inowrocław	255,80	—	40,30	296,10
12	Pryw. Lic. i Gimn. Koed. z niem. jęz. nauczania Bydgoszcz	140,90	153,60	—	294,50
13	Państw. Lic. i Gimn. im. Kasprowicza Inowrocław	237,35	52,50	—	289,85
14	Koed. Gimn. Kup. Izby Przem.-Handl. Gdynia	282,—	—	—	282,—
15	Pr. Liceum i Gimn. Ż. im. Curie-Skłodowskiej Bydgoszcz	120,—	146,—	—	266,—
16	Pr. Lic. i Gimn. Ż. im. Konopnickiej Inowrocław	215,55	49,06	—	264,61
17	M. Koed. Gimn. Kupieckie Bydgoszcz	74,—	184,15	—	258,15
18	Państw. Pedagogium Toruń	113,50	30,50	99,30	243,30
19	I Państw. Lic. i Gimn. im. Kopernika Filia Toruń	138,62	50,—	—	188,62
20	Państw. Lic. i Gimn. im. Sobieskiego Wejherowo	179,50	7,—	—	186,50

L. p.	Nazwa i miejscowość	W p ł a t y			Razem
		za mat. wart. legit. znaczki ki członk. cegiełki zł	z V Tygo- dnia Szkoły Powsz. zł	Inne zł	
21	I Państw. Lic. i Gimn. Ż. Kupieckie Włocławek	122,65	49,80	—	172,45
22	Państw. Szkoła Przemysłowa Bydgoszcz	35,60	133,—	—	168,60
23	P. Gimn. Ż. im. M. Curie-Skłodowskiej Grudziądz	141,—	26,50	—	167,50
24	II Państw. Gimn. im. J. Sobieskiego Grudziądz	133,30	33,40	—	166,70
25	Państw. Lic. Pedag. Bydgoszcz	—	164,73	—	164,73
26	Państw. Lic. i Gimn. im. Bolesława Krzywoustego Nakło	149,35	13,50	—	162,85
27	II Państw. Gimn. Chełmno	133,85	18,30	—	152,15
28	Pr. Lic. i Gimn. OO. Redemptorystów Toruń	136,20	12,20	—	148,40
29	Państw. Lic. Pedag. Inowrocław	94,35	53,40	—	147,75
30	Państw. Lic. Rolnicze Bydgoszcz	73,15	68,50	—	141,65
31	M. Lic. i Gimn. M. im. Konopnickiej Bydgoszcz	139,20	—	—	139,20
32	Pr. Gimn. Kraw. Z. T. P. P. Z. K. Bydgoszcz	40,07	18,20	71,90	130,17
33	P. Lic. i Gimn. im. Bisk. Bandurskiego Nowe Miasto	58,70	—	68,20	126,90
34	Pr. Lic. i Gimn. Ż. T. G. Ż. Brodnica	124,—	—	—	124,—
35	II Państw. Lic. i Gimn. im. Marii Piłsudskiej Grudziądz	122,95	—	—	122,95
36	Państw. Lic. i Gimn. Tuchola	121,20	—	—	121,20
37	III Państw. Gimn. z niem. j. naucz. Toruń	105,90	14,40	—	120,30
38	Państw. Lic. i Gimn. im. J. Wybickiego Kościerzyna	57,80	15,75	44,20	117,75
39	Pr. Lic. i Gimn. im. Piusa X Włocławek	99,—	18,50	—	117,50
40	Pr. Lic. i Gimn. M. Stolicy Biskupiej Pelplin	113,20	—	—	113,20
41	Koed. Lic. Handl. Izby P.-H. Bydgoszcz	—	102,90	—	102,90
42	Pr. Lic. i Gimn. M. im. Ks. Długosza Włocławek	47,—	54,40	—	101,40

L. p.	Nazwa i miejscowość	W p ł a t y			Razem
		za mat. wart. legit. znaczki ki członk. cegiełki zł	z V Tygo- dnia Szkoły Powsz. zł	Inne zł	
43	I Państw. Lic. i Gimn. Tczew	90,—	—	—	90,—
44	Publ. Szk. Przysp. Roln. P. Zw. Samorz. St. Brześć	78,35	10,30	—	88,65
45	Pryw. Lic. i Gimn. M. Tow. Salezjanów Aleksandrów	43,80	35,90	—	79,70
46	Pryw. Lic. i Gimn. Ż. SS. Urszulanek Koń- cierzyzna	65,85	11,75	—	77,60
47	Państw. Liceum Pedag. Grudziądz	44,—	30,06	—	74,06
48	Państw. Szk. Rzem. Przem. Włocławek	49,50	17,60	—	67,10
49	Pryw. Gimn. i Lic. Koed. Gm. Żyd. Włoc- ławek	44,50	21,80	—	66,30
50	Koed. Gimn. Kup. Izby P.-H. Toruń	58,42	6,70	—	65,12
51	Pr. Lic. i Gimn. Ż. SS. Urszulanek Gdynia	—	—	53,46	53,46
52	Pr. Gimn. Ż. SS. Urszulanek Włocławek	—	21,50	30,—	51,50
53	Ż. Szk. Zaw. Gosp. P. I. Rz. Grudziądz	35,70	10,80	—	46,50
54	Szk. Roln. M. Izby Roln. Bydgoszcz	45,—	—	—	45,—
55	I Państw. Lic. i Gimn. im. M. Kopernika Toruń	—	45,—	—	45,—
56	Państw. Gimn. Mechan. Włocławek	—	35,10	—	35,10
57	I Państw. Lic. i Gimn. M. Kr. Jadwigi Chełmno	20,—	10,—	—	30,—
58	Państw. Lic. Budowlane Toruń	22,40	7,40	—	29,80
59	Państw. Gimn. Krawieckie Toruń	—	28,90	—	28,90
60	II Państw. Lic. i Gimn. im. Marsz. Śmigł- go-Rydza Bydgoszcz	—	28,60	—	28,60
61	Państw. Koed. Gimn. Kup. Włocławek	—	26,—	—	26,—
62	Państw. Gimn. Rolnicze Grudziądz	—	24,45	—	24,45
63	Gimn. Kup. Tow. Śr. W. H. Brodnica	24,—	—	—	24,—
64	Pr. Gimn. M. Stow. Spółdz. Szk. Śr. Toruń	—	23,30	—	23,30
65	I Państw. Lic. i Gimn. im. B. Chrobergo Grudziądz	—	18,35	—	18,35

L. p.	Nazwa i miejscowość	W p ł a t y			Razem zł
		za mat. wart. legit. znaczki ki członk. cegiełki zł	z V Tygo- dnia Szkoły Powsz. zł	Inne zł	
66	Państw. Lic. i Gimn. Wąbrzeźno	—	16,45	—	16,45
67	Koed. Gimn. Kup. I. Przem.-Handl. Gru- dziądz	—	16,28	—	16,28
68	Pr. Gimn. Koed. im. Żeromskiego Gru- dziądz	—	15,50	—	15,50
69	Pr. Szk. Przysp. w Gosp. Rodz. Świecie	3,20	12,20	—	15,40
70	Pryw. Gimn. M. P. Tow. Szk. Bydgoszcz	—	13,40	—	13,40
71	Państw. Lic. i Gimn. Starogard	—	13,30	—	13,30
72	Pr. Gimn. Ks. Pallotynów Chełmno	—	11,—	—	11,—
73	Miej. Gimn. Koed. Lubawa	—	8,—	—	8,—
74	Pryw. Koed. Szk. Prz. Kup. A. Bergera Toruń	—	7,90	—	7,90
75	Państw. Lic. Pedag. Wejherowo	—	7,50	—	7,50
76	M. Szk. Przysp. w Gosp. Rodz. Chojnice	4,50	—	—	4,50
77	Pr. Lic. i Gimn. M. Tow. Słowa Bożego Górna Grupa	—	—	4,20	4,20
78	Państw. Lic. i Gimn. Chojnice	—	—	—	—
79	Państw. Lic. i Gimn. Tczew	—	—	—	—
80	Miejsk. Gimn. Koed. Chełmża	—	—	—	—
81	Miejsk. Lic. i Gimn. Ż. Chojnice	—	—	—	—
82	Pryw. Gimn. Z. T. S. Śr. Gdynia	—	—	—	—
83	Pryw. Lic. i Gimn. M. OO. Jezuitów Gdyni- nai	—	—	—	—
84	Miejsk. Gimn. Koed. Gniew	—	—	—	—
85	Miejsk. Gimn. Koed. im. Sienkiewicza Kar- tuzy	—	—	—	—
86	Pr. Gimn. Koed. Tow. Kult.-Ośw. Radzie- jów	—	—	—	—
87	Pr. Gimn. Koed. Tow. Szk. Śr. Rypin	—	—	—	—
88	Pr. Gimn. Z. P. T. Szk. Pow. St. Urz. Toruń	—	—	—	—

L. p.	Nazwa i miejscowość	W p ł a t y			Razem
		za mat. wart. legit. znaczki ki członk. cegiełki zł	z V Tygo- dnia Szkoły Powsz. zł	Inne zł	
89	Pr. Lic i Gimn. Zgr. SS. Zmartwychwsta- nia Pańskiego Wejherowo	—	—	—	—
90	Państw. Koed. Gimn. Kup. Chojnice	—	—	—	—
91	Liceum Mech. Grudziądz	—	—	—	—
92	Koed. Liceum Handl. Toruń	—	—	—	—
93	Państw. Szkoła Morska Gdynia	—	—	—	—
94	Miej. Liceum Dietet. Inowrocław	—	—	—	—
95	Miej. Koed. Gimn. Kup. Inowrocław	—	—	—	—
96	Szk. Rzem. im. Marsz. Piłsudskiego Alek- sandrów	—	—	—	—
97	Szk. Przysp. w Gosp. Rodz. Bydgoszcz	—	—	—	—
98	Pryw. Kursy Gosp. Domow. SS. Zmartw. Pańskiego Brusy	—	—	—	—
99	Pryw. Gimn. Męsk. Gdynia	—	—	—	—
100	Pryw. Gimn. Kraw. Ż. Gdynia	—	—	—	—
101	Pryw. Szkoła Przysp. w Gosp. Rodz. Gdy- nia	—	—	—	—
102	Pryw. Szk. Kraw.-Biel. Grudziądz	—	—	—	—
103	Pryw. Szk. Przysp. w Gosp. Rodz. Gru- dziądz	—	—	—	—
104	Pryw. Szkoła Mlecz. Ż. Szafarnia	—	—	—	—
105	Pryw. Koed. Gimn. Kup. Tczew	—	—	—	—
106	Pryw. Gimn. Mechan. Tczew	—	—	—	—
107	Pryw. Koed. R. Szk. Prz. Kup. Białośliwie	—	—	—	—
108	Pryw. Koed. R. Szk. Prz. Kup. Nieszawa	—	—	—	—
Razem :		8.461,71	3.936,96	592,11	12.990,78

Toruń, dnia 29 marca 1939 r.

Sekretarz:

(—) *Dr Wł. Sperczyński*

Prezes:

(—) *Dr Antoni Ryniewicz*

103.

Komunikat Zarządu Głównego Ligi Morskiej i Kolonialnej w sprawie konkursu kolonialnego dla młodzieży szkolnej.

Z okazji „Dni Kolonialnych“ LMK organizuje wielki konkurs dla młodzieży (dostępny dla dziewcząt i chłopców). Konkurs ten ma na celu pogłębienie zainteresowania młodzieży sprawami kolonialno-surowcowymi. Udział w konkursie może wziąć młodzież szkolna wszelkiego typu szkół powszechnych, gimnazjów i liceów.

Dla każdego rodzaju szkół jest dostosowany odpowiedni poziom zadań konkursowych.

Zadania konkursowe.

I. Zadanie konkursowe dla młodzieży szkół powszechnych oraz I i II klasy gimnazjów:

Zrób model osiedla kolonisty polskiego: w Ameryce Północnej lub Południowej albo w Afryce. Wykonaj model ten w ten sposób, aby można było poznać, jak wygląda takie osiedle (dom mieszkalny wraz z otoczeniem, rośliny w ogrodzie i na polu, narzędzia rolnicze, zwierzęta itd.). Materiał i wielkość modelu dowolne.

II. Zadanie konkursowe dla młodzieży gimnazjalnej klas III i IV:

Gdyby to od ciebie zależało, to gdzie wybrałbyś kolonię dla Polski i jak wielką?

Odpowiedź powinna być uzasadniona wszechstronnie i objaśniona odpowiednimi mapami i wykresami i brać pod uwagę możliwość uzyskania danego terenu.

III. Zadania konkursowe dla młodzieży licealnej:

Jakie zamorskie surowce są niezbędne dla obrony kraju? Jak można rozwiązać sprawę zdobycia dla Polski tych surowców?

Odpowiedź powinna być odpowiednio umotywowana i poparta danymi liczbowymi.

Przy rozwiązywaniu powyższych zadań należy się posługiwać: podręcznikami szkolnymi (geografii), rocznikami miesięczników „Morze“, „Morze i Kolonie“, kwartalnikiem „Sprawy morskie i kolonialne“, „Rocznikiem morskim i kolonialnym“, atlasami geograficznymi i innymi tego rodzaju wydawnictwami dostępnymi dla młodzieży.

Prace konkursowe w dowolnym układzie i objętości należy nadsyłać **do dnia 25 kwietnia 1939 r.** bezpośrednio pod następującym adresem: **Główny Komitet „Dni Kolonialnych“**, Warszawa, ul. Widok 10. Rozstrzygnięcie konkursu nastąpi do dnia 25 maja 1939 r.

Prace nadesłane po terminie nie mogą brać udziału w konkursie.

Do każdej pracy należy dołączyć zaświadczenie szkoły (Dyrekcji, Kierownika lub opiekuna Koła Szkolnego LMK), stwierdzające, iż

praca została wykonana samodzielnie. Prace zespołowe są dopuszczalne, ale tylko uczniów tej samej klasy. Należy wtedy podać wszystkie nazwiska wykonawców.

Nagrody za prace wyróżnione w konkursie.

A. dla młodzieży szkół powszechnych oraz I i II klasy gimn.:

I nagroda — udział w obozie nad jez. Żarnowieckim.

II nagroda — wycieczka nad morze.

III nagroda — atlas lub książka.

B. dla młodzieży III i IV klasy gimnazjum.

I nagroda — rejs na s. j. Zawisza Czarny

II nagroda — udział w kursie żeglarskim nad jez. Narocz.

III nagroda — atlas lub książka.

C. dla młodzieży licealnej.

I nagroda — rejs na s. j. Zawisza Czarny.

II nagroda — 3-dniowa wycieczka morska na m/s „Piłsudski“ lub m/s „Batory“.

III nagroda — udział w kursie żeglarskim nad morzem.

IV nagroda — atlas lub książka.

UWAGA: w zależności od ilości i wartości nadesłanych prac przewiduje się dodatkowo nagrody, zwłaszcza III dla szkół powszechnych i gimnazjów oraz IV dla liceów.

Prace nadesłane na konkurs nie będą zwracane.

104.

Komunikat w sprawie Pierwszej Pomorskiej Wystawy Szkolnej Ligi Morskiej i Kolonialnej w Toruniu.

W dniach 18 i 19 maja odbędzie się w Toruniu Ogólnopolski Zjazd Delegatów Ligi Morskiej i Kolonialnej.

Z okazji tego Zjazdu Okręgowa Sekcja Młodzieżowa LMK organizuje Pierwszą Pomorską Wystawę Szkolną LMK od 18 maja do 30 maja 1939 r. w hali powystawowej w Toruniu.

Celem i zadaniem Wystawy ma być zgromadzenie wszystkich dotychczasowych prac z dziedziny modelarstwa, rysunków, obrazów i prac piśmiennych wykonanych przez szereg lat w Kołach Szkolnych pod hasłem Morze i Pomorze, wykazanie się dotychczasowym dorobkiem przed społeczeństwem pomorskim i przed-

stawicielami LMK z całej Polski. Równocześnie Wystawa ma stanowić dla młodzieży zachętę do pracy na przyszłość.

Podając powyższe do wiadomości na podstawie pisma Zarządu Okręgu Pomorskiego Ligi Morskiej i Kolonialnej z dnia 16 marca 1939 r. L. dz. 524/39 Kuratorium prosi Dyrekcje i Kierownictwa szkół o zachęcanie młodzieży, zgromadzonej w Szkolnych Kołach L. M. K. do wzięcia czynnego udziału w organizowanej Wystawie. (Nr O — 9601/39).

105.

Komunikat w sprawie czasopisma „Rysunek w Szkole“.

Zespół nauczycieli rysunków w Wilnie przystąpił do wydawania czasopisma poświęconego dydaktyce tego przedmiotu p. t. „Rysunek w Szkole“ pod redakcją Kierownika Ogniska Metodycznego Rysunków p. Józefa Bodzińskiego.

Kuratorium poleca wydawnictwo to uważać nauczycieli rysunków w Okręgu. Prenumerata roczna za 4 zeszyty wynosi 8 zł. Adres: Wilno, ul. Mała Pohulanka 7. Konto P. K. O. 701.062. (Nr II — 7675/39).

106.

Komunikaty Związku Nauczycielstwa Polskiego

1.

Komisja Pracy Doświadczalnej w Szkołach Ogólnokształcących.

Przy Wydziale Pedagogicznym Związku Nauczycielstwa Polskiego została utworzona Komisja Pracy Doświadczalnej. Przewodnictwo Komisji objął kol. Jan Bednarz. Do współpracy w Komisji zostali zaproszeni teoretycy wychowania i nauczania oraz szereg praktyków i realizatorów nowej polskiej szkoły. Zadaniem Komisji będzie otoczenie specjalną opieką inicjatywy nauczycielstwa oraz jego twórczej pracy doświadczalnej.

W związku z tym Komisja zajmuje się przede wszystkim rejestrowaniem wszelkich cieka-

wych poczynąń szkoły polskiej różnych typów i stopni w zakresie nowoczesnych metod i form wychowawczo-dydaktycznych, organizacji szkoły, organizacji współpracy ze środowiskiem, nowoczesnego urzędnictwa i wyposażenia szkoły, wychowania organizacyjnego młodzieży szkolnej oraz jej przysposobienia obywatelskiego.

Komisja nawiąże kontakt ze szkołami i nauczycielstwem, które próbuje własnych sił, i będzie te wysiłki wspomagała drogą porad, informacji oraz współpracy instruktorskiej. Komisja Pracy Doświadczalnej będzie organizowała specjalne konferencje, kursy, odczyty, wycieczki pedagogiczne i naukowe dla nauczycieli, którzy próbują własnych sił — celem pogłębienia ich wiedzy fachowej i zaznajamiania z najnowszymi zdobyczami wychowawczo-dydaktycznymi i organizacyjnymi szkoły polskiej i obcej.

Zbrane materiały ogłaszać będzie Komisja drukiem w czasopismach pedagogicznych, w pierwszym rzędzie w „Ruchu Pedagogicznym“.

Na kongresach pedagogicznych będzie Komisja ujawniała polski dorobek pracy doświadczalnej w formie pokazu prac uczniowskich i nauczycielskich oraz referatów naukowych, oświetlających nowe ciekawsze poczynania polskiej szkoły.

Komisja przystąpi również do gromadzenia zbiorów, które będą zawierały charakterystyczne prace indywidualne i zbiorowe uczniów, organizacji szkolnych i rad pedagogicznych, projekty, fotografie, albumy oraz modele — wzory nowoczesnych budynków, mebli szkolnych oraz urzędnictwa i wyposażenia szkół.

Komisja Pracy Doświadczalnej zdaje sobie sprawę z tego, że polski nauczyciel jest twórczy. Tworzy nowe formy i metody oraz umiejętności je przystosowuje do nowej polskiej rzeczywistości. Nauczyciel polski nie lubi jednak najczęściej utrwalać tego na piśmie, rejestrować, nazywać. Nic też dziwnego, że wiele ciekawych poczynąń ginie dotąd bez śladu i nikt o nich nie wie, nikt z nich nie korzysta. Otóż w imię dobra szkoły polskiej i jej przyszłości Komisja prosi wszystkich Kolegów Nauczycieli i Kierowników (szkół powszechnych, specjalnych, przedszkoli i średnich ogólnokształcących), którzy w poczynaniach swoich doszli do czegoś, czym warto się podzielić z ogółem nauczycielstwa, by nadesłali odpowiedzi na następujące pytania:

1. Typ, rodzaj szkoły, stopień organizacyjny, dokładny adres (przedszkole, powszechna publiczna, prywatna, specjalna, I, II, III stopień, zakład wychowawczy, szkoła ćwiczeń, gimnazjum państwowe, prywatne, liceum państwowe, prywatne, pedagogium).
2. Jakich poczynąń szkoła dokonała w dziedzinie wychowawczo-naukowej i organizacyjnej szkoły i nauki szkolnej oraz współpracy ze środowiskiem (charakterystyka tych poczynąń).

3. Jaka metodę i kierunek nauczania szkoła stosuje w całej szkole, w poszczególnych klasach i przedmiotach?
4. Jak zorganizowane jest wzajemne współdziałanie i współżycie uczniów, nauczycieli i rodziców?
5. Jakie jest wyposażenie szkoły w lokal, sprzęt, pomoce i środki naukowe (opis orientacyjny).
6. Opisać formy zadawania szkolnego, prace domowe ucznia, kontrolę i formę egzekutywy pracy i postępowania ucznia.
7. Jaki jest stosunek szkoły do nowego programu?
8. Jakie są zamierzenia szkoły w związku z realizacją nowoczesnych metod naukowo-wychowawczych? Opisać również trudności.
9. Jakie ciekawsze dokumenty pracy i życia poszczególnych uczniów, klas, organizacji uczniowskich i grona nauczycielskiego szkoła posiada oraz co z tych prac szkoła może, lub będzie mogła Komisji Pracy Doświadczalnej zaoferować do gromadzonych zbiorów, względnie wypożyczyć na okres Kongresu (Wystawy)?
10. Inne prace szkoły oraz uwagi, wnioski, życzenia pod adresem Komisji Pracy Doświadczalnej nie objęte powyższymi pytaniami.
11. Imię i nazwisko wypełniającego.

Odpowiedzi w formie gruntownych informacji, nadających się do opracowania lub w formie gotowego sprawozdania-referatu nadającego się do druku oraz wszelkie prośby, życzenia, zapytania należy kierować pod adresem: **Zarząd Główny Z. N. P., Komisja Pracy Doświadczalnej Wydziału Pedagogicznego, Warszawa, ul. Smulikowskiego 4.**

2.

Komunikat Instytutu Pedagogicznego Z. N. P.

1. Zatwierdzenie statutu.

Decyzją z dnia 22 lutego 1939 r. zawartą w piśmie Nr II P — 1041/39, zatwierdził Pan Minister W. R. i O. P. Statut Instytutu Pedagogicznego Z. N. P. w/g tego Statutu plan studiów, jak też roczne programy szczegółowe oraz regulaminy studiów i egzaminów, jak również dyrektora, wicedyrektora i prelegentów Instytutu zatwierdza Minister W. R. i O. P. Liczbę miejsc na I roku studiów ustala corocznie Minister W. R. i O. P.

2. Egzaminy końcowe.

Do egzaminu końcowego przystąpić mogą słuchacze Instytutu po odbyciu skutecznych, co

najmniej czteroletnich studiów. Egzaminy końcowe odbywać się będą przed Komisją Egzaminacyjną powołaną przez Ministra W. R. i O. P., przy czym dyplomy wydawane przez tę Komisję równoznaczne będą z dyplomami wydawanymi przez Państwowy Instytut Nauczycielski.

Pierwszy egzamin przed Komisją Egzaminacyjną, powołaną przez Ministra W. R. i O. P., odbędzie się w czerwcu br.

3. Zapisy.

Na I rok studiów przyjęty może być każdy czynny nauczyciel publicznej szkoły powszechnej posiadający świadectwo egzaminu końcowego z Wyższego Kursu Nauczycielskiego, dyplom Pedagogium lub innego równorzędnego zakładu naukowego. Pierwszeństwo w razie nadmiernej liczby kandydatów mają przy równych kwalifikacjach członkowie Z. N. P.

Zgłoszenia na r. szk. 1939/40 przyjmowane będą do dn. 15 kwietnia rb. Formularze podań i druki informacyjne wysyła Wydział Pedagogiczny. Z. N. P. Warszawa, ul. Smulikowskiego 4. Opłaty za naukę wynoszą od r. 1939/40 zł 150,— rocznie.

107.

Komunikat w sprawie Targów Meblowych w Nowem.

W czasie od 25 czerwca do 9 lipca 1939 r. odbędą się w Nowem nad Wisłą II Targi Meblowe, których celem jest propagowanie rodzimej wytwórczości rzemiosła meblarskiego.

Z uwagi na cel gospodarczy powyższej imprezy oraz z uwagi na to, że Nowe jest godną zwiedzenia miejscowością turystyczną, Kuratorium zaleca Dyrekcjom i Kierownictwom szkół, szczególnie zawodowych urządzenie zbiorowych wycieczek młodzieży szkolnej. O dniu przybycia wycieczki należy uprzednio zawiadomić Komitet Targów (zaleca się dni powszednie). Nowe leży na szlaku kolejowym Bydgoszcz — Tczew z koleją dojazdową z Twardej Góry. Wycieczki mogą również korzystać z żeglugi wodnej na Wiśle.

108.

WYKAZ DZIEŁ

nabytych przez Okręgową Bibliotekę Pedagogiczną
Kuratorium O. S. Pom.

Pedagogika, dydaktyka, metodyka.

- Adler A.** Sens życia. Kraków (b. r.) s. 249 1863
— Wiedza o życiu. W-wa (b. r.) s. 284 1846
- Falski M.** Kwestie podstawowe w organizacji szkolnictwa powszechnego. Cz. 1. Powszechne nauczanie. W-wa 1936 s. 92 4405
— Środowisko społeczne młodzieży, a jej wykształcenie. W-wa 1937 s. 100 4403
- Grabski Wł.** Kultura wsi polskiej i nauczanie powszechne. W-wa s. 64 1819
- Halpern I.** Systemat pedagogiczny Jana Śniadeckiego. W-wa 1920 s. 112 1838
- Hessen S.** Szkoła i demokracja na przełomie. W-wa 1938 s. 499 1840
- Jasiński W.** O katolicką pedagogikę w Polsce. Katowice 1938 s. 111 1908
— O katolicką szkołę w Polsce. Pozn. 1938 s.160 1841
- Krystosik J.** Katechetyka w szkole powszechnej. Pozn. 1938 s. 158 1843
- Mittek Fr.** Zasady organizacji pracy w szkołach powszechnych dostosowane do statutu publicznych szkół powszechnych i nowych programów nauki. W-wa 1938 s. 371 1845
- Nauczyciele w liczbach. Liczebność, cechy osobowe, zatrudnienie, uposażenie. 1935/6. W-wa 1938 s. 199 4413
- Suchodolski B.** Wychowanie moralno-społeczne. W-wa 1936 s. 79 1873
- Truchim St.** Szkolnictwo bułgarskie. W-wa 1937 s. 25 4411
— Szkolnictwo rumuńskie. W-wa 1937 s. 221 4410
- Wittlinowa H.** Atlas szkolnictwa wyższego. W-wa s. 59 4402

Szkolnictwo specjalne.

- Benni T.** Czytanie z ust dla głuchoniemych w wieku późniejszym w świetle psychologii i fizjologii mowy. W-wa 1937 s. 28 1204
- Głuska L. Goryński L.** Wykaz zakładów specjalnych dla dzieci i młodzieży. W-wa 1938 s. 28 1536

- Grzegorzewska M.** Głuchociemni. W-wa 1928 s. 43 1578
— Iloraz inteligencji w skali Bineta i jego znaczenie diagnostyczne. W-wa 1925 s. 28 1483
— Niewidomi, którzy odzyskali wzrok. W-wa 1927/28 s. 8 1584
— Opieka wychowawcza nad dziećmi niewidomymi i głuchociemnymi. W-wa 1930 s. 91 1575
— Struktura wyobrażeń surogatowych u niewidomych. W-wa 1927 s. 16 1583
— Struktura psychiczna t. zn. „Zmysłu przeszkód”. W-wa 1925 s. 11 1585
— Wyobrażenia wzrokowe u niewidomych. W-wa 1926 s. 10 1594
- Hellman J.** Szkoły i zakłady dla dzieci anormalnych jako kwestia społeczna oraz projekt sieci szkół na terenach Rzplitej w związku z materiałami statystycznymi. W-wa 1921 s. 38 1295
- Włostowski K., Rysiński S.** Głuchoniemi w Rzeczypospolitej Polskiej. W-wa 1930 s. 31 1589

Zagadnienia społeczne.

- Chromecki T.** Autorytatywne państwo korporacyjne Mussoliniego. W-wa 1938 s. 221 1860
- Fodor M. W.** Na południu od Hitlera. Lw. (b.r.) s. 480 1851
- Górski A.** Niepokój naszego czasu. W-wa 1938 s. 314 1844
- Honowski F.** Prawno-polityczne dążenia wsi polskiej na tle literatury ludowej. Rok 1918—1938, W-wa 1939 s. 248 1870
- Iwasiewicz J.** Znaczenie cukrownictwa dla życia gospodarczego Polski. Odczyt popularny dla szkół handlowych i rolniczych zrzeszeń pracowniczych, świetlic żołnierskich i t. p. W-wa 1938 s. 40 1812
- Kisielewski J.** Ziemia gromadzi prochy. Pozn. (b. r.) s. 501 1872
- Ludwig E.** Nil. Życiorys rzeki. T. 1—2. Lw. (b. r.) s. 413, 387 1849
- Naugelarts L.** Nafta — potęga ziemi. Lw. (b. r.) s. 332 1852
- Nieciengiewicz Wł.** Litwa. Zarys gospodarczy. W-wa 1939 s. 120 1906
- Orłowski M.** Gospodarstwo wojenne. W-wa (b.r.) s. 156 1907

Pastuszka J. Filozoficzne i społeczne idee A. Hitlera. (Rasizm). Lublin 1938 s. 91	1777		
Stahl Zdz. Idea i walka. Lw. (b. r.) s. 128	1857		
Wańkiewicz M. Sztafeta. Książka o polskim pochodzie gospodarczym. W-wa 1939 s. 527	1868		
Wiktor J. Błogosławiony chleb ziemi czarnej. Lw. (1939) s. 447	1850		
Wyszyński St. Inteligencja w straży przedniej komunizmu. Katowice (b. r.) s. 147	1854		
Nauki przyrodnicze.			
Chmielewski K. Hydrografia Pomorza i Prus Wschodnich. W-wa 1937	4394		
Galon R. Geologia i morfologia Prus Wschodnich. W-wa 1937	4399		
— Klimat Pomorza i Prus Wschodnich. W-wa 1937	4395		
Mydlarski J. Antropologia Pomorza i Prus Wschodnich. W-wa 1937	4388		
Pawłowski St. Budowa geologiczna i krajobrazy morfologiczne Pomorza. W-wa 1937	4392		
— Położenie geograficzne Pomorza i Prus Wschodnich. W-wa 1937	4397		
Szulczewski J. W. Fauna Pomorza i Prus Wschodnich. W-wa 1937	4400		
Wielka przyroda ilustrowana T. 1—3 W-wa (b.r.)	—		
Sztuka.			
Brosig A. Rzeźba gotycka. Pozn. 1928 s. 60	—		
Chmarzyński G. Sztuka pomorska. W-wa 1937	4396		
Chrzanowski Z. Sztuka i rzemiosło. W-wa 1912 s. 126	—		
Lam Wł. Podstawy wiedzy rysunkowej. Lw. 1939 s. 60	1779		
Lobaczewska St. Ogólny zarys estetyki muzycznej. Lw. 1938 s. 207	1866		
Matlakowski Wł. Zdobienie i sprzęt ludu polskiego na Podhalu. Zarysy życia ludowego. W-wa 1901 s. 176	—		
Materiały do architektury polskiej. T. 1. Wieś i miasteczko. W-wa 1916 s. 200	—		
Stasiak L. Wit Stwosz źródłem natchnień Albrechta Dürera. Kr. (b. r.) s. 103	—		
Witkiewicz St. Juliusz Kossak. W-wa 1912 s. 212	—		
Zieliński T. Grecja. Budownictwo. Plastyka, Krajobraz. W-wa 1923 s. XII, tabl. 176	—		
		Historia i kultura.	
		Bystron J. St. Kultura ludowa. W-wa 1936 s. 462	1847
		Majkowski Al. Historia Kaszubów. Gdynia 1938 s. 276	1871
		Maizner F. Walka o dziedzictwo Cezara. Lw. (b. r.) s. 393	1855
		Meloch M. Sprawa włościańska w powstaniu listopadowym. W-wa 1939 s. 175	1862
		Pigoń St. Na drogach i manowcach kultury ludowej. Szkice. Lw. 1939 s. 328	1848
		Polska i Węgry. Stosunki polsko-węgierskie w historii, kulturze i gospodarstwie. Budapeszt —W-wa 1936 s. 462	4406
		Skoczylas L. Polska w kulturze współczesnej. Miejsce Piastowe 1934 s. 64	1788
		Sobociński L. Zbrojne walki Pomorza w latach 1918 — 1920. Pierwsze próby syntezy. Toruń 1938 s. 76	1825
		Zbyszewski K. Niemcewicz od przodu i tyłu. W-wa 1939 s. 366	1864
		Biografie.	
		Curie E. Maria Curie. W-wa 1938 s. 448	4030
		Daudet L. Tragiczny żywot Wiktora Hugo. W-wa 1939 s. 309	1874
		Hacket Fr. Henryk VIII. W-wa 1939 s. 615	1263
		Hulewicz W. Przybłęda boży. Bethoven. Czyn i człowiek. W-wa 1939 s. 383	1869
		Lepecki M. B. Maurycy August hr. Beniowski. Zdobycwa Madagaskaru. Lw. 1938 s. 212	652
		Ludwig E. Franklin Delano Roosevelt. Studium o szczęściu i władzy. W-wa 1939 s. 291	1261
		Paléolog M. Aleksander I. Dziwny car. Lw. (b.r.) s. 359	1913
		Piskor A. Siedem ekscelencji i jedna dama. W-wa 1939 s. 333	1865
		Salvaneschi N. Żal szopenowski. W-wa (b. r.) s. 213	1909
		Strachey L. Ludzie epoki Wiktorii. Florence Nightingale. Generał Gordon. W-wa 1933 s. 269	1498
		Uwaga: Książek, przy których nie podano synatury, nie wypożycza się poza obręb biblioteki.	

Nowe wydawnictwa.

Monografia Wielkiego Pomorza i Gdyni.

Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego podaje do wiadomości, że nakładem czasopisma „Polska Niepodległa” ukazała się z druku wielka ilustrowana „**Monografia Wielkiego Pomorza i Gdyni**” (z okazji 20-lecia powrotu Ziemi Pomorskiej do Macierzy) w rozmiarze 240 stron druku wielkiego formatu albumowego.

Monografia obrazuje wspaniałą przeszłość historyczną jak i teraźniejszość Ziemi Pomorskiej, będącej wałem ochronnym na rubieżach Rzeczypospolitej Polskiej i zawiera rysy historyczne wszystkich miast Wielkiego Pomorza ze specjalnym uwzględnieniem dziejów Torunia, Gdyni, Bydgoszczy, Grudziądza, Inowrocławia, oraz Włocławka, stolicy Kujaw.

Nie pominięto też w monografii takich zagadnień jak: szkolnictwo, sprawy kulturalno-oświatowe, miejscowości i osobliwości godne uwagi, etnograficzne oblicze Pomorza, turystyczne walory wybrzeża, Szwajcarii Kaszubskiej i t. p.

Zabytki historyczne, majestatyczną wstęgę Wisły, rozmach i potęgę naszego portu w Gdyni — przedstawia monografia ponadto w ok. 300 ilustracjach, stanowiących nie mniej ważny dokument w dziejach Ziemi Pomorskiej, która dzięży mocno w swych dłoniach „Straż nad Bałtykiem”.

Cena monografii wynosi w oprawie broszurowanej za 1 egz. zł 18,—, w oprawie płóciennej ze złoceniami za 1 egz. zł 20,—, w oprawie w płótno ze złoceniami za 1 egz. zł 25,—.

Wszelką korespondencję kierować należy na adres: Wydawnictwo „Polska Niepodległa” Lwów, ul. Na Skałce 5 — lub Oddział „Polski Niepodległej”, **Toruń, Stary Rynek 21 („Trzy Korony”)**.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 22 marca 1939 r. za Nr II Pr. — 17703/39 zaleciło do bibliotek nauczycielskich następujące utwory z wydawnictwa „Piosenki o morzu”:

- 1) Z. Moczyński — „Córka morskiego króla” (słowa K. Makuszyńskiego).
- 2) Z. Moczyński — „Na morze” (słowa K. Makuszyńskiego).
- 3) W. Hausman — „Narzekanie ryb” (słowa K. Makuszyńskiego).
- 4) Z. Moczyński — „Piosenka o FOM” (słowa J. Stępowskiego).

Cena 50 groszy za egzemplarz.

Skład Główny wydawnictwa „Piosenki o morzu” w księgarni Gebethnera i Wolffa (Warszawa, ul. Zgoda 12). Nabywać można poza tym w Zarządzie Głównym Ligi Morskiej i Kolonialnej (Warszawa, ul. Widok 10, konto PKO Nr 367) oraz we wszystkich księgarniach, Okręgach i Oddziałach LMK.

Antoni Szczepkowski: Zagadnienie lotnictwa i morza w nauce rysunku.

Nakładem Księgarni „Nauka i Sztuka” w Krakowie, ul. Podwale 6, ukazała się broszura, opracowana przez Antoniego Szczepkowskiego na temat „Zagadnienie lotnictwa i morza w nauce rysunku”.

Broszura ta bogato ilustrowana (29 ilustracji), przeznaczona jest dla potrzeb szkolnictwa powszechnego, jako pomoc przy zrealizowaniu programu w związku z zagadnieniem obronności państwa. Ma ona również charakter propagandowy i obrazuje najważniejsze tematy rysunkowe z zakresu lotnictwa i naszego morza.

Całość opracowana bardzo popularnie zawiera oryginalne ilustracje, które mogą być zastosowane w pracy szkolnej.

Cena egzemplarza zł 1,—, z przesyłką pocztową 1,25 zł.

„Świetlica”, miesięcznik dla młodzieży świetlicowej w Polsce. Katowice I. Poczta 16 III p. Przekaz rozrachunkowy Nr 82. P. K. O. Nr 309.030. Tel. 347-13.

Miesięcznik ten zawierający 48 stron druku na ilustracyjnym najlepszym papierze jest ilustrowany zdjęciami najlepszych fotografów polskich.

Cena 2 złote rocznie — 408 stron pisma. Za 2 złote przez cały rok „Świetlica” służy swą pomocą przodownikom i kierownikom prac oświatowych, zamieszcza bowiem:

Inscenizacje — Teatryki — Pieśni ludowe — Plany robót praktycznych — Poradniki samokształcenia — Opisy regionalno-krajoznawcze — Sprawozdania z nowości literackich — Gry umysłowe i towarzyskie.

Liczne konkursy zagadkowe i krajoznawcze oraz literackie pozwalają młodzieży na miłą współpracę z Redakcją „Świetlicy”.

Oryginalne prace młodzieży, drukowane w miesięczniku zachęcają i pobudzają młodzież do wypowiedzenia się, do pracy nad sobą.

Henryk Rowid. Psychologia Pedagogiczna. Tom I-szy, str. 248. Tom II-gi, str. 400 z 38 rysunkami w tekście. Wydanie trzecie. Kraków 1937/38. Księgarnia Gebethnera i Wolffa. Cena zł 4,80 i 6,80.

Pod powyższym tytułem ukazała się ostatnio w wydaniu III-cim, przerobionym i uzupełnionym znana już sferom pedagogicznym książka H. Rowida, poświęcona psychologii wychowawczej. Książka ta, o charakterze podręcznikowym, służy młodzieży uczącej się w zakładach kształcenia nauczycieli oraz nauczycielstwu w przygotowaniu się do egzaminów zawodowych.

Psychologia pedagogiczna zawiera ogółem 31 rozdziałów, analizujących i obrazujących życie duchowe dzieci w wieku szkolnym. Specjalne rozdziały poświęcone są charakterystyce dziecka w poszczególnych fazach rozwojowych, socjalizacji instynktów i uczuć, za-

interesowaniom i uzdolnieniom, zabawie, uczeniu się, pracy i zmęczeniu. W ścisłym związku z praktyką wychowawczą rozważa autor takie problemy, jak zeznania i skarżenia dzieci. Kłamstwo jako zjawisko psychosocjologiczne, cechy charakterologiczne oraz kształcenie woli. Szczegółowo bada zagadnienie osobowości ucznia, ilustrując je szeregiem monografii dzieci w wieku szkolnym tudzież zagadnienia z dziedziny charakterologii i typologii. Końcowe rozdziały poświęcone są psychologii i socjologii klasy szkolnej, psychologii nauczyciela-wychowawcy i wreszcie ważniejszym kierunkom i prądom w psychologii współczesnej, ze szczególnym podkreśleniem ich znaczenia dla działalności wychowawczej.

Stosowana w książce metoda pracy skłania studiującego do obserwowania zjawisk i faktów psychologicznych i wychowawczych tudzież do umiejętnej interpretacji zachowania się dzieci w różnych sytuacjach jakie się wyłaniają w życiu grupowym w domu jak i w szkole. Na końcu każdego rozdziału znajduje się seria ćwiczeń i zagadnień wraz z lekturą do samodzielnego opracowywania.

Podany na końcu drugiego tomu skorowidz rzeczowy, wykaz ważniejszych dzieł naukowych polskich i obcych oraz „program psychologii pedagogicznej” w państwowych liceach pedagogicznych i na Wyższych Kursach Nauczycielskich orientuje uczącego w materiale naukowym z zakresu psychologii dziecka i psychologii wychowawczej.

Ministerstwo W. R. i O. P. zatwierdziło „Psychologię pedagogiczną” do użytku szkolnego, do bibliotek zakładów kształcenia nauczycieli oraz do bibliotek nauczycielskich. (Dziennik Urzędowy Min. W. R. i O. P. Nr 13 z dnia 28 grudnia 1938 r. Nr II Pr — 15275/37).

Juliusz Kleiner: Słowacki. Str. 314, 16 ilustr. Cena zł 6.
Nakł.: Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych we Lwowie.

Nowa monografia Juliusza Kleinera o Słowackim stanowi przystępnie ujętą, a jednocześnie obszerną i głęboką syntezę twórczości wielkiego poety. Podzielona na cztery części, omawia kolejno okres, prób młodzieńczych do Kordiana, okres od Balladyny do Lili Wenedy, Beniowskiego i Fantazego, nareszcie najciekawszy i wymagający specjalnego przygotowania okres mistyczny.

Obok istniejących już naukowych monografii o Słowackim pióra tegoż samego autora, Tretiaka, czy Grabowskiego, obok opracowań szczegółowych Pawlikowskiego — obecna publikacja J. Kleinera, napisana z myślą o uczniach liceów, ma tę przede wszystkim zasługę, że po raz pierwszy w ramach bądź co bądź książki popularnej uwzględnia tak obszernie i tak zarazem przejrzyste najtrudniejszy okres twórczości Słowackiego, t. j. okres towianizmu, księdza Marka, księcia Niezłomnego, Genezis Ducha i Króla Ducha.

Barwny i żywy wykład książki uzupełniają i objaśniają doskonale dobrane reprodukcje czy to szkiców rysunkowych samego Słowackiego, czy też obrazów związanych z jego poezją.

Emil Piotr Ehrlich: Jak sprzedawać. Z cyklu „Ludzie i Praca”. T. III. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów. 1938. Str. 71 + 5 nlb., 150 ilustracji.
Cena zł 3,60.

W 13 rozdziałach w sposób żywy i zajmujący uczy autor trudnej sztuki sprzedawania.

Po krótkiej charakterystyce techniki sprzedaży w dawnych czasach i uzasadnieniu konieczności unowocześnienia jej metod wyjaśnia autor, dlaczego ludzie kupują oraz na czym polega istota sztuki sprzedawania, aby następnie zająć się obszernej rolą sprzedaży oraz cechami, jakie mogą mu zapewnić powodzenie w handlu. Cechami tymi są: znajomość psychologii klienta, umiejętność rozróżniania rodzajów i typów klientów oraz rzetelna znajomość sprzedawanego towaru.

W zakończeniu podnosi autor znaczenie szybkiego obrotu w handlu oraz podaje przykłady dobrej i złej rozmowy sprzedawcy z klientem.

Oprócz tekstu zawiera książka 150 doskonale wykonanych w tiefdruku zdjęć ilustrujących wywody autora oraz 10 dowcipnych wierszowanych przykazań dobrego sprzedawcy.

Składa się to wszystko na całość pod każdym względem cenną i pożyteczną, którą zalecić można zarówno młodzieży szkół zawodowych, jak i szerszym rzeszom kupców i pracowników handlowych.

Jerzy Kowalski i Marian Golias: Iuvenis Romanus. Podręcznik do nauki języka łacińskiego dla II klasy gimnazjów ogólnokształcących. Wydanie drugie zmienione. Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych. Lwów 1938. Str. 91 + 74. Cena zł 1,60.

W oparciu o nowoopracowany podręcznik Puer Romanus przerobili autorowie w dalszej konsekwencji podręcznik Iuvenis Romanus. Korzystając z doświadczeń praktyki i głosów krytyki skrócili ustępy łacińskie przeprowadzając równocześnie w granicach maksymalnych warunki indukcyjnego toku nauczania gramatyki i usuwając zauważone usterki stylistyczne. Skróceniu (o 8 stron) i zmianie pod względem stylu i materiału uległy też czytanki polskie. Wobec np. opracowania Forum w Puer Romanus ustęp ten znikł w Iuvenis Romanus, odpadły też ustępy nie związane ściśle z ustępami łacińskimi. Dodano natomiast partię o życiu publicznym (Senat i Zgromadzenia).

Przeprowadzono ulepszenia dydaktyczne w ustępach przeznaczonych na ćwiczenia polsko-łacińskie i w preparacjach, dodano nowe ryciny i mapę Rzymu. Osobno zbroszurowany zeszyt z preparacjami ułatwia pracę szkolną.

K. Maleczyński, T. Mańkowski, F. Pohorecki i M. Tyrowicz: Lwów i Ziemia Czerwieńska. Str. 326, 163 ilustr. i 2 mapki. Cena zł 10,—. Nakł. Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie.

Kontynuując serię monografii regionalnych, w której skład weszły dotychczas trzy tomy, a mianowicie:

„Pomorze wczoraj i dziś”, Kraków i ziemia krakowska” oraz „Wielkopolska wczoraj i dziś”, Państwowe Wydawnictwo Książek Szkolnych wydało czwarty z kolei tom, poświęcony zagadnieniom Lwowa i Ziemi Czerwieńskiej.

„Lwów i Ziemia Czerwieńska” to syntetyczne a jednocześnie w sposób przystępny i lekki opracowane dzieje dawnej Rusi Czerwonej, a dzisiejszych województw: lwowskiego, stniślawowskiego i tarnopolskiego — od czasów najdawniejszych aż po dzień dzisiejszy. Całość, ujęta w osiem rozdziałów, kreśli na tle barwnie podmalowanego pejzażu czasy przedhistoryczne, dzieje omawianych terenów pod władzą książąt ruskich, potem w granicach Królestwa Polskiego i Rzeczypospolitej szlacheckiej, pod rządami zaborcy i wreszcie w odrodzonej Polsce. Autorowie starają się równomiernie uwzględniać zarówno dzieje polityczne, jak i stosunki kulturalne, religijne czy gospodarczo-społeczne. Szczególny nacisk położono na dzieje sztuk plastycznych Ziemi Czerwieńskiej.

„Lwów i Ziemia Czerwieńska” informując wszechstronnie o przeszłości i teraźniejszości omawianych obszarów, stanowi zarazem dokument ich niezaprzeczalnej polskości.

Intencją autorów było też pozytywne przedstawienie i podkreślenie tych momentów, które świadczą o zgodnej współpracy mieszkańców Ziemi Czerwieńskiej, przyczyniły się do jej politycznego i kulturalnego rozwoju. Waler książki podnoszą ciekawe i dokumentarne zdjęcia fotograficzne.

XX lat Rzeczypospolitej Polskiej 1918 — 1938. Materiały zebrał Stefan Papée. Str. 236. Cena zł 4,—. Nakł. Państwowego Wydawnictwa Książek Szkolnych we Lwowie.

W książce tej zyskują szkoły obfity materiał do godnego uczczenia radosnej rocznicy i trwałą pomoc, przydatną w nauczaniu współczesnych dziejów Polski, zaś wszelkie placówki oświatowe i społeczne cenny zbiór materiałów do uroczystych obchodów rocznicowych. W formie wypisów z dzieł, przemówień, rozkazów i oświadczeń najznakomitszych polityków Polski, podaje autor kolejny przebieg najważniejszych wydarzeń, przytaczając również szereg dokumentów historycznych. Po tym bogatym rozdziale „Budowanie Państwa Polskiego”, w którym obok imion J. Piłsudskiego, I. Mościckiego, E. Śmigłego-Rydza, figurują takie nazwiska, jak: K. Bartel, J. Beck, I. Daszyński, R. Dmowski, W. Grabski, J. Jędrzejewicz, K. Kwiatkowski, S. Składkowski, K. Sosnkowski — mamy rzecz zatytułowaną „Wielkości, gdzie twoje imię” z głosami pisarzy i polityków, zastanawiających się nad źródłami wielkości narodu i wyborem drogi, wiodącej w lepszą przyszłość. Książkę uzupełniają: „Kronika z lat 1918—1938”, „Wiadomości biograficzne”, Źródła literackie do historii Legionów i lat 1918—1938” oraz „Źródła historyczne”.

Cena prenumeraty rocznej Dziennika Urzędowego 6,— zł. Dla P. P. Nauczycieli abonujących indywidualnie 4 zł 80 gr. Numer pojedynczy (bez przesyłki pocztowej) 50 gr. Konto w P. K. O. 203100.

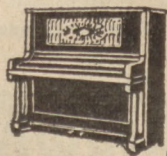
Warunki umieszczenia ogłoszeń: Cała strona zł 100,—, 1/2 strony zł 55,—, 1/4 strony zł 30,—, 1/8 strony zł 20,—, 1/16 strony zł 12,—.

Ogłoszenia umieszcza się tylko po zapłaceniu z góry przypadającej należności (Konto nr 203100 w P. K. O.). Administracja pozostawia bez odpowiedzi nadesłane do druku ogłoszenia, o ile jednocześnie należność nie została wpłacona.

Zamówienie na prenumeratę jak również na numery pojedyncze wykonywa się jedynie po wpłaceniu należności. Reklamacje z powodu nieotrzymania poszczególnych numerów wnosić należy do właściwych urzędów pocztowych niezwłocznie po otrzymaniu następnego, kolejnego numeru. Reklamacji spóźnionych lub wniesionych niewłaściwie nie uwzględnia się.

Wszelkich wpłat na Dziennik Urzędowy Kuratorium O. S. Pom. należy dokonywać za pośrednictwem P.K.O., konto czekowe Nr 203 100.

Cztery lata nieprzerwanego wywozu zagranicę naszych

PIANIN I FORTEPIANÓW

świadczą dostatecznie o ich jakości

Największa w Polsce fabryka pianin i fortepianów

B. SOMMERFELD Sp. z o. o.

ul. Śniadeckich 2.

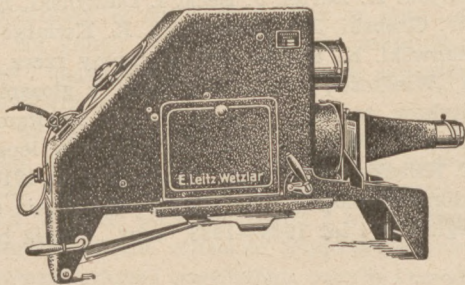
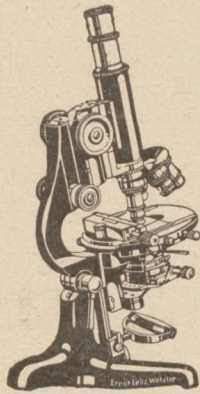
BYDGOSZCZ

ul. Śniadeckich 2.

JEDYNA FABRYKA EKSPORTUJĄCA

EPIDIASKOPY - MIKROSKOPY - MIKROPROJEKCJE

Leitz

to sprzęty szkolne o najwyzszej precyzji, które służy jako nieodzowne pomoce naukowe

Uznane za najlepsze przez najpoważniejsze zakłady naukowe

Oferty i katalogi bez zobowiązania wysyła bezpłatnie
Wyłączne przedstawicielstwo na Polskę

C. Cegielski - Poznań

ul. Podolska 16-17 — telefon 32-22

Wszelkie *nasiona*
warzywne, kwiatowe, gospodarcze

Rośliny

drzewka, krzewy, róże, byliny, cebulki kwiatowe i t.p.

Narzędzia i przybory ogrodnicze oraz
Preparaty chemiczne do zwalczania chorób i szkodników roślinnych
poleca:

B. HOZAKOWSKI, TORUŃ

skrzynka pocztowa 1
ul. Mostowa nr 28

NOWY ILUSTROWANY KATALOG GŁÓWNY
na rok 1939 wyszedł już z druku i na życzenie
wysyłany jest bezpłatnie

Nowość!

Szkoły i instytucje
naukowe

Wykonuje
na zamówienie

tablice ruchome

których naśladownic-
two jest prawnie za-
strzeżone. Tablice są
mechaniczne, systemu
taśmowego i mogą być
dostarczane
w różnych rozmiarach

Praktyczne
tablice ruchome
powinny się znaleźć
w każdym zakładzie
naukowym.

Oferty na żądanie!

Kazimierz Wojtowicz

Wytwórnia Ruchomych Tablic Szkolnych

Telefon 19-52 TORUŃ Podmurna 44

Redaktor: Mgr Stefan Bernacki, Toruń, ul. Sienkiewicza 10/12.

Nakładem Wydawnictwa Dz. Urzęd. Kuratorium Okręgu Szkolnego Pomorskiego.

Łączono w Druk. Spółdz., Toruń, ul. Mickiewicza 2/4.